5. melléklet

Helyi védettségű épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

1. Fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
1.	265	lakóház üzletekkel	**Attila u. 2. – Kossuth utca Bányai-palota**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Telkének északnyugati sarkán az 1815-ben létesített, második, bővizű *vásárkút* szolgálta a helyben lakókat és a vásárosokat. 1883-ban e kutat is lefödték, valamint ellátták szivattyúval. A kutat a palota 1910. évi építésekor szüntették meg. Az építtető *dr. Bányai Mór* ügyvéd és neje számára az építési terveket *Morbitzer Nándor* (1874-1950) és *Vas József* (1867-1951) állította össze. A földszintre üzletek kerültek; az emeleten a tulajdonos lakását és irodáját alakították ki. 1912-ben ebben az épületben nyílt meg az *Apolló mozi*, a következő évben a *Korzó mozi*. Hosszan – az 1950-es évektől 2005-ig – *Tiszti Klub*ként (*Fegyveres Erők Klubja*) hasznosították (a saroképület ezért még a város digitális alaptérképén sincs föltüntetve). 1960-ban – rendkívül durva beavatkozással – áthelyezték a bejáratot; az eredeti, míves kapuszárnyakat eltávolították, és jellegtelen, stílusidegen nyílászáróval helyettesítették. A tágas, boltozott pincét 1968-1969-ben föltöltötték. 2006-ban a földszinten – új portálok beépítésével – üzletek nyíltak.

Szecessziós és art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel födött épület. Homlokzatait közép- és sarokrizalit tagolja, melyeket törtvonalú oromzatok hangsúlyoznak padlásablakokkal és függőleges füzérekkel. A tengelyképlet: 1+1+3+1+3+1/1+1+1. Az Attila utca felől négytengelyes földszintes ház csatlakozik hozzá. A műkő lábazat fölött igen különböző formájú portálok sorakoznak, melyeknek még a záródásuk alakja és magassága is eltérő; sajnos az új portálok is csak visszafogottan igényesek. A főhomlokzat bal szélső portálja fölött, pálmaágakkal közrefogva az építés évszáma: ANNO MCMX – itt nyílt az emlegetett, eredeti, míves bejárat. Az emeleti ablakok sorát a kettős és hármas ikerként való összekapcsolásuk teszi változatossá. A finom osztású és díszítésű, szegéllyel körülfogott ablakok alatt erőteljes, tagolt könyöklő; a rizalitokon rajtuk kívül egyszerű, vízszintes szemöldök. Az épület előtt jelenleg igénytelen, terjengős, lekerített kerthelyiség.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

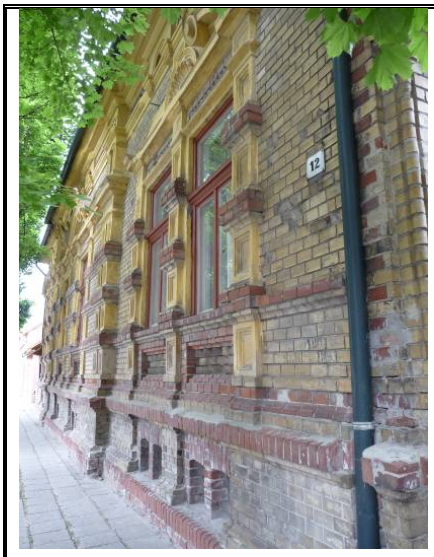
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
2.	278	lakóház	**Attila u. 12.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, földszintes, préselt cseréppel födött tetejű polgárház homlokzatát középrizalit, valamint lizénák tagolják váltakozó ritmusú kváderezést idéző, armirozásszerű törzzsel. A tengelyképlet: 2iker+2+2iker. A homlokzat egészét – különleges módon – színével és formájával mintázatot és plasztikát képező téglaburkolat borítja; mindössze az ornamentika egy része vakolt és festett. A kettős lábazat fölső sávjában szegmensíves, vak pinceablakok sora; fölöttük övpárkány. Az ablakszerkezetek újabb készítésűek részletképzés nélkül. A nyílásokat ikerként szintén váltakozó ritmusban kiképzett törzsű lizénák fogják közre tagolt párkányt tartva, amelyet voluták díszítenek – a középrizaliton fölöttük, a homlokzat két oldalán közöttük lévő – kagylóval. A parapeteken tükörben plasztikus téglatextúra. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hangsúlyos, vakolt keretben félköríves padlásszellőzők sorakoznak. Az épület mellett erősen tagolt, törtvonalú oromzattal koronázott, téglával burkolt falkeretben bádogkapuszárnyak rátétornamentikával, fölül míves, plasztikus, kovácsoltvas rács. A kerítés: tömör téglalábazat fölött, pillérek között áttörten rakott téglamezők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
3.	2082	lakóház	**Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. Tarjányi Dezső-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Tarjányi Rezső / Dezső földbirtokos két utcára néző, lesarkított polgárházát *Ujszászy János* és *Majláth József* tervezte és kivitelezte 1909-1910-ben. Bár a homlokzatképzésben eklektikus, szecessziós és art deco elemek egyaránt szerepelnek, mégis sikerült egy sajátos hangulatú, egységes, kiérlelt, megnyugtató homlokzati rendszert alkotni, miszerint minden elem indokoltan van a számára kijelölt helyen.

A rövid főhomlokzatával a Bajcsy-Zsilinszky utcára néző, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött épület hosszan a Móra Ferenc utca mentén húzódik. Itt két épület áll egymás mellett; tengelyképletük: 2+1/1/1+3+4 | 3+1. A homlokzatokat lizénák lekerekített sarkú falmezőkre tagolják. A nyílásközökben dekoratív felületkitöltést képez a három-három szál napraforgó; az ablakok vállmagasságában őket keresztező ívnyalábok a homlokzat vízszintes tagolását eredményezik. A vakolt lábazatra támaszkodnak az ablaknyílásokat közrefogó, sajátos fejezetű lizénák, melyeket csúcsban végződő, íves szemöldökök koronáznak dekoratív, kissé a gótikát idéző – csigavonalas növényi indákkal közrefogott címerpajzsos – mezővel. A parapeteken nútozott vakolattükör. (A főépülettel egyező homlokzatképzésű, Móra Ferenc utca menti, második ház első és negyedik nyílástengelyben megdöbbentő ablakcserékre került sor – az eredetinél jóval alacsonyabb ablakszerkezetet helyeztek az eredetinél jóval alacsonyabb parapetre, fölül befalazással.) A széles, háromrészes, profilozott deszkával szegélyezett főpárkányon gyöngysor és növényi mintázat.

A Bajcsy-Zsilinszky utca mentén, egy szakaszon magas, tömör téglakerítésen folytatódik a homlokzatképzés egy vakablakkal és a közrefogó ornamentikával. A kerítés félköríves nyílású falkeretben végződik, melyben kerek működő kerékvetők között míves kapuzat: a *Tóth Károly* félegyházi műlakatos (*Grand Prix*) alkotta váztáblázatos, kovácsoltvas kapu hordozza a jellegzetes napraforgó-motívumot; virágokból szőtt, „fölülvilágító” rácsának középpontjában a kiskun kapitányság domborművű címere.

JAVASLAT

A viszonylag jó állapotban fönnmaradt épületek szerencsés módon megőrizték az eredeti részletképzés jórészét, sajnos azonban csak az elmúlt évtized alatt is látható rongálódást szenvedtek el. Ennek az igen frekventált helyen álló, igen reprezentatív, kvalitásos polgárháznak jelenleg meglehetősen méltatlan feladatot kell ellátnia, amely helyett ajánlott valamilyen – az építtetőhöz hasonlóan igényes, minőségi – és elsősorban közösségi funkció szolgálatába állítani.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
4.	2717	lakóház	**Bajcsy-Zsilinszky u. 14. – Semmelweis u.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, lesarkított L alakú, alápincézett, földszintes lakóház, melyen a patinás hódfarkú cserépfödést a közelmúltban préselt cseréphéjalásra cserélték. A főhomlokzatot széles középprizalit tagolja, szélein sajátos, erős kiülésű kváderekkel. A tengelyképlet: K+5+1/1(vak)/3. Az ablakok körül kettős vakolat-keretezés: a belső, húzott vakolatkeret fölött magas zárókő a frízben, afölött a középprizalit szélén tymapnonos, közöttük törtvonalú íves szemöldökök. A két szélen – a szárazkapu és pandanjában egy szélesített ablaktengelyben - széthúzott félkörívek között obeliszk. Az alapfalsíkokon – az oldalhomlokzaton is – páros ritmusú nútozás. A lesarkításon bejárat nyitásának méltó lehetőségét teremtették meg a félköríves szemöldökkel. A háromrészes, húzott főpárkány frízét padlásszellőzők tagolják, eredetileg csipkemintás ráccsal. A tetőn míves, díszműbádogos padlásablakok voltak. Az udvarra deszka szárazkapu vezet.

JAVASLAT

A folyamatban lévő fölújítás során különös figyelemmel kell megőrizni lehetőség szerint minél több eredeti, értékes homlokzati elemet, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
5.	3150/2	egyházi épület	**Béke tér 2.** **R. kat. plébániaház**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg funkcionáló, emeletes épületet – 1809. évi tanácsi döntés alapján – 1812-1815 között emelték a szegedi *Grieszer József* egyszerűsíttetett tervei alapján. 1849. július 28-án a várost megszálló császári csapatok fővezére, Haynau az ótemplom plébániáján rendezkedett be. Ezen épület 1938-ban jelentős, külső és belső helyreállítást kapott cseréphéjalásának palára cserélésével. További fölújításra 1956-ban, 1968-ban és 1976-ban került sor.

A visszafogottan barokk jellegű, egyemeletes épületet sarokrizalitok tagolják. Tengelyképlete: 2/1+3+1/1+K, a bejárat fölött csigavonalas, kovácsoltvas konzolokon rézlemez előtető. A rizalitokon a földszinti ablakok lekerekített falmélyedésben ülnek. Az emeleten a rizalit ablakai fölött, közbül a parapeteken mélyített vakolattükör. A földszinti ablakokat egyszerű, barokkos, kosaras kovácsoltvas rács védi. Az alapfalfelületet az összefüggő emeleti könyöklővel övpárkány tagolja; a főpárkány egyszerű húzott forma. A fő oldalak kerítése dörzsölt lábazat fölött egyszerű, kovácsoltvas rács téglapillérekkel. (Archív fényképek: Lechner Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ / Fortepan, 1970.)

JAVASLAT

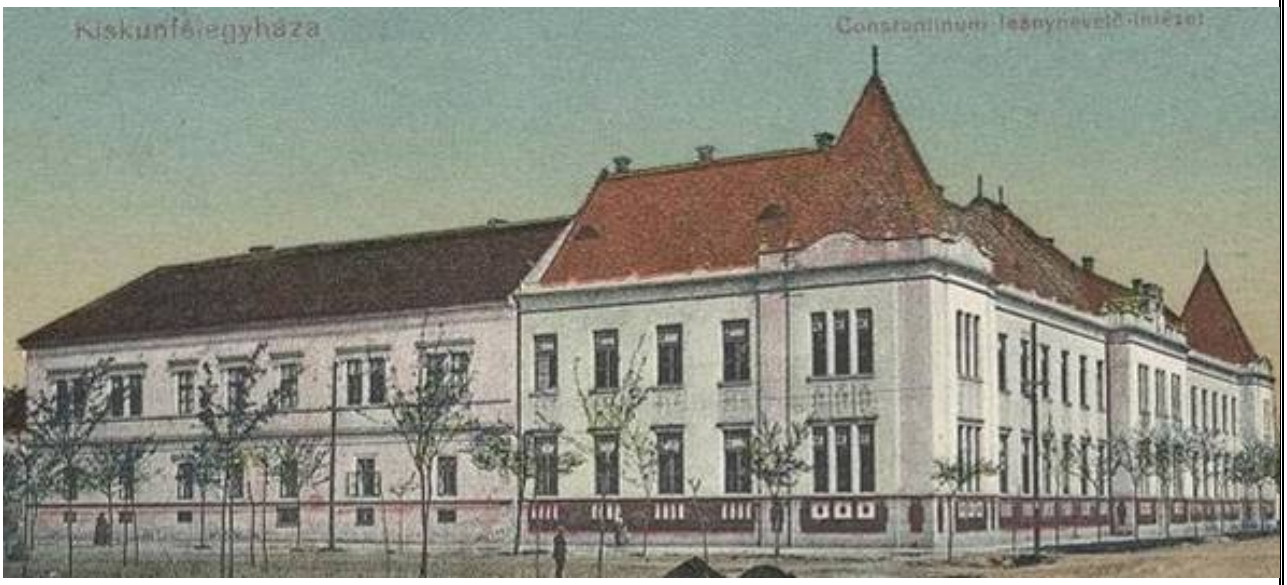
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
6.	3194/1, /2, /4, /5	középület	**Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1807-1808-ban – a régi temető helyén, az *ótemplom*ra nézően – a *ferencszállás*i pusztatemplom köveivel alapozott, új, öttantermes iskolát (*nagyoskola*) a *Kővágóér* köveiből a szegedi *Krieszer József* kőművesmester építette; a tornyot *Novák Gergely* ácsmester emelte. A *kisgimnázium* a következő esztendőben kezdte meg működését még magánjelleggel, 1815-től nagy beiskolázási körzetű, nyilvános (teljes önállóságú, független) gimnázium. 1876-ban – az akkor Félegyházára helyezett tanítóképző számára – emeletráépítést kapott *Pártos Gyula* (1846-1916) tervei alapján. Ma a *Constantinum* részeként a *Móra Ferenc Általános Iskola*.

Az iskolaegyüttes nevét *Schuszter Constantin* váci megyéspüspökről (1817-1899) kapta, aki 1888-ban alapítványt tett a város javára: egy apácák vezetése alatt álló, római katolikus leánynevelő intézet létrehozására nyolc osztállyal és internátussal. Az iskolaépítésre a másik alapítványt 1890-ben és 1891-ben *Kalmár Józsefné* (1814-1909) hozta létre. Az építkezés alapjául *Vas József* (1867-1951) tervei szolgáltak. Az akkor éppen százesztendős, régi, emeletes iskolaépületet a tanítóképző elköltözése után, 1907-1908-ban átalakították, és a Petőfi utcai szárnnyal kibővítve a *Constantinum* rendelkezésére bocsátották. Az akkor avatott zárda figyelemre méltó része a házikápolna. 1913-ban készült el a Petőfi Sándor utcai épület folytatásában a clausura (ma mezőgazdasági kollégium). Az iskolát teljességében csak a világháború éveiben sikerült kiépíteni. A régi épület északi végén 1914-1918 között emelték az új szárnyat (Oskola utcai tornatermi rész). *Morbitzer Nándor* (1874-1950) vezette ekkor már – tiszteletben tartva elődje elképzeléseit – az építési munkálatokat; a tetőfölépítményeket azonban muszáj volt elhagynia.

A *Constantinum* fokozatosan Félegyháza legnagyobb oktatási intézményévé vált. 1931-1932-ben észak felé tovább bővítették *gróf Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter hathatós támogatásával. Ezen szárnyat *Hollmann Ferenc* tervei alapján *Majláth József* kivitelezte. 1940. évi, újabb miniszteri támogatásból a következő esztendőben építették föl a Petőfi Sándor utcai, emeletes épület mellett az internátust, a *Klebelsberg-szárny*nál a gazdasági iskolát. Az iskolakomplexum 1942-ben lett teljesen készen.

1943-ban négyosztályos elemi és (az 1887-ben alakult) polgári leányiskolának, gazdasági középiskolának, valamint (1909-től) tanítónőképzőnek adott otthont. Az összességében harmincnégy pedagógus legnagyobb része apáca (a *Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek*) volt, s 913 leánynövendékről gondoskodtak.

Az épületeket a második világháború utolsó hónapjaiban kórházként és hadifogolytáborként használták. Az 1948. évi államosítással az iskolát kivették az apácák kezéből. Ők – a rendszerváltást követően visszatérve – jelentős mértékű fölújítással és bővítéssel (többek között tetőtér-beépítéssel) korszerűsítették

az iskolakomplexumot az 1990-es évek második felétől. A *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola és Szakiskola* ma *Constantinum Katolikus Gimnázium*.
Az épületegyüttes egy hosszú telektömb végén, két utcára és a térre nézően helyezkedik el. Az Oskola utcától körüljárva:
1. A telektömb felé eső telekhatár mentén húzódó épületnek az utca mentén L alakban befordított, kisebb, földszintes bütüje, melyet sarokrizalitok tagolnak a 1+2+1 tengelyképlet szerint. Mellette udvari kapu.
2. Az Oskola utca közepe felé eső, egyemeletes, közép- és sarokrizalitokkal tagolt, hosszú homlokzatú épület; tengelyképlete: 2+5+2+12+K. A bejárat hullámdíszes tokosztója fölött pálcarácsos fölülvilágító; a filungos, üvegezett fakapuszárnyakban dekoratív táblázat és vasrács.
3. Az Oskola utcában, a térhez közelebbi, szintén egyemeletes, kissé rövidebb épület. Homlokzatát gúla alakú tetőfölépítményekkel hangsúlyozott rizalitok tagolják; tengelyképlete: 2iker+2iker+3iker+7+(2iker+2iker+K), ahol az utolsó kaputengely ráadásul kettős rizalitként kiemelt. A vízszintes záródású kapu magas fölülvilágítója előtt egyszerű pálcarács; a filungos kapuszárnyak üvegezését dekoratív vonalvezetésű rács védi.
4. Az Oskola utca és a tér sarkán álló, eltérő homlokzati vonalú, alagsoros, egyemeletes és beépített tetőterű épület a kétszázesztendős *nagyoskola*. Többszöri átalakítását követően jelenleg teljesen jellegtelen: hatalmas ablakok, rajtuk külsőszekrényes, műanyag redőnyök, sima deszkaborítású eresz jellemzik, a tér felé néző homlokzatának alsó sávján az Oskola utcai épületek utánérzéseként készített, kevésbé hangulatos téglaburkolattal.
5. A térre, valamint főhomlokzatával a Petőfi Sándor utcára néző, egyemeletes, beépített tetőterű, tekintélyes megjelenésű főépület homlokzatait kissé megemelt tetőzetű közép-, valamint magas, gúla alakú tetőzettel bástyaszerűvé tett sarokrizalitok tagolják, mindegyiknél íves vonalú, tagolt, tömör attikával. A tengelyképlet: 4+3iker/3vak iker+7+(2iker+K+2iker)+ +7+3iker. Az attikán kereszttel is hangsúlyozott kaputengelyben a fölülvilágítós, filungos fakapuszárnyak üvegezett mezőit kovácsoltvas rács védi; az övpárkányra állított, stilizált oszlopok – jelzésszerű portikuszként – enyhén ívelt, egyszerű szemöldököt tartanak.
6. A főépület után, a Petőfi Sándor utcában – egy egytengelyes, hátrahúzott nyaktag közbeiktatásával egyemeletes épület következik a 4+3iker+6 tengelyképlet szerint. Rajta túl két új építésű ház.
A jellegzetes *constantinum*i épületeket a kisszámú elemből álló, de hatásosan működő, egységes architektonikus eszköztár visszafogott alkalmazása jellemzi a magyaros szecesszió jegyében. A műkőlábazat és az övpárkányként összefüggő, földszinti könyöklők között a téglaburkolatos parapetsávot működő armirozás szegélyezi, valamint sima vakolattükrök és téglamintázat tagolja. A nagyméretű ablakok fölső szárnyai finom osztásúak. A homlokzatok fő ékességei a földszinti ablakok vízszintes szemöldöke, valamint az emeletiek hasonló, profilos könyöklője által közrefogott, tagolt vakolatmezők a domborművű, cserepes virágokkal (tulipán, vadrózsa, liliom). Fölül egyszerű, húzott, tagolt főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épületek és környezetük jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
7.	4770/2	középület	**Blaha Lujza tér Fürdőszálló**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A trianoni békediktátumot követően fölvett *Speyer*-kölcsönből emelték 1926-1928-ban *Hegedűs Ármin* (1869-1945) és *Bőhm Henrik* (1867-1936) műépítészek pályázatot nyert tervei alapján – eredendően elegáns szállodának és gőzfürdőnek. A kiviteli munkálatokkal *Székely Béla* fővárosi cégét, valalmint a *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt*.-t bízták meg. A szobrászmunkákat *Krisztián Sándor* pesti szobrász cége és *Majláth József* végezte. A jelenleg az épület előtt álló, *Fürdőzők* című műkőszobor is eredetileg befolyóként a fürdő nagy vízmedencéjét ékesítette. Az építkezést az igényes anyaghasználat jellemezte: a nyílászárók külső részéhez borovi, a belsőkhöz lucfenyőt, a fürdőhelyiségekhez vörösfenyőt használtak; a palotához egyedi tervezésű rézkilincseket öntöttek. Az intézmény megnyitásának hírül adása:

„Kiskunfélegyháza rend. tan. város – a mai kor legmagasabb igényeit is kielégítő – artézi gőz, kád, szénsavas fürdője, iszap és hidegvíz-gyógyintézete megnyílt. A fürdő Kiskunfélegyháza vasútállomás közvetlen közelében, a várossal összefüggő területen, a főútvonal mellett levő 11 holdas park közepén fekszik. A gyógyintézet a következő legmodernebb kivitelű fürdőkkel van berendezve: gyengeség és egyéb bántalmak gyógyítására is kiválóan alkalmas szénsavas fürdő, csúz, köszvény, ischias stb. gyógyítására kitűnően bevált kolopi rádimus iszapfürdő, ideggyengeségben szenvedők részére hidegvíz gyógyfürdő, továbbá fenyőfürdő, sósfürdő és terrasz napfürdő. A fürdő vendégek arc és test massage, női és férfi fodrászat, valamint kéz és lábápolásban is részesülhetnek. Gyógykezelés alatt álló betegeknek a gyógyintézettel egybeépített, modernül berendezett közp. fűtéssel, hideg- és melegvíz szolgáltatással ellátott szálloda, valamint elsőrendű étterem rendelkezésre áll. Kitűnő magyar konyha! Diétás étkezés! 1928. augusztus 6."

Az új, a legkényesebb igényeket is kielégítő gőz- és tisztasági fürdőt, valamint szállodát – a közegészséget, a köztisztaságot és a vendéglátást kiszolgáló létesítményt – a helyiek örömmel, a szakmai kritika elösmeréssel fogadta. (*Urbán Miklósné* alapján)

A hamar bekövetkező gazdasági válság időszakában azonban tudomásul kellett venni, hogy a létesítmény sajnos ráfizetést termelt. A második világháború alatt megrongálódott épületszárnyat *Eng Károly* (1893-1974) irányításával állították helyre.

Az 1945 utáni évtizedekben stílusidegen átalakításokkal kísérve ugyan, de alapjában eredeti rendeltetése szerint üzemeltették az épületet, melynek kínálata kiegészült az 1964-re kiépített, termálvizes strandfürdővel. A középen hátranyúló szárnyat *törökfürdő*nek nevezték. Az 1970-es években / 1981-ben fölújították, de már nem eredeti funkciójában. Az elbeszélések alapján volt benne tsz-iroda, majd étterem és diszkó is. A rendszerváltást követően bezárták, egy-egy részét még más szerepben használják (újság- és tv-szerkesztőség); az épület egészét azonban a rövid idő alatti, erőteljes tönkremenetel jellemzi. Az alagsorban rendszeresen magasan áll a víz; a baloldalon a kert elvadult növényei lassan birtokba veszik az egykor oly pompás épületet és kerítését.

A fürdőpalotát – a korra jellemző – visszafogott barokk modorú eklektikus stílusban építették meg. A fővonulatában homorú ívű, alagsoros, egyemeletes, rombuszpalával födött épületet csúcsdíszes manzárdtetővel kiemelt közép- és sarokrizalitok tagolják. Közöttük pilléres folyosó és fölötte működő balusztrádos terasz mögé húzták a közbülső szárnyrészeket. A két terasz közötti átjárhatóság biztosított a középrizalit emeletének stilizált ion fejezetű pillérei mögött. A tengelyképlet: 3/1+5+3+5+1/3; a középtengelyben barokkos oromzaton a város címere. A működő lábazat fölötti, homlokzati sávot és a pilléreket eredetileg sima felületű kváderezés borította; középen és a baloldalon időközben részben működő burkolatot kaptak. A rizalitokat szélesebb, illetve keskenyebb, sima felületű armirozás szegélyezi. Közbül erőteljes, húzott, profilos övpárkány.

A földszint baloldalán az étterem nagy portálokkal rendelkezik; a jobboldalon vízszintes, a rizalitokon félköríves záródású ablakok kis vállal. Az emeleti nyílások hasonlók, igen finom üvegosztással. Körülöttük húzott keretezés; a félkörívek tetején tagolt, barokk ornamentika

volutákkal. A széles, profilos könyöklők alatt alacsony, dús, plasztikus díszítés. A húzott, profilos főpárkányt akantuszleveles konzolok sora gazdagítja.
A bejárat mélyen üvegezett fakapuszárnyain részletgazdag, kovácsoltvas rács, akárcsak a kétfelől lévő egy-egy ablakon is. A bejárat nagy, falikaros lámpái szintén míves, kovácsoltvas munkák. Az épület bütüihez félköríves alaprajzú, földszintes toldalékok csatlakoznak tetőterasszal, amit működő tállal koronázott posztamensek közötti, igényes, kovácsoltvas rács szegélyez. Az épület két oldalán hasonló, kovácsoltvas kerítés és nagykapu. A tagolt felületképzésű és stílusidegen elemekkel átalakított előcsarnokból egymással szemben, két irányban kényelmes lépcső vezet az emeletre; a középtengely két oldalán, kosáríves keretű vakolatmezőkben csikós és gulyás pásztoridillt ábrázoló falképek.

JAVASLAT

Szomorú sorsa ellenére településképi, egészségtörténeti és kulturális szempontból egyaránt indokolt megtartása, és a település jövőjébe való beillesztése, mert nem csupán egy építménnyel tárgyi valójában állunk szemben, hanem - városképi jelentőségén túlmenően - a Félegyháza fejlődésében a polgárvárosi miliő egyik megteremtőjének, az egészséges és fejlődni képes testi és szellemi egyensúly megalapozójának, az egészségmegőrzésnek, a ma oly sokat emlegetett prevenciónak és rehabilitációnak részesével. Amennyiben megvizsgálnánk a kórház elhelyezésének szempontjait, ott találnánk az egykori Fürdőszálló által megteremtett föltételeket, balneológiai előzményeket.

(Fortepan)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
8.	2007	lakóház	**Blandina nővér u. 6.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A neobarokkos részletekkel eklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel födött polgárház négyablakos homlokzatát egy-egy kompozit fejezetű pilaszter szegélyezi, törzsükön függőleges és vízszintes füzérdísszel. A téglalábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők, melyeket konzolként egy-egy kicsi kartus tart. Valószínűleg lesimítás miatt hiányzik az ablakokat közrefogó, húzott vakolatkeret. Fölül volutás állókonzolokon törtvonalú íves, erős kiülésű szemöldök dús ornamentikával: volutás zárókő egy-egy fél kagyló között. A háromrészes, húzott főpárkány frízében – hasonló profilú szegéllyel – padlásablakok és vakolattükrök váltják egymást. A lakóház mellett egyszerű, kötött deszkakapu nyílik a magas, vakolt téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatok egységesen színezendők. A kapu kerete javítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
9.	2011	lakóház	**Blandina nővér u. 10.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális eklektikus, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóház tapasztott jellegű homlokzatát kompozit fejezetes pilaszterek tagolják a 2+2+1 tengelyképlet szerint. A pilaszterfőket puttófejek gazdagítják. Az ablakszerkezeteket fogsoros tokosztó és plasztikus ütközőléc díszíti a fölső ablakszárnyak sajátos osztásával. A nyílások fölött két kis állókonzol vízszintes szemöldököt tart, közbül enyhén kiemelt vakolattükörrel; az ablak alatt tömbszerű könyöklő. A homlokzattagoló pilaszterek széles, háromrészes, profilozott főpárkányt hordanak. A lakóház mellett közvetlenül egyszerű deszkakapu nyílik rézkilinccsel, – az egységes építészeti komponálás szép példájaként – a házzal egyező és összefüggő architektonikus díszítésű, födött falkeretbe foglaltan, melynek födése a háztető közvetlen folytatása.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, melynek során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező fölújítás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
10.	1981, 1982	lakóház	**Blandina nővér u. 13-15.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A gazdag, míves eklektika stílusát mutató, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház tapasztott felületű homlokzatát ion jellegű pilaszterek tagolják az 1+1+A+K+2+1 tengelyképlet szerint, ahol a két tulajdonból fakadó mindkét bejárat nyitása átalakítás eredménye. A tagoló pilaszterek törzsén rusztikus vakolattükör. Az összefüggő, gazdagon profilozott könyöklők mint övpárkány fölött kőburkolatot imitáló, finom nútozás borítja a falfelületet.

A belső spalettás ablakok ékessége a míves részletképzésű ütközőléc kompozit fejezettel és füzéres, vázás lábazattal. A húzott és virágfüzérrel kísért nyíláskeretezés füzérdísze alul egy-egy volutában végződik. A két rétegben lépcsős, szegmensíves szemöldök alatt növényindákkal közrefogott kartus. A parapetsáv gyémántkváderezése már csak a jobboldali házrészen látható. A háromrészes, húzott főpárkány frízében dinamikus ritmusban dús gyümölcs- és virágfüzérek sora. Az utólagosan vágott, keskeny ajtónyílásban, fölülvilágító alatt filungos szárny nyílik rézkilinccsel. A széles, egyszerű deszka szárazkaput pedig szintén utólag, egy ablakszemöldök alatt nyitották fölülvilágításával együtt.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, és megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező fölújítás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
11.	5198	v. lakóház, üzlet, vendéglátás	**Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ujszászy János és *Majláth József* tervei alapján 1909-ben emelték egy városképileg meghatározó jelentőségű helyen: két utcának a főutcáról remek rálátással bíró, hegyesszögű találkozásánál. Az építtető családjából *Kneffel Ede* kávéházat és vendéglőt működtetett 1894-ben a *Korona Szállóban*. 1910-ig szálloda és kávéház céljából a *Feuer-palotát* bérelte, amelyet az évtől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett *Kneffel Béla* vett át, és virágoztatott föl. Sajátos, hogy saját házukban más és éppenséggel vendéglátóhelyet üzemeltetett, s jelenleg is az működik benne. Ezen épület adott tehát helyet *Kocsis Laci* nagyhírű kocsmájának.

A jobboldali homlokzat összes, a baloldal két ablakának helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték: mindez a jelentős architektonikus értéket képviselő épület nyilvánvaló kárára vált. A falfelületeket fröcsköléssel borították, mely a különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza. A főhomlokzat előtt időközben fölnövekedett fák sajnálatos módon eltakarják ezt az egyébként jó rálátású és kimondottan artisztikus homlokzatképzésű házat, ezáltal fényképezése is csak korlátozottan lehetséges.

A három homlokzattal rendelkező, alápincézett, földszintes épületet külső oldalán új, az udvarra nézően régi hódfarkú cserép födi. A középső homlokzatot hármasívű, körablakos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 3/1+1+1/4. A vízszintes záródású nyílások fölött festői, szecessziós ornamentika mákgubókkal és napraforgókkal, melyeket igen finom adagolásban türkizszínű majolika egészít ki. A jellegzetes napraforgó-motívum egyik első előfordulási helye. Széles, tagolt főpárkányát a konzolsor stilizált utánérzése díszíti, mely végighúzódik a baloldali, rövid oldalhomlokzat kontyolt tetőzete előtt fölmagasított, sajátos kinézetű pengefalon is.

Az épületre nézve – a káros hatású, stílusidegen nyílászáró-cseréken túl – a jelenlegi használat rendkívül méltatlan hatást gyakorol. A Zrínyi utca felőli négy üzletbejárat részben többféle, az épület artisztikus ornamentikáival igencsak konkuráló módon tarka üzletföliratokkal és cégtáblákkal.

JAVASLAT

A jelentős építészeti értékű polgárház homlokzatainak egyértelműen a kárára vált, hogy ablakai legtöbbjének helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték. A különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza a fröcskölt felületkezelés. A kimondottan artisztikus homlokzatképzésű ház kvalitásához méltó és városképi érvényesülése érdekében igényesebb használati módot és minőséget érdemelne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
12.	397	lakóház üzletekkel	**Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel födött palota főhomlokzatát középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 4+4+4/1+2+2toldalék. A tömör, törtvonalú, középen tympanonszerű attikával hangsúlyozott rizalit ékessége a piano nobile míves kovácsoltvas rácsú erkélye. A homlokzatok tagolásban mindkét szinten lizénák is részt vesznek. A működő lábazat fölött a földszint háromnegyed részét teljesen stílusidegen módon mezőtúri tégla burkolja. A portálok egységesen szegmensívesek, fölülvilágító mezőikben míves, kovácsoltvas ráccsal (mely csak egynél hiányzik); a profilos tokosztón tojássorszerű díszítés. Ezen egységes megjelenést igen károsan lerontja a portálok igen különböző színezése és cégföliratai. Az ablakok finom osztásúak, amihez az emeleten szerény díszítés járul, a rizaliton lekerekített sarkokkal és tagolt, mély vakolattükrökkel a parapeteken. Az fröcskölt textúrájú emeleten az ablakszemöldökök helyén – egyszerű megoldásként – kék mázas csempék láthatók, melyek a rizalit ablakait fölső vonalukban össze is kötik. A két szint között profilos övpárkány. A széles főpárkányt a rizaliton kiemelt felületű, nútozott vakolattükrök és jelképes konzolok váltakozó ritmusa díszítik a lizénák sajátos fejezeteivel; a többi részen egyszerűbb a főpárkány.

A Deák Ferenc utcai homlokzat meglehetősen szedett-vedett a nyílászárók – a négyféle ablak és kétféle ajtó – helyét és vegyes formáit tekintve.

JAVASLAT

Az épület egy elkövetkező helyreállításánál egységes és igényes kialakítású nyílászárók építendők be, valamint kedvező lenne újra – egységesen - vakolattal burkolni a homlokzat földszintjét.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
13.	404/1	középület	**Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A korábbi, neológ zsinagóga telkén, a zsidó iskola helyén emelték 1955-ben, a szocreál modorában. Tekintélyes méretű, L alakú, az utcavonaltól hátrébb húzott tömegének főhomlokzatát egy erőteljesen kiülő, a többi résznél kissé magasabb középrizalittal tagolták, amely fogadja a jelentős forgalmú, szegmensíves záródású, kőkeretes bejáratot. Afölött két szinten pilléres loggiák révén vált áttörtebbé, s ezáltal könnyedebbé az alapjában masszív épülettömb. Az első emeleten vízszintesek, a másodikon enyhén szegmensívűek a pillérközök. A szocreál díszítésmódjának megfelelően: a loggiák élén profilos párkány húzódik; a pillérek fejezettel rendelkeznek; a pillérközök pálcarácsán füzér ívbe, valamint koszorúba hajtva; az aránytalanul hangsúlytalan főpárkány alatt konzolsor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
14.	176/10	lakóház	**Dózsa György u. 10.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterek tagolják; a tengelyképlet: 2+2+2+2iker, mely utolsó elem utólagos épülettoldalékhoz tartozik. A rusztikus kőburkolatot imitáló lábazat fölött a homlokzat alsó sávját leegyszerűsítették. A sima vakolatkeretben lévő ablakok fölött a frízben két kis konzol vakolattükröt fog közre. A két szélen lévő nyílásokat vízszintes szemöldök és kis kiülésű, síkfelületű tympanon koronázza; a középső két ablak fölött szegmensíves szemöldök. A toldalék ikerablaka közös íves szemöldökmező alatt nyílik. A könyöklők helyén összefüggő, sima vakolatsáv. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. A kapu tagolt oromzatú falkeretében utólagos készítésű, alacsonyabb, vaskeretes deszkaszárnyak.

JAVASLAT

A stílusidegen ablakok helyett az eredeti formájúak és az eredeti homlokzati ornamentika visszaállítandók; valamint a homlokzat egységesen és visszafogottabban színezendő.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
15.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
16.	3188	lakóház	**Dr. Holló Lajos u. 13.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektika eszközkészletét a provincialitás jegyében mondhatni a maximumig túlhajtottan fölhasználó homlokzatképzésnek vagyunk tanúi, amit sikerült a színezés kifestőkönyv modorával még tovább fokozni. A földszintes, rombuszpalával födött épületet kompozit fejezetes pilaszterek tagolják az 1+2+2+1+K tengelyképlet szerint. A mintás, vakolatlan téglalábazat fölött az alapfalfelületen vízszintes csíkos téglaburkolat. A hat darab, belső spalettás ablak háromféle keretezésű; nem győzi egymást a díszítettségben túllicitálni. Egymás fölött két szemöldököt is viselnek: pilaszterek tartják az alsó vízszinteset, s az arra támaszkodó konzolok a fölső, változó alakút. A „háromféleség” a homlokzat tagolásával sincsen összhangban, mivel még az egy homlokzati mezőben lévő, két ablak is különböző – ez eklatáns példája a provincializmus magasiskolájának!

1. ablaktípus: a gyémántkváderes parapet fölött a kompozit fejezetű, kettős pilaszterek törzsét rombusz díszíti; a kettős konzolok törtvonalú, alul nyitott tympanont tartanak; a közrefogott mezőben hosszúkás kagyló.
2. ablaktípus: a parapeten két hosszúkás, leveles ággal kitöltött vakolattükör között rozetta; az ablakot közrefogó pilaszterek törzsén is körmotívum; az akantuszleveles konzolok törtvonalú, megszakított szegmensívet tartanak, a közrefogott mezőben címerpajzs dús garnírunggal.
3. ablaktípus: a parapet hosszúkás vakolattükrei rombuszt fognak közre; az ablak két oldalán lévő pilaszterek törzsén gyémántkváder; fölül három konzol tart egy szelíden golyvás tympanont; a konzolok között szalagos ornamentika.

Az összefüggő, profilos könyöklők övpárkányként szolgálnak. A háromrészes, rendkívül díszes főpárkányon kettős konzolsor: a fölső, egyszerű, sűrű konzolsor minden második eleme alatt egy tagolt, volutás állókonzol; köztük fogsor és füzérdíszes vakolattükör.

A bejárat jóval visszafogottabb, későbbi készítésű; barokkos, törtvonalú íves tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
17.	3219	lakóház	**Dr. Holló Lajos u. 23.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az eklektikus stílusú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát tetőmegemeléssel is hangsúlyozott sarokrizalitok tagolják; tengelyképlete: 1+4+1. A vakolt lábazatot félköríves pinceablakok törik át. Csak a rizalitok belső élét szegélyezi váltakozó ritmusú armirozás. A belső spalettás ablakokat toszkán pilaszterek fogják közre, melyek párkányt és tympanont – a rizalitokon – szegmensívet – hordanak. Az összefüggő könyöklők övpárkányt alkotnak. A húzott főpárkány alacsony, profilozott deszka csatlakozik hozzá, valamint a rizalitokon fogsor díszíti. A lakóház mellett félköríves nyílású falkeret barokkos ívű oromzattal; a félkörben híg kovácsoltvas rács; a bádogkapuszárnyak fölső mezejében dúsabb kovácsoltvas ráccsal.
JAVASLAT
Az erőteljesen fölvizesedett épület homlokzatának helyreállítása időszerű, és egységesen színezendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
18.	4769	középület	**Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom** (a kórház udvarán)	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az egykori Alsónyomáson, azaz a vasútállomás közelében a 19-20. század fordulóján számos szél- és szárazmalom őrölt, kihasználva a terület magasabb fekvését, illetve a városszéli, szabad széljárást. A számos szélmalomból mindössze ez az egyetlenegy maradt meg eredeti helyén, amely egyben Kiskunfélegyháza utolsó, fölülhajtott, téglapalástú szélmalma is (szemben a múzeum udvarába betelepített - archaikusabb - vályogfalú, alulhajtott szélmalommal). Mint ilyen jelentősége túlmutat építészeti értékén, hisz a hajdani városkép és a mai városszerkezet alakulására ad megfellebbezhetetlen támpontot. Nem véletlen, hogy ma a kórház telkén áll, hisz amikor a gyógyintézményt telepítették, akkor e célra a már küldetésüket befejezett szélmalmok helyén viszonylag könnyedén lehetett jól megközelíthető és egyben a betegek számára is kellemes környezetben helyet biztosítani.

Archív fényképek az épület körül még a szélmalmoknál megszokott terességet mutathatják. A mai – ezen terességgel éppen ellentétes – a szélmalom érvényesülését ellehetetlenítő, zsúfolt állapotokhoz hozzájárul, hogy a malomdombból két oldalról is levágtak; új épületeket emeltek közvetlenül a domb mellett, rajta a dombon, sőt bele is vágtak egy raktárépületet.

A dörzsölt téglapalást fölött széles eresszel bádoghéjalást és facsúcsdíszt visel a szélmalom. A tető két nyílása jórészt eredeti formáját mutatja: a kukkóré a szelestengellyel, valamint a fékszár számára szolgáló macskalyuk. A patinás faajtón szép formájú a zárcím. Az épületet vadregényesen, de a megengedhetőnél egy kissé jobban birtokba vette a növényvilág. A szélmalom belsejét jelenleg lomtárként használják; az elképzelések szerint kórház-kápolnává alakításával szánnak neki méltóbb feladatot.

A Kürtösi-féle szélmalom jelképes értéke abban is megmutatkozik, hogy a hajdani képeslapokon az egyik legtöbbet előforduló szélmalom. Több olyan képeslapot is ismerünk, amelyen a tőle pár száz méternyire álló, kéttornyú templom mellett hirdeti a kenyér szentségét. Talán elhanyagolt sorsa ellenére ez az a belső erő, amely mindmáig megőrizte, hisz belső szerkezeteiben megroskadva várja, hogy társainak és egykori építőinek méltón szolgálja emlékét a városban.

Szalay Gyula közel 90 évvel ezelőtt írt - ma is aktuális - soraihoz magunk is csatlakozunk: „*Hogy emléke maradjon a sokáig szolgáló szélmalomnak, ezért szeretném én, ha valamely úton-módon ma a város tulajdonát képező Kürtösi-féle szélmalmot, mely elárvulva és lassan haldokolva, vitorlái nélkül ott áll a*[z azóta elbontott] *Gőzfürdő háta mögött, visszaállíthatnánk a régi fölszereléssel, hogy legalább egy szélmalom-emlék legyen a régi jó időkből*.”

JAVASLAT

A fölső szintek szerkezeti elemei mindenképpen megvédendők; az esetleges hozzáépítés módját igen óvatosan szabad csak megválasztani. Az épületet túlságosan birtokba vevő növények eltávolítandók.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
19.	1864	lakóház	**Jókai Mór u. 3.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpala fedésű lakóház homlokzatát lizénák tagolják, a főpárkányban golyvázatokkal. A tengelyképlet: K+3x3iker. Az ablakkönyöklőig fölérő, magas, műkő lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A könyöklők vonala fölött a homlokzatfelület egészét idomtéglákat is alkalmazó téglaburkolat borítja. A hármas ikerablakokat téglaboltövvel hangsúlyozott, tekintélyes méretű, közös szegmensív fogja össze. A műkő lábazatba eső parapeteken terméskőtextúrával kiképzett mező. Az igen széles, háromrészes, tagolt főpárkány frízében kicsi, félköríves padlásablakok nyílnak; fölül díszített deszka szegi a párkányt. A szintén nagyméretű szegmensívvel záródó szárazkapunyílásban háromszárnyú, filungos fakapu rézkilinccsel; a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület utcai homlokzatának megőrzéséről gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
20.	1865	lakóház	**Jókai Mór u. 5.** **Kocsis Ferenc-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Kocsis Ferenc földbirtokos emeltette *Kiss Mihály* tervei alapján 1913-ban. A tágas, bolthajtásos pinceszint fölött négy szoba készült tágas verandával. Az udvari, gazdasági épületeket – kocsiszín, istállók, mosókonyha – 1924-ben építették. A porta 1950-beli államosításakor az utóbbi épületeket lakásokká alakították; a főépületet a rendőrség vette birtokba. Jelenleg újra lakóházként használják.

Az art deco modorú, földszintes, hódfarkú cseréppel födött lakóházat a különféle dekoratív díszítőelemek meglehetősen ötletszerű, egymással össze nem hangolt alkalmazása jellemzi. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal és csúcsdísszel hangsúlyozott, enyhe kiülésű középrizalit tagolja. A megemelt falfelületet közös falmezőkeretbe foglalták hullámvonalas szegélyű vakolatsávval, az ablakok fölött lesarkított vakolatmező szalagos koszorúval. A tengelyképlet: K+3x3iker.

A működő lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A földszinti falfelületeket kétféle durvaságú fröcskölés és függőleges, körszelet alapú (kanneluraszerű) sávozás borítja. A hármas ikerablakokat sima vakolatkeret szegélyezi, melyek fölül ablakonként félköríves szemöldökmezőt is körülvesznek. A parapeteken sűrűn nútozott vakolatmező. A széles, tagolt dekoratív főpárkányt tojássor díszíti. A szárazkapu tengelyét a középrizalitétól teljesen eltérő homlokzati elemekkel hangsúlyozták: a magas, törtvonalú szemöldökmező fölött törtvonalú íves attika, rajta szegmentíves, mélyített vakolatmezőben szárnyas angyalfej. A háromszárnyú, dekoratívan tagolt, filungos kapu díszített tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
21.	1916	lakóház	**Jókai Mór u. 18. – Báthori u.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapjában eklektikus, három utcára néző, lesarkított L alakú épületen már szecessziós homlokzatképző elemek is megjelentek. A tekintélyes méretű, alápincézett, földszintes, hódfarkú cseréppel födött polgárház tengelyképlete: 8/lesarkítás/9. A vakolt lábazatot sajátos, homorúan íves pinceablakok törik át; fölöttük fröcskölés borítja a homlokzatot. Az ablakok fölött – csak a kis térre néző főhomlokzaton – virágdíszes konzolok között szintén virágdíszes zárókő; fölöttük tagolatlan, hasábszerű, lépcsőzetes szemöldök; az ugyancsak hasábszerű könyöklő alatt igen rövid, tagolt vakolatkötény. A Jókai utca felől mindössze sima vakolatkeret fogja körül a nyílásokat. A háromrészes, profilos főpárkány frízében konzolok és vakolattükrök váltakozó ritmusa; legfölül profilos deszkaszegély. A Báthory utca felől egyszerű deszka szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
22.	4533	lakóház üzlettel	**Ficsór József u. 2. –Dessewffy u.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy múltú Bercsényi utcával az újabb utcák sajátosan szűk hegyesszöget zárnak be, és egy ilyen összeszögellésből létrejött, háromszög alakú térre néz az L alakú, lesarkított épület, mely a mezővárosi kereskedőház tipikus példája. A sarkon nyílt a bolt, mellette egyik irányban a raktár, másik irányban pedig ugyanezen épület biztosította a kereskedő lakhelyét is.

Az 1920 körül emelt polgárház tömege teljesen egyszerű, megjelenését mozgalmassá egyenletes nyílásritmusa teszi szükség esetén vakablakok kialakításával. Az építés korát az ablakoknak a korábbiakénál jelentősen nagyobb mérete is jelzi, a fölső ablakszárnyak kellemes, filigrán osztásával. A lesarkításon máig tisztes korú vasspaletta védi a boltajtót; fölötte sajátosan bájos a többször használt, festett cégtábla, melyet új fölirat esetén nem megfordítottak, hanem fejre állítottak… A homlokzatok ékessége a felületeket kiadósan nagy arányban borító, art deco modorú vakolathím: a nyílások fölött egyszerű, finom csíkozással kitöltött, lesarkított szemöldökmezők, a homlokzatokat szegélyező, dekoratív, lapos, indás mustrával koronázott, széles pilaszterek. A ház zömökségét fokozza a sajátos módon alkalmazott, széles, lapos övpárkány körös sormintával. A polgárház udvarára egyszerű deszkakapu vezet.

JAVASLAT

A ház sajnálatosan rossz állapota ellenére figyelmet érdemel azért, mivel teljességgel magán hordozza eredeti állapotának minden részletét, eredeti anyaghasználatát és felületkezelését, tetten érhetők a még tisztán hagyományos épülethasználat módja és minősége, egy régi, nyugodt, kisvárosi világ rezdülései. Mindezek olyan értékek, amelyet egy ropogósan újjá varázsoló fölújítás egyszer s mindenkorra eltüntet. Az esedékes homlokzatfölújítás során nagy figyelemmel kell megőrizni az értékes elemeket, megoldva a fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

(További fényképek a következő oldalon.)

(Ficsór József u. 2. –Dessewffy u. folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
23.	329	lakóház üzletekkel	**Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A vasúti allé egyik legtekintélyesebb, emeletes palotáját 1899-ben emeltette *Kiss Lajos Ujszászy János* tervei alapján és kivitelezésében, mindössze hét hónap alatt. A 20. század elején az emeleten honvédtiszti étkező és kaszinó, valamint a *Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületé*nek székhelye működött. A földszintet üzletek számára alakították ki.

A késő**e**klektikus stílusú, két utcára néző, lesarkított, alápincézett, egyemeletes, szalagcseréppel födött palota homlokzatait reneszánsz hangulatú, volutás, tagolt attikával hangsúlyozott közép- és sarokrizalitok tagolják. A tengelyképlet: 4+(1/1/1)+2+(1+K+1)+2+1. A kőburkolat mintáját hordozó lábazatot a főhomlokzaton vörösmészkő előlépcsők szakítják meg, melyeket néhány üzletajtónál sajnálatos módon csempével leburkoltak; az oldalhomlokzaton a lábazatot pinceablakok törik át. A földszint falfelületén sima felületű kváderezés. Az emeleten mintás téglaburkolat, a rizalitokon – sima felületű, a földszintiekénél enyhébb nútokkal tagolt kváderekből – armirozással.

Az alsó szint nagyméretű, félköríves záródású, boltövvel hangsúlyozott portáljai fölülvilágítóiban általában míves, kovácsoltvas rács; az osztatlan kirakatokat ízléstelen színek és reklámok borítják. Az oldalhomlokzat szintén félköríves záródású, kevés osztású ablakait volutás fejezetű ütközőléc díszíti. A futókutyamintás övpárkány fölött az emeleti ablakokat esetleges elemekkel dekorált vakolatkeret fogja körül zárókővel; fölöttük az alapfalfelületen szegmensíves, a rizalitokon tympanonos szemöldök kis vállakkal. A széles, profilos főpárkány frízében lekerekített vakolattükör és ritkásan, csak a nyílásközökben egy-egy állókonzol.

A félköríves záródású, nagyvonalú elemekkel gazdagon díszített bejárat üvegezett kovácsoltvas ráccsal. A bejárat tengelyében, valamint a lesarkításon rokokósan míves, kovácsoltvas rácsú erkélyek tagolt, díszes, emberfejeken támaszkodó konzolokon nyugszanak azzal a megjegyzéssel, hogy a lesarkítás erkélye és a fejek közül jelenleg hiányoznak a konzolok.

A Korond utca felől a palota mellett hasonló homlokzati architektúrával 4+K tengelyképletű, földszintes épület áll kosáríves deszkakapuval.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
24.	328/1	lakóház üzletekkel	**Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Propper Miksa orvos 1909-ben, szűk hét hónap alatt építtette föl házát *Barta József* és *Kovács József* kőművesmesterek terve alapján. Az épületet utóbb – eredeti homlokzatképzésének kárára – átépítették. Jelenleg gyógyszertár, pizzéria és üzlet működik benne különböző és stílusidegen bejáratokkal. A figyelemreméltóan különleges, jobb sorsra méltó homlokzatot rajtuk kívül eldolgozatlan vakolatjavítások, lesimított részletek és légkondicionáló csúfítják.

A szecessziós stílusú, art deco felé hajló, alapjában földszintes épületet rombuszpala födi. A középrizalitot négy, sűrűn egymás mellett álló, keskeny padlásemeleti ablakkal áttört, törtvonalú oromzat hangsúlyozza, mögötte magas manzárdtető. A tengelyképlet: K+1+2+2.

A kettős lábazat fölött durva fröcskölés borítja az ornamentikákkal díszített falfelületet. A háromféle üzlet portáljai háromféle arculatot mutatnak csúf rácsokkal, különböző előlépcsőkkel. A rizaliton kosáríves záródásúak a nyílások, fölöttük konzolokon nyugvó, tompa záródású, tympanonszerű szemöldökök. Kétfelől homorú ívesek a nyílászáródások fölülvilágítóval és kovácsoltvas ráccsal, melyet egy portálnál eltakartak a cégtáblával. A tokosztók magasságában erőteljes, széles övpárkány. A nyílások és a főpárkány között sajátságosan magas a tömör falsáv. A széles, dekoratív főpárkányt kétfelől egy-egy kisebb, törtvonalú attika tagolja; a középrizalit oromzatának szegélyezése hasonló. A gazdag részletképzésű, filungos bejárat fölülvilágítóját és üvegbetétjét kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

Az épület homlokzata helyreállítandó, melynek során törekedni kell az eredeti megjelenés rekonstruálásra.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
25.	5061	középület	**Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. volt főgimnázium, ma Móra Ferenc Gimnázium**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város algimnáziumát 1891-ben főgimnáziummá fejlesztették föl. Az új intézmény osztályai azonban még néhány évig az *ótemplom* téri *kisgimnázium*ban működtek az *újtemplom* mellett, a volt *honvéd-kiskaszárnya* helyén emelt, új palota 1896. évi átadásáig. *Alpár Ignác* (1855-1928), a tervpályázat győztese 1895 őszén kezdte az *újtemplom* stílusához igazodó tervek összeállítását. A kivitelezést a szegedi *Robelly, Szilágyi és Winkler Testvérek* nyerték el. A következő év márciusában alapoztak az 1200 □öles telken, szeptemberben már a szakmunkák is befejeződtek. A millenniumi ünnepségek részét képező, november 28-i avatáskor (kilenc hónap!) már a kerítés is készen állt. Az iskola-palotát azonban csak a falak kiszáradását követően, a következő tanév elején lehetett birtokba venni. (*Móra Ferenc*, a jelenlegi névadó még a régi helyen tartott, utolsó tanévben fejezte be az iskolát.)

A főgimnáziumban 1902-ben létrehozták a *Kiskun Múzeum*ot *Szalay Gyula* (1865-1937) iskolai gyűjteményéből. A tornacsarnokban tartották a *Népszerű Irodalmi Esték* előadásait, majd ezekből bontakozott ki a *Közművelődési Egyesület*. Az eredetileg *Kiskunfélegyházi Városi Római Katolikus Főgimnázium* 1922-től *Szent László*, 1948-tól *I. László*, 1956-tól *Móra Ferenc Gimnázium* nevet viseli. A második világháborúban kiégett épületet 1947-től hozták helyre minisztériumi segítséggel. Az 1990-es évek második felében több szakaszban fölújították, és új tornacsarnokot emeltek.

A későeklektikus stílusú, alápincézett, kétemeletes, középtengelyében T alakban az udvar felé hátranyúló épületet vadonatúj, piros, hódfarkú cserép födi sajátos bádog csúcsdíszekkel és a tetősíkból kiemelkedő, cseréppel födött, csúcsíves padlásablakokkal. A főutcáról látható, közép- és sarokrizalitokkal tagolt homlokzatok tengelyképlete: 4/1+4+(1+K+1)+4+1/4. A vakolt lábazat fölött a földszinti ablakok boltvállái sima felületű kváderezés; fölötte a teljes magasságig fakó okkerszínű téglaburkolat. A rizalitokat mindhárom szinten sima felületű kváderekből armirozás szegélyezi; az első emelet kettős kvádersora erősen stilizált pilaszterként hat; a második emeleten a kváderezés közepén függőleges, kiemelt, sima vakolattükör.

A földszinten félköríves záródású ablakok, fölöttük kissé megemelt, csúcsíves kváderív. Az emeletek nyílásai vízszintes kiváltásúak; furcsa arányban, a szokottnál magasabbra helyezettek a vízszintes tokosztók. Az első emeleten füles, húzott vakolatkeretbe foglaltak, fölöttük sajátos módon a téglaburkolatban kirajzolt szegmensív kiugróan nagy, sima felületű zárókővel. A második emeleten a húzott vakolatkeret fölött profilozott, vízszintes – a sarokrizaliton tympanonos – szemöldök. A középrizalitot címerpajzsos tympanonnal koronázott ikerablakok ékesítik.

Mindkét emeleten az övpárkányokból és az összefüggő könyöklőkből alkotott sávokkal oldották meg a parapetképzést. A viszonylag alacsony, húzott főpárkányt kicsi konzolok sűrű – a középrizaliton pedig éppenséggel ritka – sora díszíti.

Az új, félköríves záródású, filungos kapun fölülvilágító, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mezők, félköríves szemöldökök. A kváderezett falkeretet portikuszként toszkán féloszlopok fogják közre tympanonnal.

Az épület előkertjét újra épített kerítés – téglaburkolatos lábazaton, fejezetes kerítéspillérek között vesemotívumos, kovácsoltvas rácsok – határolják. A kerítés Széchenyi utcai sarkán színes üveg napóra. (Marton Géza, 2006.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
26.	326	lakóház és közintézmények	**Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Molnár Imre 1899-1900-ban, egy esztendő alatt fölépíttette két utcára néző, gazdagon díszített palotáját. Földszintjén posta, távírda, telefon és posta-takarékpénztár működött 1939-ig; az emelet lakásként szolgált. A főépület mögött, a Hunyadi utcára nyílt a *Lenke-malom*. A palota 1999-ben honvédségi hasznosításban állt. A földszinten orvosi rendelő és védőnő-szolgálat működik.

A túlhajtott, provinciális későeklektika jegyeit magán viselő, alápincézett, egyemeletes palotát szalagcserép födi; a Hunyadi utca felőli bütün gazdag kiképzésű oromfal. A főhomlokzatot kettős középprizalit tagolja; a tengelyképlet: 4+[1+(1+K+1)+1]+4/1+1.

A vörösmészkő lábazatot csúful sötétlilára festették. A földszinten sima felületű kváderezés, az emeleten mintás téglaburkolat. A földszinten a homlokzat két szélén látható armirozás; az emeleten az alsó rizalitot szegélyezik volutás fejezetű, különböző felületű kváderekkel tagolt törzsű pilaszterek.

A földszinten félköríves záródású, nagyméretű ablaknyílások kváderboltövvel és szakállas fejjel díszített zárókővel; a nyílászárók újabb készítésűek és jellegtelenek. Az emeleti nyílásokat a finoman díszített ablakszerkezetek, valamint az architektonikus keretezés erős túlhajtottsága jellemzi: négyféle nyíláskeretezést alkalmaztak, és például a fejmotívumot igen eltérő méretekben használták.

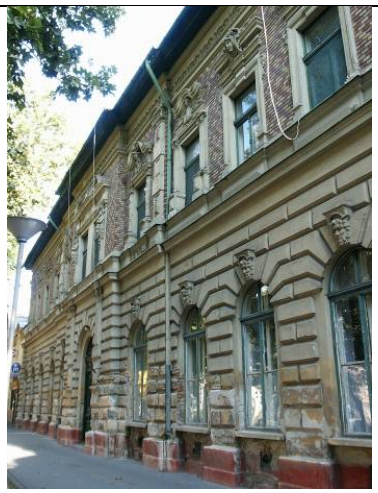
1. ablaktípus: a középprizalit ikerablaka egy-egy női herma között; magas párkány fölött, két voluta között két fekvő szobor.
2. ablaktípus: volutás féloszlopokon rokokósan cizellált ornamentika; volutás, íves szemöldök alatt női fej hálómintás kartussal.
3. ablaktípus: kompozit fejezetes, kannelurás féloszlopok; íves szemöldök alatt kicsi férfifej gazdag ornamentikával.
4. ablaktípus: húzott, profilos vakolatkeret kettős vízszintes szemöldökkel, az alsón golyvázat a zárókő, a fölsőn nagy, női fej.

A széles, tagolt övpárkány és az összefüggő könyöklők között, a parapeteken egészalakos dombormű, illetve gyémántkváder. A főpárkány – tojássorral, valamint bőségszaruk közötti félputtókkal – különlegesen díszes.

A félköríves záródású kapu kovácsoltvas rácsú fölülvilágítója alatt gazdag, erőteljes részletképzésű, filungos fakapuszárnyak üvegezett, kovácsoltvas rácsos mezőkkel és kagylós, félköríves szemöldökökkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
27.	78	középület	**Kossuth Lajos u. 24. v. tanítóképző; Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola** tornaterem nélküli főépülete	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Még 1894-ben döntött a városi tanács: az 1871-ben alapított, 1876-ban *Csongrád*ról Félegyházára telepített *Magyar Állami Tanítóképző*nek az *ótemplom* melletti *kisgimnázium* épületéből új helyre kell költöznie. Helyet a város – 5 hold telekkel – már 1894-ben fölajánlott az iskola számára a vasúti allé melletti vásártéren. Az építkezés – a neves iskolatervező, *Baumgarten Sándor* (1864-1928) tervei alapján – a költségek előteremtésének elhúzódása miatt később, 1902-ben kezdődött; az avatásra pedig majd csak 1904-ben került sor. Ekkora időtartam abban az időben a kivitelezés elhúzódását jelentette! Az építkezés *Schreiber Gyula* vállalkozásában zajlott le. Ez az iskolapalota volt az első kétemeletes épület a városban; a fölső szint internátusként szolgált.

„Nagyszerűen megépített, célszerűen elrendezett szintjein minden olyan helyiség megtalálható volt, mely az akkori korszerű oktatáshoz szükségeltetett. … A legfigyelemreméltóbb talán a 725 m^2-es botanikus kert, melyet az udvar délnyugati részében épített ki *Pinkert Zsigmond* tanár, s amelynek tervéért az 1908-as londoni kiállításon aranyérmet kapott. De ez a csodálatos kert – arborétum – éppúgy áldozatul esett az 1950-es évek dilettáns városvezetésének, mint az akkor már 86 éves [1871-1957] országos hírű tanítóképző.” (*Rosta Ferenc*)

1936-ban jelentősebb állagmegóvási munkákat végeztek. A második világháború során, 1944-1945-ben német, majd orosz hadikórházként, valamint szovjet fönnhatóság alatt álló, nemzetközi hadifogolygyűjtő táborként, végül szovjet laktanyaként használták – a hadi igénybevétel bombakárokkal együtt az épületet teljesen tönkretette.

1946 közepétől kerülhetett sor az iskola helyreállítására. 1949-1955 között összevont testnevelési gimnáziumként is működött. 1957-ben számolták föl végül a tanítóképzőt; helyette 1967-ben pedagógiai gimnáziumot hoztak létre. Az 1954-ben alapított *Petőfi Sándor Gimnázium*ot 1975-ben gépészeti szakközépiskolává alakították tizenkét tanulócsoporttal.

Az iskolapalota alapjában késő**e**klektikus stílusú, melyen visszafogottan, de már megjelennek dekoratív, szecessziós hangulatú díszítések. Alagsoros, kétemeletes – hátra, az udvara felé E alakú – épület, melynek középső szára a legerőteljesebb. Utcaképileg a három elülső homlokzata

érvényesül, melyek tengelyképlete: 4+üres/8+(2iker+K+2iker)+8/üres+4. A főhomlokzatot középrizalit tagolja, melyet attika hangsúlyoz középen törtvonalú ívvel és tetővázákkal megemelve; ebben az építés évszáma: ANNO MCMIV**.** Az attika mögött magasságával határozottan kiemelkedik a gúla alakú tetőidom különleges csúcsdísszel; az alatta volt padlásablakot időközben megszüntették.

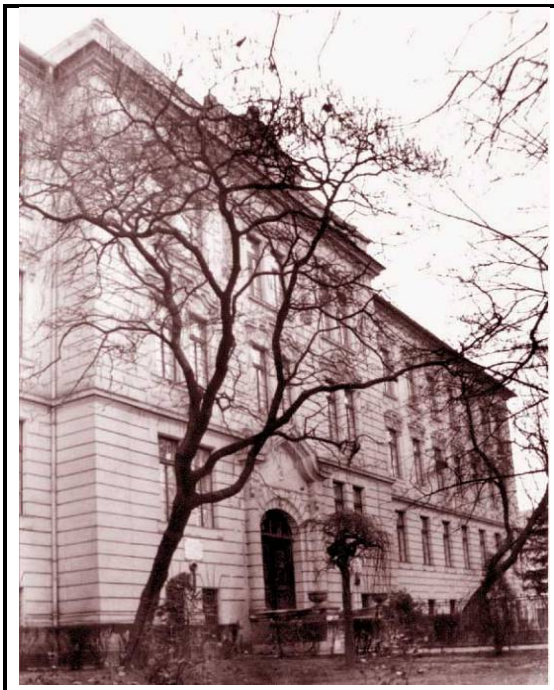
Az alagsort és a magasföldszintet vízszintes nútozás borítja, az alagsori ablakok fölött boltövvé alakulva. A fölső két szinten csak az épületsarkokat szegélyezi sima felületű armirozás, valamint a középrizalit nyílásközeit borítja a két szinten összefüggő, vízszintesen tagolt kváderezés a fölső szinten függőleges mezőt kitöltő, dús és dekoratív, szakállas emberfejes ornamentikával (melyek sajátosan feleződnek a rizalit szélein). A többi nyílásközben kétszintes, sima lizéna egészen jelképes fejezettel.

Magas, nagyméretű ablakai jó arányban osztottak; a magasföldszinten mindössze egy jelképes, sima szemöldökkel és könyöklősávval. Az emeletieket gazdag architektonikus keretezés övezi konzolokon nyugvó, lépcsőzetes, vízszintes szemöldökkel, alatta címerpajzsos, dekoratív mezőkitöltő ornamentikával. A parapeteken lépcsőzetes, kiemelt, sima vakolatkötény. A középrizalit emeleti ikerablakainak keretezése az előzőkből komponált, de részben eltér a két emeleten. Az első emeleten a közös, középen megemelt, törtvonalú íves szemöldököt két konzol tartja a nyílásközben egy címerpajzzsal; a fölső szinten az alap ablakformát tolták oly közel egymáshoz, hogy a szemöldökök összeérnek, de megtartották két-két konzoljukat és a külön címerpajzsukat is.

A magasföldszint fölött erőteljes övpárkány; hozzá hasonlóan mértéktartó a profilos főpárkány is, melyet mindössze fogsor díszít. A középtengelyben a magas előlépcső fölött nyíló, széles, kosáríves záródású bejárat körül tekintélyt parancsoló portikusz: vízszintesen nútozott törzsű, sajátos fejezetű oszlopokon – magas közelemekre támaszkodva – barokkos, törtvonalú íves szemöldök fogsorral és egy-egy kővázával. A közrefogott mezőben zöldágak között az ország színezett címere. A filungos fakapu fölött függőleges osztású fölülvilágító; a kapuszárnyakon vasráccsal védett, nagyméretű, lekerekített üvegezés, alatta díszített táblázat.

JAVASLAT

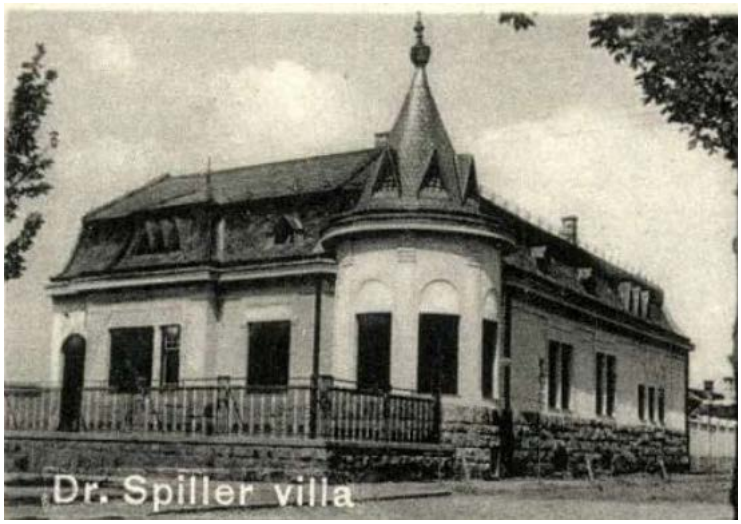
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
28.	4773	v. lakóház, középület	**Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A kiskunfélegyházi zsidó hitközség alapítói között találhatók Spiller Leopold és Spiller Mátyás kereskedők, akiknek családjai az 1850-es években költöztek ide Albertirsáról.

(Id.) Spiller Dezső (sz. 1873) helybéli kereskedő, a neológ hitközség vezetőségi tagjának fia, dr. Spiller Dezső (sz. 1892, főhadnagy) 1928-ban kért építési engedélyt egy, a „*Kertvárosi malomtelken*” építendő lakóházra. Egy kecskeméti építész által készített földszinti alaprajz szerint az alápincézett épület az alábbi helyiségekből állt: iroda, szalon, ebédlő (a sarki kiugró tornyocskával), hall, gyermekszoba (a Fadrusz János utcára néző ablakokkal), hálószoba, tálaló, konyha, éléskamra, fürdőszoba, az udvar felé pedig egy L-alakú terasz nyílt. Az épület Kossuth utcai frontja előtt már a tervrajz is egy kerítéssel zárt előkertet jelez. A homlokzati terv a főhomlokzatnál két kivitelezési alternatívát is kínált.

(Nincsenek adatok arra, hogy a köznyelv mikor és miért kezdte a házat „Strasser-villaként” emlegetni, illetve valóban lakott-e ott ilyen nevű család. A levéltári iratok alapján kiderül, hogy mind a Spiller, mind a Strasser családok izraeliták voltak, neveik szerepelnek az 1944-ben deportáltak listáin. Az első munkaszolgálatos halálhírt id. Spiller Dezsőnek hozták, akinek egyetlen fia – a villa építtetője – a Szovjetunióban megfagyott.)

Visszaemlékezések szerint az épület a második világháborúban, s az azt követő időszakban katonai parancsnokok szálláshelyeként funkcionált. Az igen lepusztult állapotú épületet az ezredforduló környékén fölújították. Az időben a szomszédos Petőfi Sándor Általános Iskola ebédlőjeként és napközijeként hasznosították. Jelenleg a Waldorf Óvoda használja. (Ónodi Márta, Kun Zsuzsanna)

Az art deco modorú, két utcára néző, saroktornyos – alagsoros és földszintes – villát rombuszpalával héjalt manzárdtető födi az összes nyílástengelyben nagy, háromszög alakú, tejüveg padlásablakkal. A tengelyképlet: K+3+1/3/2iker+2iker+3ból 1vak. A Kossuth Lajos utcai főhomlokzatot középrizalit, a saroktornyot sajátos fejezetű pilaszterek tagolják. A magas lábazatot különféle méretű, négyszögletes terméskővel burkolták, és négyzet, illetve félkör alakú, részben vakablakok tagolják. A fölötte lévő falfelületet fröcskölés födi. A földszinti ablakok háromféle szélességűek, valamint az oldalhomlokzat utolsó ikerablakai alacsonyabbak a többinél. A vízszintes tokosztó fölött apró osztások. Szemöldökként kis vakolatkiülésben egyszerű, profilos vakolattükör szolgál, a saroktornyon sima félköríves, süllyesztett vakolatmező.

A szerény, profilos, fa főpárkány fölött a tetősíkon ül az ereszcsatorna. A félköríves kiváltású, filungos, üvegezett, fa bejárati ajtóban napraforgómintás a fölülvilágító rácsa, körülötte sajátos, félkörívnyi vakolatkeret zárókővel.

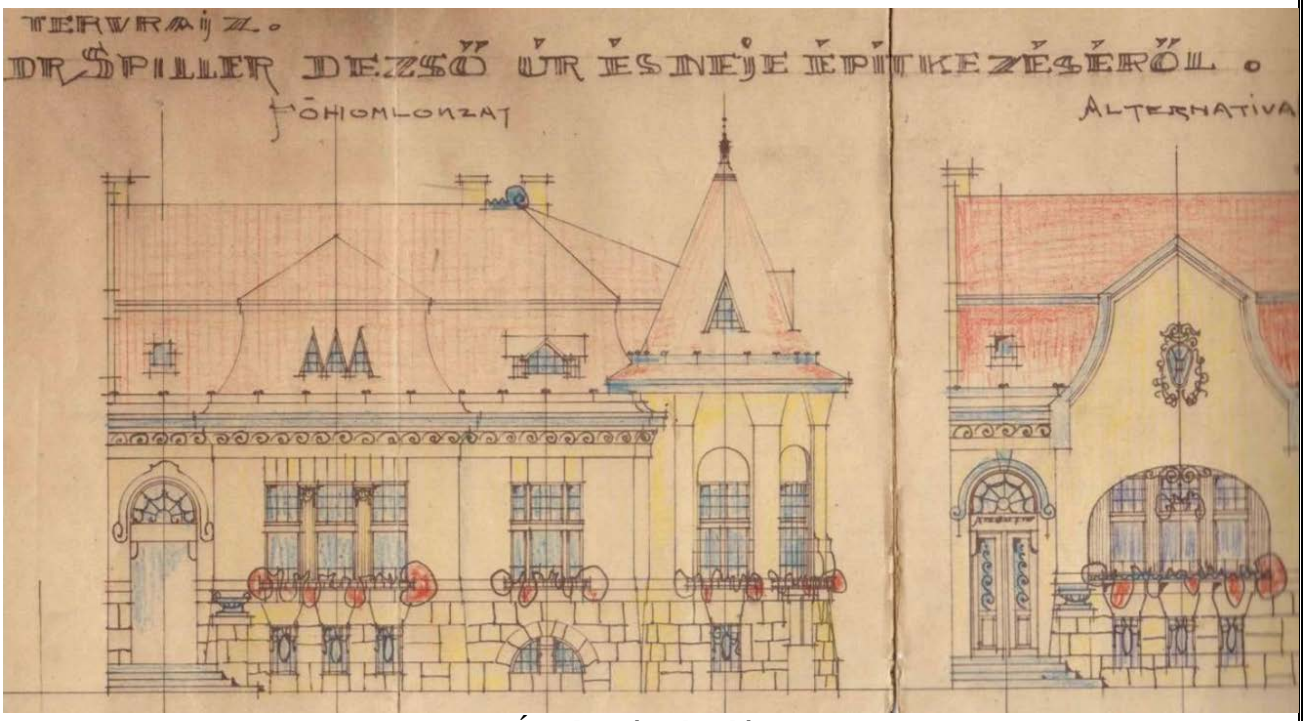
Sajátos kontrasztot képez az előkertet övező kerítés hatalmas, négyszögletes terméskövekből rakott lábazata, valamint a fölötte lévő, filigrán, füzérekkel díszített, kovácsoltvas pálcarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda folytatása)

(Ónodi Márta közlése)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
29.	4727	középület	**Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út v. honvédlaktanya, Öreglaktanya**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Laktanya építésének igénye már a 19. század közepén egyre sürgetőbbé vált, miután a város lakossága egyre nagyobb teherként szenvedte a katonai beszállásolásokat. Végül 1885-ben minisztériumi / 1888-ban városi közgyűlési határozat rendelkezett egy gyalogsági laktanya létesítéséről. 1889-ben elfogadták *Léderer Gusztáv* terveit / nem fogadták el a budapesti *Fligauf Károly* és *Léderer Gusztáv* terveit, melyeket a pesti *Gregerson G. és Fiai* céggel átdolgoztattak. (A / jel az irodalomban talált adatok eltérő voltát jelzi.) A *Solymosy*-féle telken a tágas udvarú épületet *Ujszászy János* kivitelezte 1889-1890 folyamán, tizenhárom hónap alatt.

„*Hogy az indulóházból kivergődünk, egy egész épület-tömb állja el szemünk elől balfelől a kilátást. Ez az egyemeletes épület, nagy portájával és sok melléképületével a honvéd-kaszárnya, melynek bakancsos, derék lakói jó magyar fiúk, tisztjei pedig a félegyházi társadalomnak kedves és nélkülözhetetlen szereplői*.” (1894)

A laktanya *Ferenc József*, majd *Horthy Miklós* nevét viselte. 1952-2002 között honvédségi élelmezési raktárként használták. Ennek utolsó esztendejében emléktáblát helyeztek el: „…Itt képezték ki, és innen indították az I. és II. világháború idején a harcmezőkre Kiskunfélegyháza és környéke hadköteleseit…”.

A szerény eklektikus stíluselemekkel rendelkező, emeletes, hódfarkú cseréppel födött épület főhomlokzatának tengelyképlete: 16+K+17. Falfelületeit dörzsölt téglatextúra jellemzi, a kevés tagozatot bordó színe is kiemeli az alapfelület sárgájából. A két szint között erőteljes, profiltéglából képezett övpárkány farkasfogazással. Az egyszerű, nagyméretű, szegmensíves záródású ablakok tokosztóinak vonalában farkasfogas téglasor; a nyílások fölött kiemelt téglakiváltó. Az emeleti ablakok alatt sima, mélyített faltükör. A túlnyúló ereszalja jellegzetessége a szerényen díszített szarufavégek sora.

Hat földszinti ablak helyén a parapetek elbontásával ajtókat nyitottak stílusidegen, alumínium nyílászárókkal és csúnya rácsokkal. A hatalmas, széles, halszálkamintás fakapu mindkét szárnyában egy-egy, egymástól különböző gyalogkapu. Az épülethez pilléres, tömör téglakerítés csatlakozik.

JAVASLAT

Az épület minőségileg és mennyiségileg egyaránt vegyes használatának mindkét szempont szerinti, minőségi javítása szükséges.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
30.	5440	lakóház	**Könyök u. 16.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Fésűs beépítésű, földszintes, csonkakontyos tetején szalagcseréppel födött paraszthá̀z. Egyszerű, tapasztott jellegű homlokzatképzése az art deco népi változata; a lakóház bütüjét és az egyszerű deszkakapu magas falkeretét összefüggően függőleges és vízszintes, szegélyes vakolatsávok hálózata tagolja. A tengelyképlet: A+2. A hagyományos formájú ablakokat tokosztójuk magasságában összeköti a megszokott vakolatsáv, s csak efölött készült vakolatkeretezés. A bejárati ajtó filungos voltával szintén illeszkedő formájú. A sima főpárkány is része a homlokzati hálózatnak; fölötte az oromfalon a régi homlokzatképzést híven követő, új (erősen javított) vakolat a két kicsi padlásszellőző díszített kontúrú keretezésével. A deszkakapu fölött egyszerű, téglalap alakú, kétkazettás középdísz függ az épülettel közös főpárkányról; a kapun rézkilincs.

JAVASLAT

A már 2007-ben fokozott helyi védelemre javasolt házat időközben példamutató módon fölújították, amely tényező még külön indokolja a védelemre való javaslatot.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
31.	5436	lakóház	**Könyök u. 26. – Kazinczy u.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Art deco modorú, de igen kevés homlokzatképző elemmel bíró, leginkább tömegével ható, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóház. A három homlokzatával utcára néző épület középső, fő homlokzatát csonkakontyos oromfallal hangsúlyozott sarokrizalit tagolja a 3+2 tengelyképlet szerint; ezenkívül a lépcsősen kissé tagolt oldalhomlokzatok – a baloldali egyetlen ablakának kivételével – nyílás nélküliek. Az oromfalon három keskeny padlásszellőző. A homlokzatszakaszokat egyszerű lizénák szegélyezik. A díszített tokosztójú, magas ablakok a sarokrizaliton íves záródásúak; a közrefogó, jelképes fejezetű lizénák a három ablak fölött közös, lépcsős, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldaliak körül sima vakolatkeret. A háromrészes főpárkány frízében egyszerű tagolás; fölül díszített deszkaszegély. (A főépítész úr kérésére – helye és tömege okán – került e kategóriába. Korábban a hrsz. tévesen lett 5389-ként föltüntetve.)

JAVASLAT

A főhomlokzaton mutatkozó repedések – okainak föltárásával – elhárítandók, valamint kezelendők a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
32.	4996	lakóház	**Lónyai u. 4.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredeti megjelenését hűen megőrzött, eklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel födött, mezővárosi polgárház. Homlokzatát középrizalit és posztamenseken álló, egyszerű toszkán pilaszterek tagolják; tengelyképlete páros ritmusú: K+(2+2)+2. A vakolt lábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők és a pilaszterek lábazatának magasságában futó, sima vakolatsáv. Közbül a parapeteken kiemelt vakolatmezők. Az egyforma, archaikusan kifelé nyíló ablakokat profilos vakolatkeret veszi körül; vízszintes szemöldökük fölött enyhe kiülésű, alacsony, tympanonszerű idom. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hosszú gyémántkváderek között mintával áttört padlásszellőzők; a tetőn két, egyszerű, íves bádogszellőző. A deszka szárazkapun szép formájú rézkilincs.

JAVASLAT

A polgárház példaként állítása a helyhez és a tájhoz való alkalmazkodásán, az anyaghasználat és a technológia harmonikus és tudatos egységén, a homlokzati nyílások nyugodt, páros ritmusán alapul. Patinássága magában hordozza, hogy minden részletében őrzi eredeti állapotát. Ebből fakad, hogy kopottsága, avíttsága ellenére is tisztán mutatja, mintegy vezetni tudja a hozzáértő mestert egy elkövetkező helyreállítás folyamatában. Egyetlenegy dologra kell odafigyelni: követni a korabeli mester gondolkodását és anyaghasználatát.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
33.	46	lakóház	**Marosvásárhely u. 5.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A régi vásártér helyén 1926-1929 között kiépített *Erdélyváros* vagy *Tisztviselőtelep* legsajátosabb, intenzív és dekoratív ornamentikájával a mexikói indián művészetet idéző, földszintes, szalagcseréppel födött polgárháza. A lábazaton rusztikus felületű, fekvő téglalap alakú elemekből rakott kőburkolat textúrája látható. A homlokzatot két – ténylegesen fejes fejezetű – lizéna tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Vízszintes irányban kétszeresen tagolt a homlokzati falfelület, amit így ténylegesen hálózat borít be. Az alsó, keskenyebb, díszített vakolatsáv sajátos módon közvetlenül a könyöklők vonala fölött húzódik; a fölső, többszörösen tagolt sávköteg alapjában a tokosztók magasságában halad, és – körülkerülve az ablakok tetejét – egyben szemöldöksávként, illetve -mezőként szolgál. A középső homlokzatszakasz hármas ikerablaka fölött sávokból összetett, széles, tympanonszerűen megemelt szemöldökmező; két oldalt jóval hangsúlytalanabb szemöldöksáv. Az ornamentika legsajátosabb eleme a visszatérően ismétlődő, hosszú hajú indiánfej: a középső ikerablak tympanonjának tengelyében; a homlokzattagoló lizénákon, a főpárkány magasságában, valamint a két szélső ikerablakot közrefogó, kisebb lizénákon. A főpárkánynál – a hangsúlyosságot tekintve – fordított a helyzet: a középső homlokzatszakaszon teljességgel hiányzik, viszont a két szélső fölött lendületesen széles és dekoratív.

JAVASLAT

A jelenleg alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve, hogy az esedékes homlokzatfölújítás során a homlokzatképzés eredeti, finom részletgazdagsága megmaradjon.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
34.	473	lakóház üzletekkel	**Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, v. Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1910-ben *Karvaly Gyula* tervei alapján emeltette a *Közgazdasági Takarékpénztár Rt.* a régi *Heinrich-ház* helyén. A telek központi helyének köszönhetően már a régi házban pénzintézet működött: 1894-ben a *Félegyházi Kereskedelmi és Iparhitelintézeti Népbank*, később a *Közgazdasági Takarékpénztár*. A tekintélyes méretű, új bérpalota 1910 márciusa és novembere között, kilenc hónap alatt fölépült. A földszint természetesen az építtető banknak, valamint üzleteknek adott helyet, köztük a két háború közötti időben *Frank Ignácz és Fia* (*Frank Dezső*) nagynevű, rőfös üzletének – ennek köszönhetően a város köznyelvében az egész palotát *Frank-ház*ként emlegették. Az 1970-es években az alsó szintből üzletházat alakítottak ki. 1993-ban külső fölújítást végeztek.

A szecessziós és art deco modorú, három utcára néző, lesarkított tömegű, egyemeletes, rombuszpalával födött palota homlokzatai – hangsúlyos sarok- és középprizalittal – változatosan tagoltak. Tengelyképlete: 4+1+(1/1/1)+4+(1+1+1)+4+(1/1/1)+3+1+1.

A sarokrizalitok lesarkított, zömök sarokbástyaként fogják körül az épület sarkait. Jellegzetes elemei: a csúcsdíszes, meredek manzárdtető; a három tympanonos oromzattal szegett padlásemelet és a zárterkély. A középprizalitot szintén csúcsdíszes, megemelt, robosztus manzárdető és törtvonalú, magas oromzattal hangsúlyozták. Különleges, plasztikus elemei a homlokzatnak az utóbbi elé is fölmagasodó, kétszintes zárterkély külön saját tetővel és padlásablakkal, valamint az oromzatot közrefogó, dekoratív, kicsi, tömör körbástyák, melyek cakkos tetőszegélyében visszacsöng a nagy sarokbástyák leszegése. Az oromzat tetején, a palota középtengelyében kapott helyet a takarékos gyűjtögetést jelképező méhkas egy női és egy férfialak között.

A magas műkő lábazaton apró terméskőtextúrát imitáltak; a földszinten vízszintes nútozás. A portálok sajnálatos módon stílusidegenek és különbözők (kevés és különféle fa-, részben régi fém-, valamint műanyag nyílászárókkal). Az emeleti ablakok között sekély, zömök faloszlopok dekoratív fejezettel. Maguk a nyílások – tudatos ritmusú elhelyezésben – keskenyek és szélesek, fölül lekerekített sarkokkal. A parapetek a falsíkból kissé kiemelkedő, törtsíkú felületek, melyek a faloszlopok posztamenseivel dekoratív sávot képeznek. A sarokbástyák padlásemeleteinek ablakai – a cakkos párkányvonalhoz illeszkedően – szögben megtört záródásúak.

A főpárkány széles, dekoratív textúrával ellátott sáv, fölül erőteljes kiülésű konzolokkal, köztük a faborítású ereszalján mélyített tükrös díszítés. A két filungos, mélyen üvegezett kaput dekoratív rács és részletképzés díszíti; a kapualjban korabeli keramitlap.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
35.	404/1	közintézmény	**Mártírok u. 15.** **v. neológ zsidó *kis tanácsterem***	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Zsidók csak 1840-től telepedhettek le Kiskunfélegyházán. Az 1850-ben alakult hitközség 1869-ben neológgá nyilvánította magát. A 19. században jelentős szerepet játszottak a település életében; a század végén már több mint ezren laktak itt. 1899-ben a megnövekedett létszámú hitközség új zsinagógát épített. 1944-ben a neológ anyahitközség lélekszáma 459 fő volt.

A zsinagóga mellett balról volt az ún. *kis tanácsterem*. Itt tartották összejöveteleiket, a teadélutánokat, és itt végezték a körülmetéléseket is. (*Kun Zsuzsanna*) 1948-ban ebben avatták föl először a zsidó mártírok kegyhelyét, majd amikor a korábbi *zsidó udvaron*, az iskolájuk helyén 1955-ben megépült a József Attila Általános Iskola, annak napközi otthonává alakították át. (A kegyhelyet áttelepítették az alsóvárosi, új zsidó temető ravatalozójába.)

A későeklektikus, zömök tömegű, földszintes, szalagcseréppel födött épület fröcskölt felületű homlokzatát kváderes törzsű lizénák szegélyezik, melyek kvázi fejezetet nyertek a főpárkány kiülésével. A durván fröcskölt lábazat fölött négy félköríves záródású ablak nyílik füles, húzott vakolatkeretben; fölöttük törtvonalú íves szemöldök fogsorral. A profilos deszkával szegélyezett, húzott főpárkány széles frízében vak padlásszellőzők. Az épület előtt – a korábbi *zsidó udvar*t határoló - vakolatlan téglalábazaton, pillérek között míves, kovácsoltvas kerítés és nagykapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Meglepő, hogy az épület minőségén, városképi helyén és helytörténeti jelentőségén alapuló, 2007. évi javaslatunk ellenére nem kapta meg a védelem jelentette minősítést.

A neológ zsinagóga és a *kis tanácsterem* hátsó homlokzatai, 1950 k. (Bardoczky Anikó közlése.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
36.	524	lakóház	**Móra Ferenc tér 3.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus polgárház homlokzatának ablakszemöldökök alatti sávját időközben egészen leegyszerűsítették, így jelen állapotában erős kontrasztot képez a fölső, eredeti ornamentikáit megőrzött rész plasztikusságával. A földszintes, rombuszpala födésű épület homlokzatát lizénákkal szegett középrizalit tagolja a K+2iker+(2+1+2)+2iker tengelyképlet szerint. Téglával burkolt a lábazat, a középrizalit könyöklő fölötti része, valamint a szárazkaput közrefogó, két pillér. A vakolt felületeken durva fröcskölés.

Igen finom részletképzésű az ablakszerkezetek volutás fejezetű, vázás lábazatú ütközőléce. A tympanonos, illetve szegmensíves szemöldökök közepe fejjel díszített. Az ikerablakok fölött megszakított tympanon rozettával, a frízben akantuszdíszes konzolok között gyümölcsfüzérek. A rendkívül gazdag, tagolt főpárkány frízében oroszlánfejek, valamint fiúfejjel és akantuszlevéllel ékesített, volutás állókonzolok váltakozó ritmusú sorolása. A deszka szárazkapu fölött finom osztású fölülvilágító sáv; kétoldalt sárkányt formájú, öntöttvas kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
37.	525	v. lakóház, közintézmény	**Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A városi főügyész 1900-ban emeltetett háza. A háborút követően már nem eredeti formájában állították helyre. Jelenleg a *Szivárvány Személyes Gondoskodást Nyújtó Intézmények Nappali Klubja* működik az épületben.

Az alápincézett, földszintes, rombuszpalával födött épületet szecessziós és art deco motívumok díszítik. A sarok- és középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+1+(3iker)+1. A lizénákkal közrefogott középrizalitot törtvonalú, enyhén íves, tömör attika hangsúlyozza, rajta lizénák, posztamensek és szélein egy-egy gömbdísz.

A pinceablakokkal áttört, műkő lábazaton finom nútozással kőburkolatot imitáltak. Az eredetileg finom részletképzésű, vakolt falfelületet nagyon durva frőcsköléssel borították. A szokatlanul nagyméretű, szegmensíves ablakok finom, kellemes arányban osztottak és díszítettek; fölöttük nútozott boltöv és zárókő. A parapeteken rövid, dekoratív tagolású vakolatkötény. A középrizaliton a főpárkány alatt, magasan nagyvonalúan formált, vízszintes mező. A széles főpárkányon hangsúlytalan profilok és deszkaszegély, a középrizaliton fogsorral és konzolsorral. A tető szélén szecessziós stílusú a kovácsoltvas hófogórács. A félköríves záródású fölülvilágító ablak alatt sajátos, festői tagolású, filungos fakapu másik, saját fölülvilágítóval, a kapuszárnyakban míves ráccsal védett üvegezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
38.	527	lakóház	**Móra Ferenc tér 8.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idejének homlokzatképzését mutató, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött, kisméretű épület K+2 tengelyképlettel, valamint szabadon is áll egy másik kapu a homlokzaton túl. A pinceablakokkal áttört betonlábazaton látszik a sablondeszkák lenyomata. Az összefüggő téglakönyöklők övpárkányt képeznek; ez alatt és fölött vakolt a homlokzat, a félköríves záródású ablakok vállmagassága fölött téglával burkolt. A díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokban jelenleg tükröződő üveg; az ablakok körül profiltéglából csúcsos keretezés. Az egyszerű, háromrészes, húzott, profilos főpárkány frízében kicsi, csúcsíves padlásszellőzők, fölül profilos deszkaszegély A nagyméretű, deszka szárazkapun rézkilincs; körül sima vakolatkeretezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
39.	1725	egyházi épület	**Móra Ferenc tér** **Kalmár-kápolna**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kalmár József, az utolsó kiskun kapitány és felesége, *Fazekas Anna* (1814-1909) 1875-1876-ban – a várostól kapott telken – a család tagjainak temetkezési helyéül emeltette, s a *Szentháromság* tiszteletére szenteltette föl *Schuszter Constantin* (1817-1899) váci püspök jelenlétében. A kápolna terveit *Pártos Gyula* (1845-1916) állította össze. 1904-ben jelentős belső díszítőmunkát végeztek. A kis dombon álló kápolna padozata alatt a családi kripta készült el; a kápolna belsejét márványdíszes falak és színes üvegablakok ékesítik. „*… korláttal körülvett gyepes dombocskán emelkedik. Filigrán kis templom ez, vízfestékes ablakaival, karcsú, kis hangos szavú haranggal ellátott tornyával kívülről jó hatást tesz a szemlélőre; míg belül csillagos mennyezetével, remek oltárával és sok szép képével (melyeket néhai Horvát/h János* (1843-1891) *a kápolna első plébánosa* [/ második plébánosa / második káplánja] *festett), igazán felemeli a hívek lelkét.*” (1894)

A neoromán elemekből válogató eklektika jegyében emelt kápolna félköríves apszissal rendelkezik; zömök tornya a hajó előtt emelkedik, alsó szintje előtérként szolgál. A háromszintes toronytest reneszánsz pártázatos attikája mögött fémlemez borítású, nyolcszög alakú gúla a toronysisak. A toronytest és a háromablakos hajó homlokzatait támpillérek tagolják, fölöttük kicsi pártával koronázott posztamensek. Az egyszerű mérműves ablakok félköríves záródásúak: a hajón csúcsíves boltövvel hangsúlyozva; a torony fölső szintjén bélletben és zsalulevelekkel kitöltve. A magas, vakolt lábazati sáv fölött vízszintes nútozott a falfelület. A főpárkány keskeny, húzott profiljai alatt, a golyvázással kísért támpillérek között ívsor kagylókkal. A félköríves bejárati nyílást konzolokon ülő, húzott, profilos szemöldök kíséri, a nagyméretű zárókövön koronás, sisakos címerpajzzsal; fölötte, a torony második szintjén árkádsor. A bejárat maga kettőzött: kívül kovácsoltvas rács, az előtér belső oldalán filungos, lécezett táblázatos faajtó.

Kalmár Józsefné megbízásából – a korábbi fakorlátok helyett – *Pentl Antal* műlakatos 1896-ban készítette a kertet övező, igényes kivitelű kerítést, mely tömör lábazaton, pillérek között kovácsoltvas rács hasonló kapuval.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

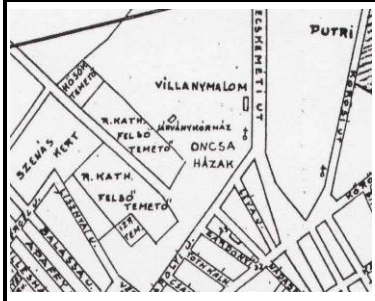

Nagy Zsolt Imre felvétele

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
40.		lakóházak 3399 3395/1 3408	**ONCSA-házak** **Dr. Holló Lajos u. 68.** **Dr. Holló Lajos u. 72.** **B. Szabó József u. 9.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy világválságot követően az országszerte jellemző lakásínség enyhítésére az Országos Nép- és Családvédelmi Alap országos programot indított a sokgyermekes családok számára. Félegyházán a szegény családok helyzetét még az 1941. évi belvíz is nehezítette. Ekkor a (11 éve sajnálatos módon lebontott) Molnár-féle villanymalom mellett, a Dr. Holló Lajos, a Károlyi Mihály utca, a Kisszegedi út és a Fölsőtemető közötti, 14 holdas városi telken – a korábban számos szélmalom által uralt területen - 22 új lakóházat kaptak a belvíz miatt károsult, sokgyermekes családok.

A ONCSA-telepen tiszta, higiénikus és egészséges, de nem túl tágas lakások gazdaságosan, általában térségenként típustervek alapján készültek, amelyek követték a helyszíni adottságokat. A mai szójárással minimálprogramosnak tekintett lakóházak bár alapterületre kicsinynek számítottak, összességükben egységes, jó ritmusú utcaképet nyújtottak. Jellegzetes motívumuk volt a nem nagy, de igen praktikus, egyúttal szép formájú oszlopok által tartott, boltíves tornác. Ezen jellegzetes ONCSA-telepek épületeinek legnagyobb részét azonban ki-ki módja és lehetősége szerint, mielőbb bővítette és átalakította. Emiatt mára már csak mutatóban akad egy-egy példány, ahol megmaradt az eredeti forma, vagy legalább jól fölösmerhető a hozzátoldások mellett.

Félegyházán három házról mondható el, hogy megérdemlik a különös odafigyelést, mivel kellemes megjelenésük mellett emléket is állítanak az egykori ONCSA-programnak. A Dr. Holló Lajos utcai, egymáshoz közeli, mindkét épület előtt gondozott élősövény a kerítés, amely további kedvező és értékes eleme a portáknak.

JAVASLAT

Minden támogatással segíteni kell a még eredeti formájukat részben őrző házak fönnmaradását.

Dr. Holló Lajos u. 68.

(További fényképek a következő oldalon.)

(ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9. folytatása)

Dr. Holló Lajos u. 68., 2005; 2017.

Dr. Holló Lajos u. 72., 2005; 2017.

B. Szabó József u. 9.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
41.	3208	lakóház	**Oskola u. 17.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorára emlékeztető – új (2007), hódfarkú cserépfödésű - földszintes polgárház. A közelmúltban átalakított, egymással össze nem függő elemekkel rendelkező homlokzatot vakolatkeretek és – a hagyományos eszközkészleten kívül eső –, a főpárkányról lelógó, dekoratív fél lizénák tagolják a 2iker+2+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot új, a hagyományostól teljesen eltérő, posztmodern fogalmazású mészkőlapokkal burkolták; az ablakok is új, idegen, mészkő könyöklőket kaptak. A nyílások sima vakolatkeretének fönti, enyhe ívében szerény díszítés. A főpárkányban cakksor és hullámvonalas deszkaszegély. A ház melletti, szegmensíves falkeretben új, szervetlen szerkesztésű, indokolatlanul sok motívumot fölvonultató, kovácsoltvas kapu. (E nagyon jelenkori homlokzatképzésű épület csak a főépítész úr véleménye alapján maradt a védelemmel rendelkezők között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
42.	3178	középület	**Pázmány u. 4. v. adóhivatal vagy pénzügyi palota, ma rendőrség**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A megnövekedett állami pénzügyi adminisztrációnak helyet biztosítandó – 1928. évi döntést követően – a következő évben, a városközpontban új palotát építettek a két utcára nyíló telekre a M. Kir. Állami Adóhivatal számára. A terveket *Lux Kálmán* (1880-1961) és *Möller Károly* (1894-1945) állította össze. A kivitelezést *Majláth József* és *Hoffer József* építési vállalkozók nyerték el. Az 1929. évi átadást vörös mészkő emléktáblán örökítették meg, amelyet az épület padlásán, sérülten töltött 57 év után, 2003-ban találtak meg, és került vissza a kapualjba. (Urbán Miklósné) Az épületet az 1950-es évektől a rendőrség hasznosítja.

Az eklektikus és art deco elemekkel rendelkező, egyemeletes, szalagcseréppel födött palota homlokzatát – a középső falszakasz hátrahúzása révén – igen erőteljes kiülésű sarokrizalitok tagolják a K+8+2 tengelyképlet szerint. A nyílásközökben kétszintes, volutás, füzéres fejezetű pilaszterek sorakoznak. A vakolt lábazat fölött egy második, sima vakolatsáv húzódik az összefüggő, földszinti ablakkönyöklők alkotta övpárkányig, s arra támaszkodnak az előbbi pilaszterek. Az ablakok körül egyszerű, profilos díszítés. A széles, húzott főpárkány is hangsúlytalan. Az épület egyedüli ékessége a portikuszos bejárat: toszkán pilaszterek csonka, íves szemöldökpárkányt hordanak, közöttük sajátos komponálásban voluták és csigavonalas girlandok. A négyzetes szerkesztésű, filungos fakapuszárnyak fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
43.	3179	lakóház	**Pázmány u. 6.** **Hoffer József-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben *Ziegler Géza* tervei alapján emelt nagypolgárház. Ugyanazon építész munkája, aki pontosan tíz esztendővel korábban tervezte az építtető fivérének Petőfi tér 2. alatti, emeletes házát.

A neobarokk és neorokokó motívumokat használó, későeklektikus stílusú, alápincézett, földszintes polgárház L alakú telke hátul az Oskola utcára nyílik. A főépület bal fele jóval szélesebb a jobboldali résznél; a középen hátranyúló épületszárny a telket egy kisebb és egy nagyobb, különálló udvarra osztja. A tetőt szalagcserép födi míves – íves és csúcsdíszes – bádog padlásszellőzőkkel. A rendkívül hosszú homlokzatot – a többi résznél magasabb, afölött még manzárdtetővel is hangsúlyozott – közép-, valamint sarokrizalitok tagolják. A tengelyképlet: K+4+4+4+K.

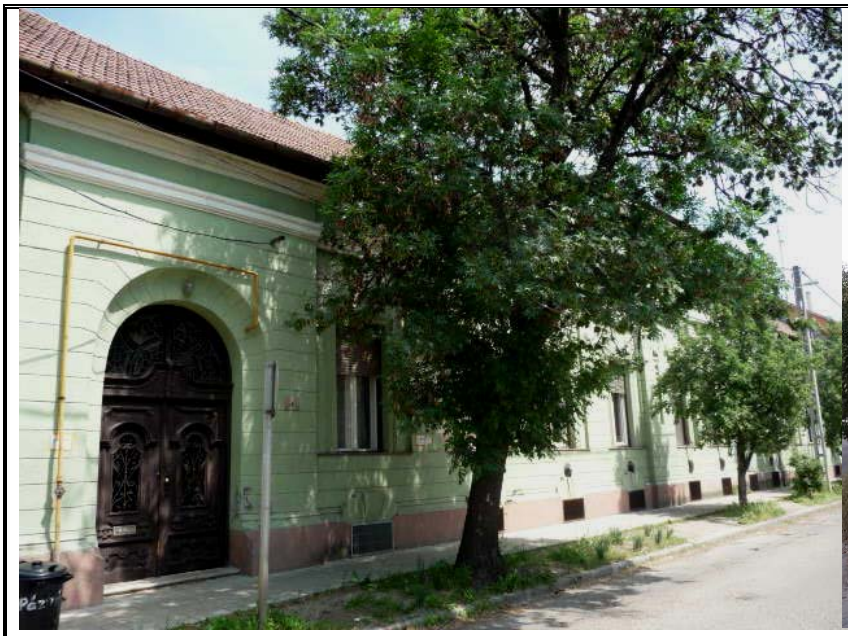
A működő lábazatot szakaszokra tagoló pinceablakok fölött boltöv vakolt kváderekből. A lábazat fölötti falfelület vízszintes nútozása az ablakkönyöklők vonala fölött csak a nyílásközökben sorakozó lizénákon, valamint a sarokrizalitokon folytatódik. A középrizalit nyílásközeiben a toszkán jellegű pilaszterek törzsén egyszerre van jelen kannelurázás és vízszintes nútozás is; a fejezet alatt füzérdísz.

Az alap homlokzatszakaszok vízszintes záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött filigrán, rokokós könnyedségű vakolatornamentika. A középrizalit szegmensíves záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött finoman tagolt szélű vakolatmező füzéres-sugaras ornamentikával; legfölül a nyílástól teljesen elszakadt, rövid, vízszintes szemöldök. A középrizalitot szegélyező, széles lizénákon – az ablak-szemöldökmezők magasságában – kör alakú vakablak, belőle függőleges füzér lóg, fölötte kettős, füzéres zárókő, valamint kartus az itt enyhén golyvás főpárkány frízében.

A két szélső homlokzatszakasz széles, háromrészes, húzott főpárkányát gazdagon profilozott deszka szegélyezi. A megemelt középrizalit fölött: a frízben, a pilaszterek tengelyében kör alakú padlásszellőzők, kicsi konzolok sora, profildeszka és tömör attika. A tekintélyt sugárzó, félköríves kapubejáratok körül a nútozás boltövet jelképez; a törtvonalú íves tokosztó fölött színesüveg-berakású fölülvilágító; a filungos fakapuszárnyakban részletgazdag, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mező. A homlokzat jobb szélén nyíló szárazkapu két oldalán kerek, tagolt, működő kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
44.	3168/3	v. lakóház, középület	**Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Hoffer Imre földbirtokos, a *Félegyházi Takarékpénztár* igazgatója emeltette 1897-1899-ben, a budapesti *Ziegler Géza* műépítész tervei alapján, *Ujszászy János* és *Majláth József* kivitelezésében. Az eszességéről és jó kedélyéről nevessé vált építtető temperamentumát jól kifejezi a két bejárat közötti, a homlokzat komolyságát és szigorú szimmetriáját arcvonásaival mindössze egy csipetnyit megbontó, plasztikus pojácafej. A földszinten működött eredetileg a város elsőként – ezen épület elődjében – alapított gyógyszertára (*öregpatika*; 1894-ben *Hoffer-patika*ként említve); az emeletet lakások foglalták el. A tömböt átérő, két utcára néző telek hátsó felén gazdasági épületek szolgáltak.

A polgárházat a második világháborút követően a katonaság kórházként használta. 1957-ben került át a városhoz, s harminc évtizeden át egészségügyi szakrendelést folytattak benne. Az 1990-es évek óta a földszint banknak ad helyet.

A későeklektikus, alápincézett, egyemeletes polgárház homlokzatát hangsúlyos középrizalit, valamint a nyílásközökben széles lizénák tagolják. Tengelyképlete: 2iker+2iker+(K+K)+ +2iker+2iker. Működő lábazatát pinceablakok törik át. A földszinti falfelületet vízszintes nútozással tették erőteljesebb látványúvá. E szint ikerablakai közösen alkotnak egy szegmensíves nyílásformát szegélyes vakolatkeretbe foglaltan, középen kettős zárókővel. A szintén közös keretezésbe fogott, emeleti ikerablakok díszesebbek: volutás konzolfejezetű pilaszterek háromrészes párkány fölött szegmensíves szemöldököt tartanak, benne kagyló, amiből három füzér lóg; a parapeten posztamensek között egy-egy kiharapott oldalú vakolatkötény.

A középrizalitot a földszinten a homlokzat síkjából ívesen kiemelték, ami hangsúlyosan kifejezésre jut a piano nobile körszelet alapú – posztamensek között áttört kőrácsos mellvédű – erkélyében; ennek a fallal való találkozásánál egy-egy díszes kőváza. A köztük lévő nyílás fölött magas, törtvonalú íves szemöldök, rajta tekercsen H betű; a szemöldökmezőben füzéres, széles konzollal koronázott zárókő, amit rozetta és aszimmetrikus akantuszinda ékesít. A középrizalitot törtvonalú íves oromzat koronázza fekvő ovális ablakkal, melynek húzott vakolatkeretén akantuszlevél a zárókő. Az oromzatot két dús kőváza hangsúlyozza. A háromrészes főpárkány a lizénák fölött sajátos konzolokat kapott. A két szint között igen széles, háromrészes, húzott övpárkány. A szimmetrikus homlokzat középtengelyének két oldalán – az erkély alatt, kosáríves kontúrú, ívesen hátrahúzott falmezőben – sajátos módon két egyforma, félköríves záródású, míves, részletgazdag bejárat nyílik ívelt tokosztóval és táblázatokkal. A fölülvilágítók és az üvegezett mezők előtt filigrán, kovácsoltvas rács. A két ajtónyílás között rokokós kartus foszlányokkal; az alatta lévő, nagyméretű, tátott szájú pojácaarc a másik homlokzati elem, amely – ezen a teljesen szimmetrikus homlokzaton – rendelkezik egy kicsi aszimmetriával.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
45.	3093	v. lakóház, közintézmény	**Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A telken korábban állt, fésűs beépítésű lakóházban élt *Petrovics István* családjával 1824-1830 között. Az 1830-as évek végén vásárolta meg *Boconádi Szabó József* kiskun kapitány, akinek fia, *Szabó Sándor,* a város 1848. évi országgyűlési képviselője 1845-1850 között bővítéssel átépítette kúriává.

1861-ben *Reményi Ede* világhírű hegedűművész (1828-1898) áldozatossága és közadakozás révén készített emléktáblát *Gerenday Antal* pesti kőfaragóteleppel rendelkező szobrászművész. Az elnyomatás visszatérte miatt azonban csak a kiegyezés évében kerülhetett sor leleplezésére az első országos *Petőfi*-ünnepség keretében. *„Az ótemplom körüli tér keleti oldalán áll a Szabó-féle nemesi kúria, e ház a 'Petőfi-ház', mert ennek helyén állott az akkoriban még törpe, rozzant, nádfedelű, az udvarra benyúló épület, mely … előtt játszadozott sokat a 'Sándor gyerek' … a ház falába Pásztor Ferencz buzgólkodására, a pesti irodalmi körök részvételével … szürke márványtáblát helyeztek el, melyen aranyos betűkkel ez áll: Itt élte gyermekéveit Petőfi Sándor. A nagy költő emlékének tisztelői. 1861.*" (*Borovszky Samu*, 1910) Az épületben 1993 óta múzeumi szerepű *Petőfi*-emlékszoba található.

Az eklektikus, L alakú, földszintes, kontyolt tetején rombuszpalával födött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint; középen kapott méltó helyet az emléktábla. A középrizalit szélein sajátos, volutás fejezetű, kannelurás pilaszterek. A lábazat vakolt; az alapfalfelület a könyöklők vonala fölött vízszintesen nútozott. A nagyméretű ablakokat füzéres fejezetű pilaszterek fogják közre, melyek záróköves, tagolt párkányt tartanak. A középrizaliton fölötte vállas, csonka szegmensíves szemöldök, benne egy fél sugárzó nap; kétfelől vízszintes szemöldök. A húzott, profilos főpárkány keskeny frízében a nyílástengelyek ritmusában tagolt vakolattükör.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
46.	3097/1	közintézmény	**Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kanizsai Nagy Antal városi főmérnöknek 1912-ben, saját tervezésében megvalósított polgárháza, melynek igényes voltát a szerencsésen megmaradt, homokfúvott mintázatú üvegezett ajtók is mutatják. Az épület később a *Constaninum*ban oktató nővéreké lett, akiket 1945 után kilakoltattak. Jelenleg újra az ő tulajdonukban áll, és az 1990-es évek második felében fölújították. Irodaként használták; jelenleg a *Constantinum Intézmény Diákotthona*.

A három utca által határolt telek utcavonalai végig beépítettek. A főépület a szecesszió szabad és lendületes homlokzatképzését mutatja; alápincézett, földszintes és szalagcserép födésű. A főhomlokzatot középrizalit tagolja rendkívül dekoratív keretezéssel, mely íves oromzatként a főpárkány fölé emelkedik; benne ovális padlásablak. A tengelyképlet: 4/1+3iker+1. A vakolt lábazat fölött a vakolatkeretbe foglalt falmezőket kőburkolatot imitáló nútozás borítja. A középrizalitot többrészes, filigrán sormintákkal díszített, a szélső falmezőket sima vakolatkeret szegélyezi. A finoman tagolt ablakok közül a középrizalitban három keskeny nyílást félkörös hármasív kapcsol össze ikernek; összefüggő könyöklőjük övpárkányt képez; a szemöldökmezőkben virágfüzérek. A két oldalsó homlokzatszakaszon négy egymás melletti ablakszárnyból képezett, nagyméretű ablakok, fölül boltöv jelképes jelzésével. A tagolt, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tekintélyes méretű deszkakaput a középrizalitéval megegyező kiképzésű, csak alacsonyabb – szintén alul trapéz, fölül ovális ívű – falkeretbe foglalták, melyen az ovális padlásablak formáját mindössze nútozással jelezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
47.				

Hatályon kívül helyezte a 7/2025. (III.28.) önkormányzati rendelet 2025. március 29. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
48.	3105	lakóház	**Petőfi Sándor u. 17.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az L alakú, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház szecessziós elemekkel díszített homlokzatát igen enyhe kiülésű középrizalit, valamint a főpárkánnyal együtt falmező-keretezéseket adó lizénák tagolják. A tengelyképlet: 3iker+(2+2)+3iker+K. A finom plasztikájú homlokzatot fröcsköléssel durvították el. A szegélyes vakolatkeretbe foglalt ablakok fölött ívesen, illetve ferdén lesarkított szemöldökmezőkben igen gazdag, növényi ornamentika, kétoldalt lecsüngő virágbojtokkal. A parapeteken rövid vakolatkötény alatt rusztikus vakolattükör. A széles, tagolt főpárkányt mintázott deszka szegélyezi; a frízben napraforgósor. A háznál igénytelenebb kialakítású, vaskeretes deszkakapu fölött üres fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
49.	3106	lakóház	**Petőfi Sándor u. 19.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy valószínűség szerint eklektikus előzményekből alakítottan art deco modorú, L alakú, földszintes polgárház szalagcseréppel födött tetőzetét közbül tűzfal osztja meg. Az enyhe kiülésű sarokrizalitokat sajátos, volutás fejezetű pilaszterek szegélyezik; a tengelyképlet: 2+2iker+K+(1+A). A vakolt lábazat fölött az alapfalfelület fölső sávját széles kannelurák borítják a legyezősoros vállpárkány fölött három ovális vakolattükörrel. A nyílások fölött lépcsőzetes, illetve ferdevonalú szemöldökmező egy-egy szögletes meander között. A parapeteken sűrűn nútozott, mély vakolattükör. A háromrészes, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi, a frízben padlásszellőzők. Az előlépcsőről nyíló ajtón filungos spaletta. A szárazkapuban szerény eszközökkel négyzetes mezőkre tagolt bádogkapuszárnyak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
50.	537	lakóház	**Szegedi út 3.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg gazdag plasztikájú, eklektikus homlokzatot az ablakszemöldökök vonala alatt sajnálatos módon teljesen leegyszerűsítették a tagozatoknak mindössze jelképes jelzésével. A földszintes, új, préselt cseréppel födött polgárház homlokzati síkjában aszimmetrikusan csekély ugrás mutatkozik: az épület baloldalán lévő rizalitot rokokó finomságú, kompozit fejezetes, kannelurás törzsű pilaszterek fogják közre – a törzs nagy részének a posztamenssel együtt szintén a lesimítás jutott osztályrészül. A tengelyképlet: 3+2. A most csak sima vakolatkerettel övezett ablaknyílásokban az eredetiek méretének és osztásának mintájára, egyszerű kivitelben újra gyártott, kifelé nyíló ablakszerkezetek. Az ablakok fölötti frízben kis kiülésű állókonzolok között rokokó finomságú rózsafüzérek; fölöttük a rizaliton megszakított, magas tympanon díszes vázával; a jobboldalon vízszintes szemöldök fölött volutákkal közrefogott angyalfej. E homlokzatszakasz két szélén íves, plasztikus díszítésű vakolattükör fölső maradéka. A finoman profilozott, deszkával szegett főpárkány frízét váltakozó ritmusban profilos vakolattükrök és padlásszellőzők töltik ki.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Egy elkövetkező homlokzatfölújítás során helyreállítandók az eredetileg finom részletképzésű, de mára mindössze jelzésszerűvé egyszerűsített homlokzati ornamentikák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
51.	1729	lakóház	**Szegedi út 8.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, félkontyos tetején patinás hódfarkú cseréppel födött polgárház homlokzat-ornamentikája sérült. Sajátos homlokzatának tagolása: a középső épületrészt igen szélesen emelték ki középrizalitként, egyúttal helyette a két szélső, kisebb szakasz kapott sokkal gazdagabb díszítést. A tengelyképlet: 2iker+(1+3+1)+K. Lábazata erőteljes, függőleges nútokkal tagolt; a fölötte lévő falfelületen kőburkolatot imitáló, enyhe nútozás. Mind a középrizalit, mind az alapfalfelület szélein sima felületű armirozás váltakozó hosszúságú kváderekből.

Az ablakok hagyományos formájúak díszített tokosztóval; a parapeteken posztamensek között profilos vakolattükör. A középrizaliton profilos, húzott vakolatkeret fölött két akantuszleveles konzol profilos vakolattükröt fog közre, legfölül tympanon. A két szélen a húzott vakolatkeretet fülekkel tagolták; a két ablakot ikerként összefogja a széthúzott szegmensíves szemöldök, közbül – a nyílásközt megkoronázandó – külön vízszintes szemöldök magas, levél- és mélyített vakolattükör-díszes posztamenssel alátámasztva. A lábazat és a parapetsáv között sima, erőteljes övpárkány; azonkívül a középrizaliton a különálló ablakok könyöklőit is összekapcsolták övpárkányszerűen (ezzel szemben a szélek ikerablakainak különállók a könyöklői). A szárazkaput az ikerablakokéval megegyező szemöldök koronázza; a deszkakapuszárnyak fölött tömör „fölülvilágítóval”.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölújítás során helyreállítandók az eddigiekben elpusztult vagy elnagyolttá tett ornamentikák, összességében különös gonddal kell eljárni a részletképzések finomságának megőrzése érdekében, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	5057	lakóház	**Szent István tér 1.**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Későeklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóház. A baloldali, fél házrészt rizalitként kiemelték; a homlokzat egészét stilizált, toszkán pilaszterek tagolják a (A+2)+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazaton vak pinceablakok. A belső spalettás ablakok igen részletgazdag szerkezetűek kicsi füles, sima vakolatkeretben. A főpárkányban egy széles, sima sáv egészül ki kevés profillal és fogsorral; a sima sávban padlásszellőzők sorakoznak egy-egy trigliffel közrefogva. A míves, filungos faajtón a homlokzatornamentikáéval egyező motívumok láthatók tympanonnal és gyémántkváderrel kiegészülve. A lakóházhoz balról hozzáépült egy melléképület a házéval egyező homlokzatdíszítő elemekkel, melyekbe belevágtak egy stílusidegen garázskaput.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
53.	475	középület	**Szent János tér 2. Innovációs Központ**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

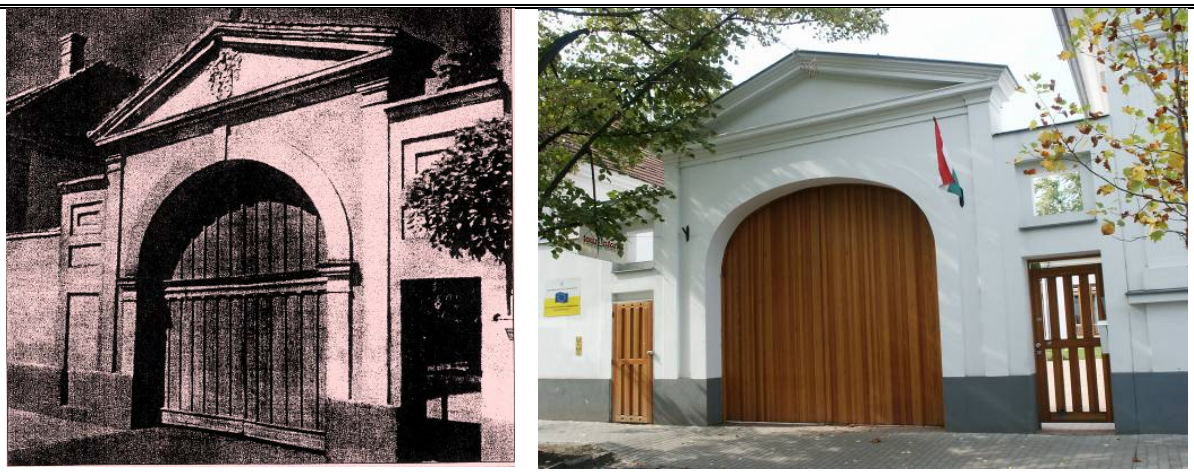
A statikailag menthetetlennek ítélt polgárházat az ezredforduló táján újjáépítették a klasszikusan elegáns eklektika stílusának megközelítő követésével. A földszintes, félkontyolt tetején új, hódfarkú cseréppel födött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A középrizalit nyílásközeiben, valamint a homlokzatszakaszok szélein kannelurás törzsű, toszkán pilaszterek jelen formájukban már csak stilizált posztamenseken. A lábazat vakolt; az alapjában sima parapetsáv fölött az összefüggő könyöklők erőteljes övpárkányként hatnak.

Az ablakok profilos vakolatkerete fölött, a frízben kiharapott sarkú vakolattükör egy-egy már csak jelzésszerű konzol között. Ezek a középrizaliton tympanonos, kétoldalt vízszintes szemöldököt tartanak. A széles, tagolt, húzott főpárkányban enyhe golyvázatok láthatók a pilaszterek fölött.

A ház mellett tekintélyes, háromrészes, tagolt falkeret középen profilozott tympanonnal. A falkeret újraépítése során sajnálatos módon nem követték a kapuzat korábbi megjelenését, amit az akkor közelmúltbeli – de ma már archívnak számító – fénykép híven mutat. Az eltérés részleteinek sorolása nélkül csak a nagykapu jelenlegi, szalagparkettaszerű – nemcsak a stílustól, hanem a funkciótól is messzemenően idegen – kialakítását és a gyalogkapu farácsát említem (a túlsó, korábban vak nyílásban is), ami az épületen látható stíluskövetésre való törekvéstől meglehetősen eltér. A tympanonban volt címernek vajon mi lett a sorsa? A járda viacolor burkolata szintén stílusidegen; jó példának még ott van a kocsibejáró bazaltkocka-burkolata.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Egy elkövetkező fölújítás során rekonstruálandók az eredeti homlokzati elemek, formák, anyagok.

A Szent János tér 2. szám alatti kúria kapuja a leegyszerűsítő újraépítés előtt és után.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
54.	5156	középület	**Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrínyi Miklós u. Feuer-palota, v. Európa Szálló**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Feuer* kereskedő család emeltette üzletház céljából. 1910-ben a palota bérletét *Kneffel Edé*től fia, a kereskedelmi akadémiát végzett és nyugat-európai tapasztalatokat szerzett *Kneffel Béla* vette át, aki „esztétikusan átalakította és pazarul berendezte az egész épületet” szálloda és kávéház számára. „Az étterem magyaros motívumú berendezésével, a kávéház piros és zöld színével, dúsan faragott zsöllyéivel, majolikával díszített emelvényeivel a kor legszebb berendezésű szállodája volt.” (*Urbán Miklósné*) Az emeletet szállodaként hasznosították.
A palota funkciója időközben gyakran változott, és ennek következtében jelentős átalakításon esett át. Az *Angol-Magyar Bank* is működött benne. 1980-as években tetőtér-beépítést kapott. Jelenleg a földszintet üzlet foglalja el, mely a nagyméretű kirakatok sorát átlátszatlan fóliaragasztással vakká – ezáltal a palota központi helyéhez városképileg méltatlanná – tette. Az emeletet irodák foglalják el.

Három utcára néző – kicsi, brutálisan tönkretett udvarát körbezáró –, lesarkított, egyemeletes, a közelmúlttól beépített tetőterű, provinciális modorú, későeklektikus palota. A színezett, préselt cseréppel födött tetőn szegmensíves, záróköves, süllyesztett tetőablakok sorakoznak. A lesarkított sarokrizalitokkal tagolt épület tengelyképlete: K+3+1/1/1+7+1/1/1+4; a lesarkítások fölött tömör attika.
A vakolt lábazat fölött a földszinten sima felületű kváderezés; az emeleten, az övpárkány és az összefüggő könyöklők között sima vakolat. Afölött téglaburkolat, a nyílásközökben szögletesen

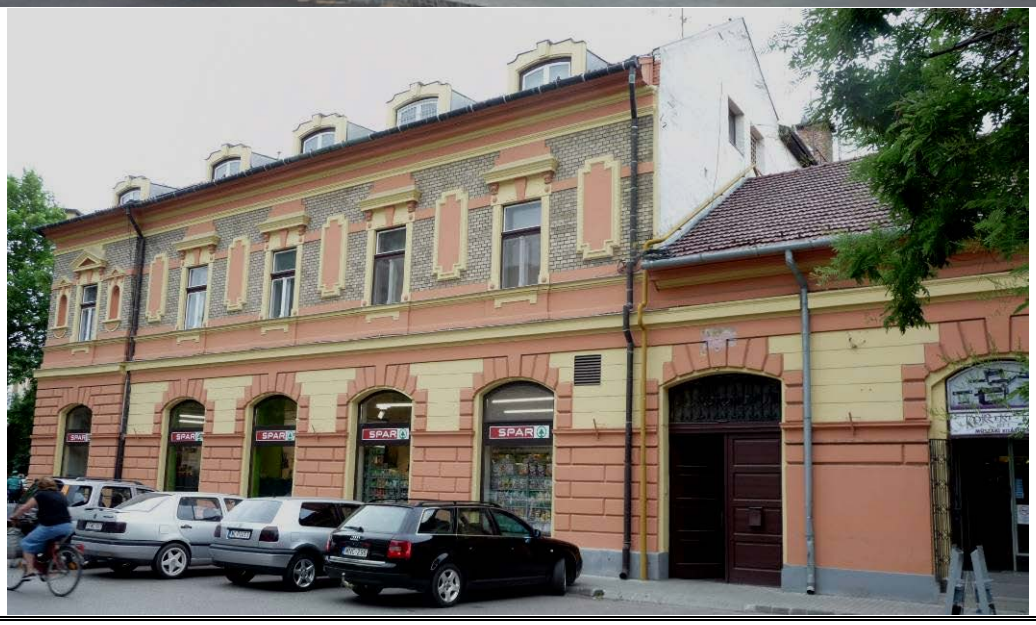
kiharapott sarkú vakolattükrök; a sarokrizalitokon félköríves aediculák tympanonos keretezésben, körszelet alakú vakolatköténnyel.
A földszinten szegmensíves portálok kváderboltövvel és jelenleg stílusidegen nyílászárókkal. Az emeleten zárókő és két kicsi konzol fölött profilozott, vízszintes szemöldök, tetején lépcsős vakolatmező; a sarokrizalitokon tympanon. Az összefüggő könyöklők alatt rövid vakolatkötény triglifbojtokkal. A háromrészes, húzott főpárkány egyszerű. A szegmensíves kapuban fölülvilágító míves, kovácsoltvas ráccsal és egyszerű, filungos fakapuszárnyakkal.

A Zrínyi utca felől a szomszédos telken álló, K+3 tengelyképletű, földszintes épület sajátos módon a *Feuer-palota* homlokzatképzését viseli.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A földszinti portálok kirakatjellege visszaállítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
55.	5153	egyházi épület	**Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma**	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyházára 1853-tól betelepedő protestánsok 1901-ben fogalmazták meg szándékukat templom és parókia építéséről. 1904-ben vásárolták meg ezen két utcára néző telket Az *Ujszászy János* és *Majláth József* által tervezett templomot 1906-ban kezdték el építeni, s a következő esztendőben szentelték föl a *Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház* számára. A berendezés *Laczi Sándor* kecskeméti műbútorasztalos munkája. A Wesselényi utca felől 1912-ben készült el a parókia. A későbbiek folyamán adományként kapott harang számára 1934-ben emeltek tornyot *Eng Károly* (1893-1974) terve alapján, melyet ugyancsak az ő irányításával 1958-ban átalakítottak. A templomot 1966-1968 között fölújították. A közelmúltban mind az imaház, mind a parókia helyreállításban, illetve bővítésben részesült.

A templomnak az utcaképben leginkább megjelenő homlokzatát magas, lépcsőzetesen tagolt oromzat hangsúlyozza, amely kiemeli a lakóházak sorából. A középrizalittal tagolt, a gótika elemeit idéző homlokzat tengelyképlete: 1+2iker+1. Az apró osztású, csúcsíves ablakokat profilos keretezés fogja körül; a középen nyíló ikerablakok fölött rózsaablakszerű ornamentika. Az oldalhomlokzat mellé illesztett torony alsó részét vízszintes nútozás, fölső részét keskeny, függőleges ablaknyílások tagolják. A cseréppel födött toronysisak ereszét dekoratív elemként is szolgáló fakonzolok támasztják alá. (valójában a Damjanich utca vonalában)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
56.	1030/4	temető	**Alsótemető** **Jókai u.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1791-ben szentelték föl. Az 1970-es évek elején átmenetileg lezárták esetleges megszüntetésével; utóbb újraindították a temetkezést.
A kb. 500 m hosszú, keskeny, 8 hektáros sírkertben jelenleg 12 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőtérképet. *Boros Pál* Ybl-díjas építész tervei alapján új ravatalozót adtak át f. év decemberében (2 napja).

JAVASLAT

A sírkert bekerítése további adóssága a városnak. Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. Helyreállítandó a temető nyugati felében álló kereszt, melynek már csak az alépítménye van meg (ne végezze úgy, mint a temető másik, a Szegedi út mellett a közelmúltban teljesen megsemmisült keresztje.)

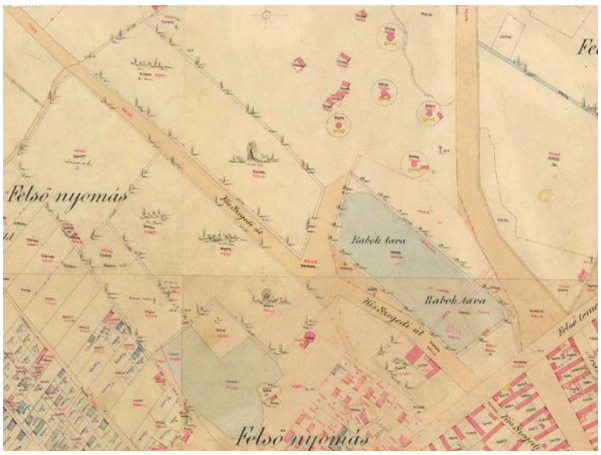

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
57.	4482/5, 4483, 3434	temető	**Fölsőtemető Nádasdy u.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1791-ben szentelték föl. 1952-ben a *Fölsőtemető*ben átadták az új **ravatalozót**, s ezáltal megszüntették a háztól való temetést. Az 1980-as években 19. századi, felszámolt sírhelyekről kimentett kőkeresztekből lapidáriumot építettek. 1991-ben avatták a II. világháború hőseinek emlékművét. A 14 hektáros sírkertben 18 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőtérképet. Az I. világháborús sírkertet 82 hadisírjával felújították f. év november 15-i átadással; (a patinás, régi állapot sokkal emberközelibb volt.)

JAVASLAT

Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. A régi temetőrész fönntartása és parkká alakítása kedvező lenne.

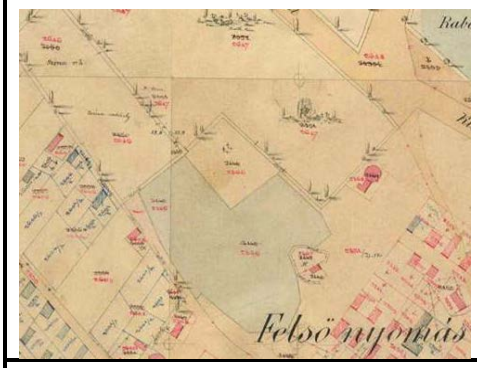

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
58.	4482/2	temető	**Régi (fölsővárosi) zsidó temető a Fölsőtemető része**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Felsőtemetőben található izraelita temető mintegy 4 ezer négyzetméteres területén 1916-ban volt az utolsó temetés, azóta az enyészet uralta el a területet. A 200 sír állapota erősen megromlott, mára harmaduk ledőlt. A Mazsihisz nemrégiben felmérte a helyzetet, és első körben bekerítette a területet, jövőre megkezdik a balesetveszély elhárítását, a síremlékek rendbetételét is. (Fehér Tamás közlése, 2015.)
Az évben kivágták a temető fáit, de a muzeális értékű temetőben a sírok helyreállítása a mai napig nem történt meg.

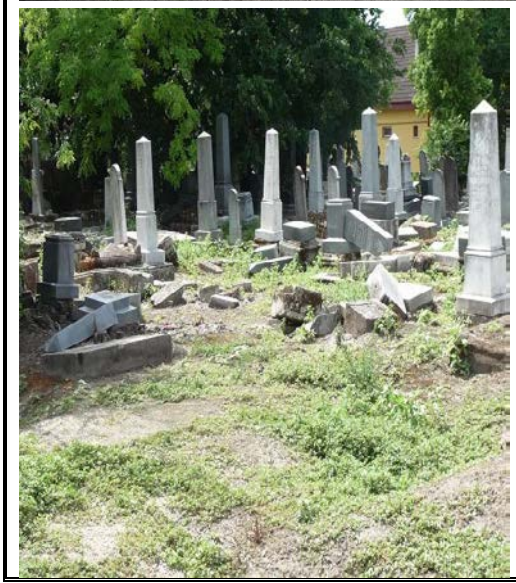
JAVASLAT

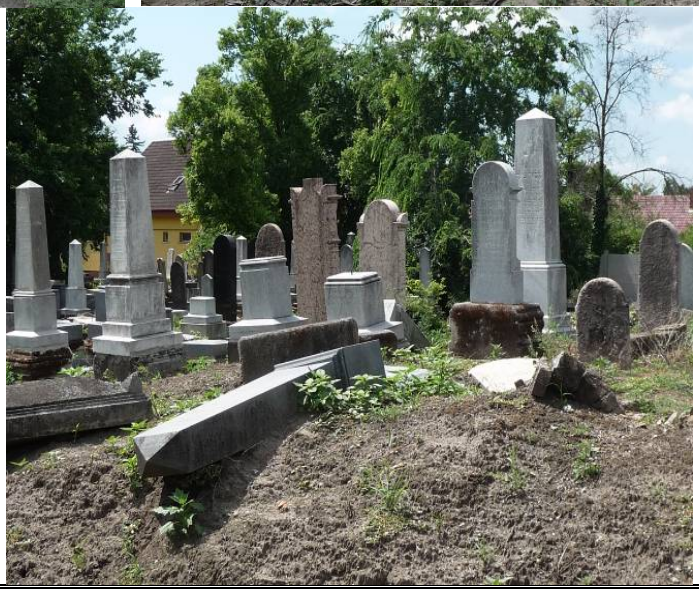

Minél előbb megoldandó a sírkert és a sírok helyreállítása és látogathatóvá tétele, s ha nincsen, a temetőkataszter elkészítése. Mindezeket a temető helytörténeti és művi értékei egyaránt indokolják.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
59.	0653/9	temető	**Új (alsóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás 1.**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1923-1924-ben nyitották meg, és ma is működő, zsidó temető, ahová a térségből és külföldről is rendszeresen temetkeznek; az utolsóra 2001-ben került sor. A ravatalozó legelső része már 1990 körül összedőlt. 2006-ban leomlott a ravatalozó további harmada, ami miatt a temető látogatása is tilos. (*Kardos András* közlése) Ebben az épületben van 1954 óta a Mártírok terme: az első világháború 16, valamint a második világháború 854 áldozatának nevével.

JAVASLAT

A temető és a ravatalozó gondozása nem megoldott, ami az őrizetlenséggel együtt igen méltatlan a kegyeleti helyre, s amit mindenképpen orvosolni szükséges minél előbb.

2006; 2005.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
60.	5637/326	emlékhely	**Templom-halom**	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

KISKUNFÉLEGYHÁZA-TEMPLOMHALOM

A régészeti ásatások eredményei

Először 1951-ben Bálint Alajos folytatott ásatást a templom körüli temetőben, majd 2008-ban újra kezdődtek a régészeti munkák, melyek kisebb megszakítással, azóta is folynak. A feltárások eddig több mint 540 sírt hoztak felszínre, valamint a középkori templom megmaradt részeit. A régészet sok új ismerettel gazdagította tudásunkat a középkori Félegyházáról.

A település és temploma korai történetéről ugyan nem szólnak a források, de az Árpád-kori sírokból előkerült pénzek szerint a templom körüli temetőt 1100 körül, Könyves Kálmán királyunk alatt már használták. Középkori temetőink kialakulása Szent László király 1092-es törvényéhez kötődik, miszerint a közösség csak a templom körüli megszentelt területre, a cinterembe temetkezhet. Írásos emlékek hiányában nem tudhatjuk, hogy ezt a korai települést hogyan nevezték lakói, de már alapításától kezdve lehetett Félegyháza is. Az Árpád korban sűrűn lakott, gazdag volt a környék, szinte egymást érték a falvak.

Ennek a közel 150 éves békés időszaknak, a Duna-Tisza közét a földdel egyenlővé tevő 1241-1242 évi tatárjárás okozta vesztét. A mongol dúlás ezt a helyet sem kímélte, melynek emléke a Templomhalmot körbevevő erődítésrendszer. Az egykori félegyháziak a támadás ellen próbáltak védekezni, de az ellenállás kilátástalannak bizonyult. A szomszédos falvak sokasága örökre eltűnt, mint az alpári út mentében, innen alig 2 kilométerre élt templomos település is.

Félegyházának azonban más sors jutott. A tatárjárás után a visszatelepülők az elhagyatott falut újból benépesítették. A templomot valószínűleg már az 1300-as években, gótikus stílusban átépítik, elérve így a templomhajó tekintélyes, 22 méteres hosszát. Ekkor temették be a funkcióját vesztett nagy sáncárkot és emelnek kő kerítőfalat a templom köré. A Kunságba beköltöző és annak nevet is adó kun népcsoport tagjai is telepedtek le Félegyházán, melyre az ásatások során előjött kun leletek és embertani anyag mutat rá. Ez is jelzi az erősödő, növekvő, a Budát Szegeddel összekötő, Nagy Királyi Út mentén fekvő település vonzerejét. Félegyháza 1500 körül már tekintélyes, a mezővárosi lét kapujában álló település volt.

KISKUNFÉLEGYHÁZA-TEMPLOMHALOM

A középkori Félegyháza

Ezen a helyen a középkorban templom állt, melyet körülölelt Félegyháza település. Első említése egy 1389. évből származó oklevélből maradt ránk. Ebben Luxemburgi Zsigmond király meghagyja a szeri nemeseknek, hogy a Buda és ***Feeleghaz*** felé az úton, a szegedi polgárokat ne zaklassák. 1424-ben ***Feleghaz***, a király adományozása révén Borbála királynő birtokába kerül. A település jelentőségét mutatja, hogy Lázár deák 1520 körül készült térképén is ábrázolva van, ***Feledhaz*** alakban.

Utolsó középkori írott említése az 1526-os nagy török hadjárathoz kapcsolódik, mikor Mohács után, Szulejmán szultán Buda felől visszatérő hadai szeptember 28-ára virradóra felégetik Félegyházát, a többi környékbeli településsel egyetemben. A pusztulás mértéke akkora volt, amit Félegyháza kiheverni már nem tudott, az 1540-es évekre végleg elhal az egykor virágzó település. Közel 200 éven keresztül áll temploma a puszta közepén környező sorstársaival egyetemben, mígnem a török hódoltság alól felszabadulva, az 1700-as évek elején megkezdődik Félegyháza újkori története.

Az új telepesek a 18. század elején nem a középkori helységbe települnek vissza, hanem a mai városközpont köré. A város szélén álló pusztuló, romos középkori templomot lebontják, köveit behordják a városba, építve belőle új templomot, iskolát, házakat. A domb északi felét a 20. század első felében, a Járásbíróság építéséhez hordják el. Déli felének megbontása az 1980-as években kezdődik, majd a felelőtlen homokbányászás okozta tragédia után, az 1990-es évek elején, felhagynak a domb további pusztításával. Az egykor hatalmas domb nagyobbik fele a sorozatos bolygatások során végleg megsemmisült, a középkori temető és templom jelentős részével együtt.

Az egykori Félegyháza központjában álló Templomhalom visszaépítéséhez 2008-ban, a régészeti ásatásokkal párhuzamosan kezdtek hozzá. Legyen ez a hely az újrakezdés szimbóluma…

Az ásató régész

Félegyháza ábrázolása Lázár deák térképén

A középkori Félegyháza templomának rekonstrukciója (Vida Ágnes rajza)

JAVASLAT

„*…egy szép park és emlékhely fogja bemutatni a múltunkat és jelezni az utókornak, hogy … elkezdhető közös értékeink teljes pusztulásának megállítása*.” Rosta Szabolcs, 2008.

A II. katonai fölmérés részlete, 1861-1866. Az ásatás a levegőből, 2008. (Rosta Szabolcs közlése)

2. Védett épületek értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
1.	4777	lakóház	**Ady Endre u. 34. – Mikszáth Kálmán u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A főhomlokzatával a jelentősebb Mikszáth Kálmán utcára forduló, art deco modorú, földszintes lakóház ezen oldalát kis kiülésű, csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott sarokrizalit, valamint lizénák tagolják a 4/vak/1+1+2 tengelyképlet szerint. A lizénák az ablakok magas, negatívan lekerekített sarkú keretezéseivel összefüggő, dekoratív homlokzattagoló hálózatot képeznek. A lesarkításon a keretezés csonkasága nyílásbefalazásra utal. Az oldalhomlokzaton két keretezésben nincsen nyílás; a szemöldökmezők függőlegesen nútozottak. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a falfelületeket. A háromrészes, fogsoros főpárkány frízében padlásszellőzők sorakoznak. Az udvarra fölül lépcsőzetes falkeretbe foglalt, magas, széles kapu vezet.

JAVASLAT

A főhomlokzat oromzatos sarokrizalitján a homlokzatképzést erőteljesen átalakították, melyen mindenképpen kívánatos az eredeti, egységes formák és színezés visszaállítása.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
2.	2384	közintézmény	**Alpári u. 61. (53.) v. bankfalui iskola**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Bankfalui Római Katolikus Iskola 1928. október 1-jén kezdte meg működését. Felépítése *gr. Klebesberg Kunó* vallás- és közkotatásügyi miniszternek, *dr. Holló Béla* polgármesternek és *dr. Horváth Zoltán* országgyűlési képviselőnek köszönhető. Az avatás 70 éves évfordulóján Klebelsberg Kunó arcképét ábrázoló emléktáblával emlékeztek meg.

2009-ben bezárták a kívül-belül impozáns iskolát, mert az Esélyegyenlőségi Törvény alapján nem lehet 25 %-nál magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya, ott pedig meghaladta az ötvenet. Az intézményt nagyon jó helyre építették, mert a város ezen részén nem volt másik iskola. Nagyon szép az épület környezete, füves focipálya, futópálya, arborétumszerű kert fogadta a 98 diákot. (*Rekedt Nagy Zoltán* v. iskolaigazgató közlése)

Jelenleg a Kapocs Szociális, Gyermekvédelmi és Egészségügyi Intézmény Hajléktalanok átmeneti szállása, Hajléktalanok éjjeli menedékhelye, Nappali Melegedő működik benne.

JAVASLAT

Mindenképpen mielőbb vissza kell állítani az eredeti funkciót, mert a közvetlen környék tanulóit is egyértelműen az szolgálja, ha nem kell távolra utazniuk.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
3.	25	lakóház	**Arad u. 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratív tömegformálású, alapjában földszintes saroképület, sarkán kétszintes, manzárdtetős, zömök, bástyaszerű toronnyal. A tagolt tetőkön préselt cseréphéjalás. A főépület erőteljesen emelt párkánymagasságú. A sima, de a tagolt tömegeknek köszönhetően mozgalmas homlokzatfelületeket keskeny – hármas, illetve négyes ikercsoportokat alkotó – ablakok törik át egyszerű vakolatkeretezéssel hangsúlyozva. A saroktorony ezekkel erősített bástyajellege kiegészül a pillérekkel tagolt, tömör, magas téglakerítéssel – összességében erődre emlékeztetően.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
4.	51	lakóház	**Arad u. 10. – Erkel Ferenc u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát dekoratív fejezetű lizénák tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Az ikerablakokat egyszerű vakolatkeret fogja körül törtvonalú, illetve íves szemöldöksávval, bennük a nyílástengelyekben egy-egy négyzettel. A széles főpárkány szélén díszített deszka.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
5.	3028		**Arany János u. 13.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A valószínűleg eklektikus lakóház átalakításával született, provinciális art deco modorú homlokzatot stilizált fejezetű lizénák tagolják jelenleg 1+2+2 tengelyképlet szerint, melyben a bal szélen durván stílusidegen ablakcserére került sor a két tengely összevonásával. Az alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött épület jobboldali nyílástengelyeiben töri át két pinceablak a vakolt lábazatot. A finom részletképzésű ablakszerkezetek fölső része körül sima vakolatkeret, fölül kazettákra tagolt szemöldökmezővel. Ezen ablakkeretezéseket a tokosztók magasságában sima vakolatsáv köti össze. A tagolt, húzott főpárkány frízében kerek padlásszellőzők. A födött, kötött kapukeretben új, alacsony deszkakapuszárnyak.

JAVASLAT

Az épületben jelentősek a fölvizesedések okozta problémák. Az ezzel kapcsolatos vakolatjavítás stílusidegen, osztás nélküli ablakcserékkel járt (bár enyhébb mértékben, mint a korábbi); mindezek erőteljesen kárára váltak az eredetileg míves és értékes homlokzatnak, és megkérdőjelezik a védelem indokoltságát.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
6.	3033	lakóház	**Arany János u. 17. – köz**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, eredetileg finom ornamentális részletekkel ékes homlokzat jelenleg fölújítás közbeni (?), remélhetőleg helyreállítás alatti (?) állapotot mutat elemek hiányával, illetve mindössze jelzésével. Kár lenne, ha így maradna. (2007)

A földszintes, mára új cseréphéjalást kapott polgárház középrizalittal tagolt homlokzatának tengelyképlete: 1+2+1. Az épület szélein egy-egy kompozit fejezetű pilaszter, tükördíszes törzsén rozettával. Most vakolat nélküli téglafalsáv látható az összefüggő, tömbszerű könyöklők magasságáig; a pilaszterek mind erre támaszkodnak. A belső spalettás ablakokat is kompozit fejezetes pilaszterek fogják közre; a középrizaliton szegmensíves, kétfelől vízszintes szemöldököket támasztva. A középső nyílásközt dús, szalagdíszes gyümölcsfüzér ékesíti. A háromrészes, húzott főpárkány frízében, a nyílástengelyekben egy-egy padlásszellőző.

JAVASLAT

A fölvizesedéssel küzdő épület lábazatának időközbeni burkolása – a nedvességet a falba bezárva - nem oldja meg a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
7.	2074	lakóház	**Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 3.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, neorokokó hangulatú, földszintes lakóház hódfarkú cserépfödéssel. A homlokzatot kannelurás törzsű, ion pilaszterek tagolják; tengelyképlete: 2iker+2+K. A középső tengelyközben – a ritmus biztosítására, felületkitöltésként – vízszintes szemöldök alatt fekvő gyémántkváder, alul bojtsorral. A volutás ütközőlécű ablakok húzott vakolatkerete fölül – egy magában álló zárókő fölé ívesen fölmagasodva – egy-egy volutában végződik. A két szélen a húzott vakolatkeret törtvonalú, körívben megemelt szemöldökmezőt zár körül, amelyben gyümölcs- és virágfüzérek, valamint kartus foglal helyet angyalfejjel. A kereten kívül kétfelől egy-egy voluta. A szemöldök mindkét formánál megismétli a keret vonalát. Az udvarra deszka szárazkapu vezet rézkilinccsel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
8.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § a) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
9.				

Hatályon kívül helyezte a 7/2025. (III.28.) önkormányzati rendelet 2025. március 29. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
10.				

Hatályon kívül helyezte a 4/2023. (II.9.) önkormányzati rendelet 2023. február 10. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
11.	2004	lakóház	**Blandina nővér u. 2. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Két utcára néző, eredetileg eklektikus, utóbb, az art deco idején eljellegtelenített homlokzatú lakóház rombuszpala födéssel. Az alápincézett, földszintes épület Bajcsy-Zsilinszky utcai oldalát enyhe kiülésű középrizalit tagolja; a tengelyképlet: K+3+3+1+3iker/3iker+2+2. A homlokzati szakaszokat lizénák szegélyezik, melyek a széles, háromrészes, profilozott főpárkány kigolyvásodásában is jelentkeznek. A magas, vakolt lábazat fölött a falfelületet fröcskölés borítja. Az ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak, részben lekerekített sarkokkal. A hármas ikerablakok szép arányúak és kidolgozásúak. A főpárkány frízében padlásszellőzők. A Bajcsy-Zsilinszky utca felől toszkán pilaszterek között míves, deszka szárazkapu rézkilinccsel; magasan a kapu fölött profilos vakolattükör. A Blandina nővér utcára szegmensíves rácskapu nyílik, alul a tömör rugdosósávokon egy-egy rozetta.
JAVASLAT
Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
12.	119	lakóház	**Csíkszereda u. 1.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóháza. A homlokzatot sajátos pilaszterek tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Lábazatán erőteljes, rusztikus – küklopszfalat idéző - kőburkolat. A fölül lekerekített sarkú ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze különleges, dekoratív szemöldökmezővel és egyszerű, húzott könyöklővel. A parapetsávon egyenletes, mezőtúri téglaburkolat. A főpárkányban dekoratív, geometrikus sorminta.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve a homlokzat egységes színezésére.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
13.	118/1	lakóház	**Csíkszereda u. 3. – Marosvásárhelyi u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel födött, art deco modorú lakóház a *Tisztviselőtelep*en. Homlokzatán dekoratív vakolatmustra: pilaszterek, ablakkeretezés szemöldökmezővel, a tokosztók vonalában vízszintes, összekötő sávok, cakksoros főpárkány díszített deszkaszegéllyel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
14.	5151	középület	**Damjanich János u. 4.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szecesszió és az art deco modorát mutató, földszintes, rombuszpalával födött épület. A homlokzatot tagoló, három kannelurás lizénájából már csak egy van meg; a tengelyképlet: 2+2. Vakolt lábazata fölött a durva fröcskölés a finom vakolatmustrát alig hagyja érvényesülni. Az ablakok dekoratív vakolatkeretezésében még eklektikus reminiszcenciák is jelen vannak; fölül törtvonalú szegmensíves szemöldök, a köztes mezőben jellegzetes szecessziós virágminta. A széles, tagolt, díszített deszkával szegélyezett főpárkányban konzolok utánérzése. Jelenleg a Rózsakert Vendéglő működik benne.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés jelentősen javára változott.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
15.	5194	lakóház	**Damjanich János u. 5.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, vakolt lábazatú, földszintes, rombuszpalával födött lakóház négyablakos homlokzatát kváderekre tagolt lizénák szegélyezik. A füles, szegmensíves vakolatkeret tengelyében egy keskeny, magas, szintén szegmensíves szemöldök. Egyszerű, húzott főpárkánya háromrészes. A ház mellett nyíló, kötött deszkakapujának újabb szárnyain fölül megmaradt a jellegzetes, díszített deszkasáv.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a korábbi, fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
16.	5150	lakóház	**Damjanich János u. 6.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektika stílusát mutató, földszintes, hódfarkú bitumenes zsindellyel födött polgárház négyablakos homlokzatát nyílásközönként kváderezett lizénák tagolják. A belső spalettás, szegmensíves ablakok sima vakolatkerete fölött annál dúsabb díszítés: törtvonalú, szamárhátívszerű szemöldök alatt hatalmas zárókő, felszínén szecessziós virágmotívummal. A tagolt, húzott főpárkányban sima konzolok sora; a lizénák tengelyében a konzolokat alól megkettőzték egy díszes másikkal. A magas, nagyméretű, kötött kapu profilos párkányát leegyszerűsítették; fölül tympanonszerű oromzatban hatalmas zárókő lebeg.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatszínezés változása jelentősen javára vált az épület megjelenésének.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
17.	5171/1	lakóház	**Damjanich János u. 29.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát két íves falmezőt eredményező lizénák tagolják; mindkét falmezőben egy-egy hármas ikerablak sima vakolatkeretben, a tokosztók magasságában vízszintes, összekötő sávval. Az épület mellett födött, kötött deszkakapu a jellegzetes, fölső díszítő deszkasávval és rézkilinccsel.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
18.	92	lakóház	**Dankó Pista u. 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóháza. A homlokzatot sajátos, páros pilaszterekkel szegélyezett középrizalit tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze: a középrizaliton három részre tagolt, íves szemöldökmezővel és a könyöklő alatt magyaros mintával dekorált, rövid vakolatköténnyel; kétfelől a félköríves szemöldökmező közepén sűrű nútozás között stilizált szűrminta, a parapeten felületkitöltően vakolattükrök. A főpárkányban hagyományos és dekoratív, óriás fogsor hullámdísszel.

JAVASLAT

A jelenleg is jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
19.	99	lakóház	**Dankó Pista u. 9. (– Erkel Ferenc u. 1.)**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú, két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel födött lakóháza. Dankó Pista utcai homlokzatát lekerekített vakolatkeretbe foglaltan sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok sora. Az ikerablakokat mintás vakolatkeret fogja össze; köztük a tokosztó magasságában vízszintes, összekötő vakolatsáv; a parapeteken kazettás tagolású, kiemelt vakolattükör. Az ablakok igen finom üvegosztása maga is díszíti az épületet. A főhomlokzat középtengelyében dekoratív vakolatornamentika.

JAVASLAT

A jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve az egységes – és a korábbihoz hasonlóan kevéssé kontrasztos - színezésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
20.	154	lakóház	**Dankó Pista u. 10.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes tömegű, art deco modorú – ténylegesen igen sajátosan dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóháza. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja a 1+3iker+1 tengelyképlet szerint, ahol az 1-1 szélső ablak a középsővel egyező szélességű, belső hármas osztással. A szabálytalan, rusztikus, küklopszfalszerű kőburkolatos lábazatban pinceablakok. A homlokzat szakaszait sima armírozás szegélyezi. Az ablakokat profilos, fehér kerámiakeret fogja körül, a középrizaliton meredeken letört sarkokkal,kétfelől a középső szakaszokon szegmensívekkel megemelve; kívül sima, lépcsőzetes vakolatkeret. szemöldökmező A parapeteken sima vakolattükrök. Az alapjában egyszerű, geometrikus részletképzésű, visszafogott földszinttel szemben az oromzaton neobarokkos erkély erőteljes, kőszerű konzolok tartotta erkélylemezzel és filigrán, kovácsoltvas ráccsal; az erkélyajtó fölött érdekesen hangsúlyos kiülésű, profilos kiváltó, fölötte szamárhátíves felületkitöltés napsugár-motívummal.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
21.	121	lakóház	**Dankó Pista u. 19. – Csíkszereda u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, két utcára néző földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóháza. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton nagyméretű, osztott, színesüvegű körablak. A rusztikus lábazat fölött az alapjában sima homlokzatokat a hármas ikerablakok díszítik.
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
22.	174/1	lakóház	**Dankó Pista u. 22. (- Dózsa György u. 31.)**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratívnak szánt - három utcával határosan igen jelentős városképi helyzetben lévő –, részben alápincézett, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóháza két utca összeszögellése miatt különlegesen mély és keskeny előkert mögött. A három részre tagolt főhomlokzatot középen manzárdtetős tetőfölépítményben nyíló erkélyajtó, előtte filigrán, kovácsoltvas erkély hangsúlyozza. Az erkélyajtó fölött fölirat: *IRÉNLAK*. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze íves szemöldökmezővel.

JAVASLAT

Az alapjában gondozott állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
23.	331/4	középület	**Deák Ferenc utca 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alápincézett, egyemeletes, szalagcseréppel födött, alapjában igen visszafogott homlokzatképzésű épületet egy enyhe kiülésű középrizalit tagolja a 2+3+3 tengelyképlet szerint. Sajátos módon a magas műkőlábazathoz közel esően a földszinti ablakok összevont könyöklője alkot övpárkányt. A nagyméretű, finom tagolású ablakokat szegélyes vakolatkeretbe foglalták. Az épület egyetlen ékessége az első emelet különlegesen dekoratív aljú erkélye, melynek a mellvédrácsa azonban már csak egyszerű pálcarács. A hangsúlytalan főpárkányt is mindössze néhány profil alkotja.

A homlokzaton tábla állít emléket a hátrányos helyzetű, tehetséges fiúk támogatására 1946. október 26-án itt megnyílt *Móra Ferenc Népi Kollégium*nak. Az épület korábban a városi kórház Rendelő Intézetének adott helyet, ma a fogorvosi rendelőjeként működik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
24.	2005	lakóház	**Dobó István u. 1.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát lizénák tagolják a 2+A+K tengelyképlet szerint. A nagyméretű, alul három, fölül két részre tagolt ablakok körül sima vakolatkeret fölül dekoratív, domborművű mustrás szemöldökmezővel, a könyöklő alatt igen rövid, füles vakolatköténnyel. A mélyen ülő, filungos ajtón rézkilincs; a szárazkapuszárnyak egyszerű, élszedett deszkából készültek. Mindkettő fölött sima, mélyített vakolattükör: a kapu fölött kosárív, az ajtó fölött lesarkított, zömök téglalap, mely megismétli az ablakokat fogadó falmező formáját. A kapu fölött régi házszámtábla.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölújítás során különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzatképzés míves elemeit, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
25.	2064	lakóház	**Dobó István u. 16.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazaton vak pinceablakok sora. Följebb, a középrizaliton mintás téglaburkolat és egyenletes ritmusú kváderekből armirozás. A korabeli ablakok körül hiányzik a vakolatkeretezés. A középső kettő fölött törtvonalú íves szemöldök rozettával; kétfelől zárókőből és tympanonból állnak a szemöldökök. A parapetsáv lesimított. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. A födött, kötött deszkakapu falkeretét kis, törtvonalú oromzat koronázza; a kapu rézkilinccsel nyílik.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölújítás során különös figyelemmel kell lenni a míves homlokzati elemek megőrzésére, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
26.	138	lakóház	**Dózsa György u. 3.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot pinceablakok törik át. A rizalitokat vízszintesen nútozott lizénák szegélyezik; kicsi, merőleges gerincű, kontyolt tetőfölépítmények is hangsúlyozzák; a jobboldalin fekvő tetőablakok. A fölül lekerekített sarkú elemekből álló ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze; fölül hármasívű, tagolt szemöldökmező sűrű nútozással. A profilos könyöklőket három, illetve négy kicsi, jelképes konzol támasztja. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében négyzetekből képzett díszítősor. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak. A ház mellett tagolt oromzattal és sűrű nútozású vakolatmezőkkel díszített falkeretben vaskeretes deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
27.	176/7	lakóház	**Dózsa György u. 8.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, szalagcseréppel födött, földszintes lakóház homlokzatát lizénák tagolják falmezőkre; a tengelyképlet: 2iker+2iker. A téglaburkolatú lábazat fölött az ablakokat vakolatkeret szegélyezi, fölül függőleges textúrájú szemöldökmezővel. A könyöklő alatt rövid, egy-egy farkasfoggal díszített vakolatkötény. A főpárkány egyszerű, húzott. Közös falkeretbe foglalt a nagykapu és a személybejárat; mindkettő lefestett trapézlemez szárnyakkal, melyek stílusidegen volta csak közelről érvényesül.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
28.	155	lakóház	**Dózsa György u. 13.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, alápincézett, földszintes, csonkakontyos oromzatú, szegélyes középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2+1+2. A szalagcseréppel födött, kontyolt tetőn az oromzatot míves csúcsdísz is kiemeli. A téglaburkolatos lábazatot pinceablakok törik át. Az ablakok dekoratív vakolatkeretbe foglaltak; a parapeteken mélyített vakolattükör. Az oromzaton három keskeny padlásszellőző nyílik. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett – vele egyező kiképzésű foglalatban – deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
29.	156	lakóház	**Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes, art deco modorú, földszintes, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2iker+3iker+2iker. A lábazaton vak pinceablakok. A szalagcseréppel födött, kontyolt tetőn az oromzatot míves csúcsdísz is kiemeli. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze magas, tagolt szemöldökmezővel. A szegélyes oromzaton három keskeny padlásszellőző. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett gyalogkapu nyílik a tömör téglakerítésben.
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
30.	166	lakóház	**Dózsa György u. 23.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes tömegű – szerény építészeti értékekkel rendelkező - art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2+2iker+2. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze. A szegélyes oromzaton két keskeny padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
31.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
32.	3182	középület	**Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város, valamint a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium közös szándéka volt egy olyan postaszékház létesítése, amely lehetőséget biztosít távkábel-erősítő állomás létrehozásának a Budapest-Konstantinápoly-Angora között létesítendő kábel számára. A két utcára néző, (akkor még) Pázmány utcai telken a maga korában előfutárnak számító - moderninsta és funkcionalista - postapalota 1938-1939 között épült föl *Szabó Márton* és *Kovács Ferenc* okleveles építészmérnökök tervei alapján; belsőépítészként *vitéz Bene Antal* műszaki főtanácsos és *Erdélyi Jenő* mérnök, gépészként *Fejes Pál* posta-segédmérnök működött közre. (*Urbán Miklósné* közlése) A közelmúltban fölújították az épületet, mely az archív kép tanúsága szerint nélkülözi az emeleti ablakok zsalugátereit, valamint földszintjén nagy üzletportálokat kapott.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

1956.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
33.	5423	lakóház	**Dr. Holló Lajos u. 6.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg meglehetősen egyszerű, art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház jelenlegi homlokzatképzése valószínűleg későbbi átépítés eredménye. Homlokzatát lapos lizénák tagolják, hálózatszerűen kiegészítve a tokosztók magasságában húzott, vízszintes vakolatsávval és az alapjában egyszerű, de igen széles főpárkány alsó és fölső sávjával. A tengelyképlet: K+2iker+3iker+2iker. Működő lábazata fölött sűrűbb, illetve ritkább „esőtextúrával" borították a vakolatot. A lekerekített sarkú ablakok sima vakolatkeretet csak a vízszintes tokosztók fölött kaptak. A szerényen díszített, deszka szárazkapu hullámdíszes tokosztója fölött tarka üvegezésű fölülvilágító; a kapun réz zárcím.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
34.				

Hatályon kívül helyezte a 26/2026. (X.28.) önkormányzati rendelet 2026. október 29. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
35.	3190	lakóház	**Dr. Holló Lajos u. 15. – köz**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A három utcára néző telek főutcai, földszintes, szalagcseréppel födött, alapjában igen koros lakóházának jelenlegi, egyszerű homlokzata utólagos átalakítás eredménye. Tengelyképlete: 1+4+1+K. Vakolt lábazata fölött lesimított, fröcskölt felületképzésű vakolat. A félköríves záródású ablakok körül sima vakolatkeret; az ablakok egyikén spaletta. A szintén félköríves záródású bejáratban art deco korabeli, filungos ajtó nyílik. Húzott főpárkánya is leegyszerűsített.

A teleknek a közre néző, másik, alápincézett épülete is figyelemreméltó art deco modorú homlokzatképzésével és 2007-ben még egyforma, kellemes arányban tagolt, nagyméretű ablakaival, fölül szegmensíves, nútozott szemöldökmezőkkel; mára két ablakot lecseréltek. A két ház között farkasfogas díszítésű, vakolatlan, tömör téglakerítés tagolt fejezetes pillérekkel.

JAVASLAT

Mindkét épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
36.	5368	középület	**Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Kiskun Kapitányság* 1876. évi megyerendszerbe olvasztását követően a volt székházban működött a jogszolgáltatás. A bíróság és a telekkönyvi hivatal új épületet ennek közelében – a régi *Postaház* helyén – 1929-ben kapott *Orbán Ferenc* (1874-1961) terve alapján. A kivitelezés a szegedi *Erdélyi András* vállalásában, helybeli mesteremberek közreműködésével egy szűk esztendő alatt lezajlott. A kő- és műkőmunkákat *Ujszászy János* és *Majláth József* végezték. Az irodákat egyedi készítésű íróasztalokkal szerelték föl. (A telek Tompa utcai részén, különállóan börtönt is emeltek, melyben 1962-től – telekmegosztással – egészségügyi feladatokat láttak el.)

Az alápincézett, egyemeletes épületet bástyaszerű torony tagolja, és új, hódfarkú cserép födi. A tengelyképlet: 3+1/1/1+1vak/2+1+4+1+4+1+1vak. A főutca felől a homlokzatot tömör attikával koronázott rizalitok tagolják, melyeket armirozásként vízszintesen nútozott, függőleges, műkő sáv szegélyez. A pinceablakokkal áttört, műkő lábazat fölött fröcskölt, kőporos vakolat. Az ablakokat sima vakolatkeret övezi; övpárkányt képez az összefüggő, emeleti könyöklő. Az áttört mellvéddel szegett bástya fölső szintjének főutcai oldalán félköríves záródású ablak, melynek motívuma megismétlődik a másik oldalon, valamint a rizalitokon. Fölül magas, tagolt, húzott a főpárkány. A míves, filungos bejárat üvegezett mezőit és a fölülvilágítót kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
37.	5354	lakóház üzletekkel	**Dr. Holló Lajos u. 26.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes és beépített tetőterű, szalagcseréppel födött épület homlokzatát csonkakontyos középrizalit tagolja míves csúcsdísszel. A tengelyképlet: 2+3iker+2, melyből három tengelyben ajtó nyílik. A magas lábazaton jelenleg új, kőburkolatot imitáló, mázas kerámiaburkolat. A homlokzatot nagyvonalú, dekoratív vakolatornamentika borítja kissé esetlegesen összeválogatott elemekből. A középrizaliton stílusidegen, az ornamentikát nem tisztelő, zöld hullámlemez előtető durva vaskonzolokon. A tetőbe – a tetősík megemelésével – álló tetőablakokat építettek.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint kedvező lenne a homlokzatszínezést visszafogottabbá változtatni. (A korábbi, hagyományos méretű nyílászáróknak nagy üzletportálokra való cserélése a homlokzat minőségének határozottan kárára vált.)

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
38.	3221	lakóház üzletekkel	**Dr. Holló Lajos u. 27. – Kőrösi Csoma Sándor u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában átalakított, plasztikusság nélküli homlokzatképzésű, földszintes, szalagcserép födésű polgárház, a mellékutca felől háromtengelyes melléképülettel. A főépület tengelyképlete: 2+2vak/2+2+2, mely utóbbi, főutcai tengelyeken három üzlet osztozik háromféle kialakítású kirakatablakkal és bejárattal. A vakolt lábazat fölött a fröcskölt felületű homlokzatok lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkre osztottak. A mellékutca felől mindkét épületen hagyományos formájú ablakok sima vakolatkeretben, fölül magas, törtvonalú íves szemöldökmezőkkel. Széles, húzott főpárkánya egyszerű.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a főhomlokzat jobb szélső üzleténél az eredeti ornamentika visszaállítása, valamint az oldalhomlokzatra kitett légkondicionáló áthelyezése kevésbé zavaró helyre.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
39.	5318	lakóház	**Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasdy Kálmán u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az art deco modorban átalakított, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház homlokzatát középprizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött dekoratív hálózat borítja a homlokzatot: a míves tokosztójú ablakok körül sima vakolatkeret, mely fölül magas, kanneluraszerű textúrával kitöltött, cakkos aljú szemöldökmezőt is közrefog; a vakolatkereteket alul téglalapok sormintája, fölül a háromrészes főpárkány alsó sávja köti össze. A főpárkányt fölül díszített deszka szegélyezi. A kötött kapukeret fölött tekintélyes, szegmentíves oromzat; a nyílásban stílusidegen, bádog kapuszárnyak.
JAVASLAT
Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
40.	3232	lakóház üzlettel	**Dr. Holló Lajos u. 39.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
A jelenleg provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött épület homlokzatát lizénák révén lekerekített sarkú falmezők tagolják a 2+1+1+A tengelyképlet szerint. A díszített tokosztójú, hagyományos formájú ablakok sima vakolatkerete fölött háromkaréjos szemöldökmező. A boltajtót összecsukható spaletták védik. Az egyszerű, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett lépcsőzetes oromzatú, kötött deszkakapu rézkilinccsel.
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
41.	4811, 4812	lakóház	**Fadrusz János u. 5.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idején leegyszerűsített, földszintes, nyeregtetején szalagcseréppel födött polgárház homlokzatát két posztamens között kosáríves attikával koronázott középrizalit tagolja. A tengelyképlet: 2+2+K+2+2. A belső spalettás ablakok tokosztója díszített. A középrizalitban nyíló, kosáríves záródású, háromszárnyú, filungos, fakapu fölső részén, a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint megoldandó az egységes homlokzatszínezés.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
42.	4578	lakóház	**Gárdonyi Géza u. 2.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát stilizált fejezetes lizénák tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Lábazata és az ablakkönyöklők vakolatlan téglából valók. Az ablakokat sima vakolatsáv fogja közre fölül ívesen lesarkított, nútozott szemöldökmezővel. A széles, tagolt főpárkány frízében hasonlóan lesarkított, rusztikus vakolattükrök és padlásszellőzők váltakoznak. A közelmúltban mind a négy, hagyományos kialakítású ablakot stílusidegen, széles, műanyag keretű, osztás nélkülire cserélték külső szekrényű, műanyag redőnnyel.
JAVASLAT
Egy esedékes homlokzatfölújításnál megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint vissza kell állítani az eredeti kialakítású ablakokat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
43.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
44.	2783	lakóház	**Jász u. 1.- Bajcsy-Zsilinszky Endre u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített, két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház főhomlokzatát középrizalit tagolja a 2/3+2+1 tengelyképlet szerint. Az épület két tulajdonos kezében van, ami megmutatkozik abban is, hogy a sarok felőli részen sima, a túlsó részen kváderezett törzsű lizénák szegélyezik az épületsarkokat, az egyszerű, háromrészes főpárkányban enyhe golyvázattal. Az eklektika korából fönnmaradt ablakok körül sima, lekerekített sarkú vakolatkeret. A főhomlokzaton, a középrizalit melletti, egyedülálló nyílástengelyben mindössze egy kicsi fürdőszobaablak. A főpárkány frízében padlásszellőzők sorakoznak. Igen ritka a sarkon látható, míves vízgyűjtőüst.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. A homlokzatszínezés egységesítendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
45.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
46.	1989	lakóház	**Jókai Mór u. 16.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az eklektikára emlékeztető, art deco kori homlokzatképzésű, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét hódfarkú cserép födi. A vakolt lábazat fölött téglával burkolt a tagolatlan falfelület, mindössze eltérő színű tégla szegélyezi. Az öt ablaknyílást sima vakolatkeret fogja közre fölül magas, nútozással boltövet imitáló, törtvonalú szemöldökmezővel. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. Az épület mellett, tympanon alakú oromzattal megemelt, téglával burkolt falkeretben egyszerű deszkakapu díszített fém ütközőcsíkkal.
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
47.	1891	lakóház	**Jókai Mór u. 27.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tekintélyes, gazdag homlokzatképzésű, eklektikus, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött polgárházat kissé leegyszerűsítették. Homlokzatát kettőzött, kompozit fejezetű pilaszterrel közrefogott középrizalit tagolja a K+2+2+2 tengelyképlet szerint. A kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött az összefüggő, keskeny könyöklők övpárkányt képeznek; alattuk a részben kannelurázott törzsű pilaszterek posztamense helyett mindössze íves konzolok. Az ablakok körül szerény profilozású vakolatkeret, fölötte állókonzolokon vízszintes szemöldök, közbül mélyített vakolattükör. A deszka szárazkaputt egy-egy fél toszkán pillér fogja közre. A háromrészes, finoman profilozott főpárkány vakolattükrös frízében padlásszellőzők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
48.	1896	lakóház, rendelő	**Jókai Mór u. 33.**	helyi védelem alól törlendőnek javasolt

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Építészeti értékekkel nem rendelkező, földszintes ház. A főépítész úr kifejezett kívánságára szerepel továbbra is a védett épületek között.
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
49.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
50.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
51.	1788	lakóház	**Kalmár József u. 22.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában emelt, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött, szabadon álló, családi ház. Főhomlokzatát középrizalit tagolja, melyet manzárdtetős fölépítmény hangsúlyoz kiemelt, függőleges fapálcás padlásablakkal. A tengelyképlet 3iker+3iker+3iker. A vakolatlan téglalábazat fölött kőporos fröcskölés. A szerényen díszített, hármas ikerablakokban két keskeny fog közre egy normál kétszárnyút. A homlokzat ékessége a profilos, alul cakksorral, fölül díszített deszkával szegett főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	1171	szálláshely	**Kalmár József u. 28. – Szentesi út**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, lesarkított, emeletes, szalagcseréppel födött ház homlokzatát lizénák tagolják az 1+1/vak/1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a földszint vízszintesen nútozott, az ablakok fölött kőboltöv és zárókő jelölésével. Az emeleten a lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkben nyílnak a sima vakolatkeretbe foglalt ablakok, fölül négyzetekkel díszített szemöldökmezővel. A szélső nyílástengelyben háromszárnyúak, belül kétszárnyúak az ablakok; a vak lesarkításon a földszinten látható a nútozott nyíláskeretezés. A kevés profilú főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tetőn kicsi, trapéz alakú, padlásablakok és gömbös csúcsdísz. A közelmúltban lezajlott ablakcserékre az eredeti formák lehetőség szerinti hűséges követésével került sor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
53.	2	lakóház üzletekkel	**Kazinczy u. 1. – Korona u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyháza által fölvett, new yorki Speyer-kölcsönből emelték 1926-1927-ben, *Morbitzer Nándor* (1874-1950) tervei szerint. A bérpalotában a város vezető tisztviselőit látták el elegáns bérlakásokkal. A kivitelezést a budapesti *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt*., valamint helyi szakemberek végezték.

A későeklektikus, art deco modorú, két utcára néző, lesarkított tömegű palota homlokzatképzését a motívumok kissé sajátos, túlhajtott variálása jellemzi. Az alápincézett, háromemeletes épület tengelyképlete: 1+3+1/1(3)/1+4+K+4+1. A tekintélyes méretű homlokzatokat sarokrizalitok, kétszintes zárterkélyek (tetejükön nyitott erkéllyel), valamint a nyílásközökben háromszintes, vízszintesen nútozott törzsű pilaszerek tagolják stilizált fejezettel (az utóbbiakban két darab füzéres trigliffel). A működ lábazat fölött vízszintes nútozás borítja a földszintet, az emeleteket csak a rizalitokon. Armirozás a zárterkélyeket, valamint csak a második emelet rizaitjait szegélyezi, az utóbbiak fölött pilaszternyi magasságúra megnyújtott triglifek egyszerű, stilizált fejezettel.

A földszinten portálok, valamint néhány nagyméretű, elfogadható tagolású ablak és stílusidegen rács. Az első emeleti ablakok fölött egyszerű, vízszintes szemöldök; a rizalitokon íves füzérkeretben színezett városcímer. A második emeleten triglifek által tartott, magas, vízszintes szemöldökök vakolattükörrel; a parapeteken két függő füzér között magas vakolattükör. A legfölső szinten sima, alul füles, szegélyes vakolatkeretezés.

Övpárkányt az első emeleti ablakok összefüggő könyöklője alkot. A sajátos, fogsordíszes főpárkányt két sima konzol, valamint a pilaszterek fölött két stilizált triglif páros ritmusa tagolja; a rizalitokon ugyanazok váltott ritmust képeznek.

A Kazinczy utca felőli, kétszárnyú kapu nyílástengelyét kétszintes zárterkély hangsúlyozza, tetején áttört működ mellvéd, a posztamenseken nagy vázákkal. A jelképes fejezetű, kannelurázott lizénák közé foglalt bejáraton négyzet alakú táblázatok. A Korona utca felől hasonló szerkesztésű, de egyszárnyú és hangsúlytalan megjelenésű a bejárat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

P

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
54.	4773	középület	**Kossuth Lajos u. 31. v. polgári fiúiskola, v. Petőfi Sándor Ált. Isk., Waldorf Alapfokú Iskola**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az iparos-tanonciskolában 1926-ban polgári fiúiskola kezdte meg működését. Osztályainak párhuzamosítását követően új, nyolctantermes épület szükségességéről született döntés 1936-ban. A megvalósításhoz a következő évben – a tervpályázat költségigényesebb, nyertes pályaterve helyett – a szintén pályázott *Kanizsay Nagy Imre* (1895-1972) városi főmérnök új, erősen költségkímélő tervét választották. A kiviteli munkák *Kungel János* irányítása alatt, a kecskeméti *Rusz Ervin* mérnök vállalkozásában zajlottak. Még így is külön problémát jelentett a második emelet építési költségeinek előteremtése. A végül kétemeletes iskola avatására 1939-ben, a tanévnyitáskor került sor. 1949-ig *Állami Szent István Polgári Fiúiskola* nevet viselte; akkor vette föl *Petőfi Sándor* nevét. Jelenleg Waldorf Alapfokú Iskola működik benne.

Tekintélyes méretű, kétemeletes, alapjában sima tömbjét a főhomlokzat síkjának aszimmetrikus eltolásával, valamint az összefüggő, profilos könyöklők révén hármasával összefogott, hatalmas, de arányosan osztott ablakokkal tagolták. A tengelyképlet: 3/tömör fal+2x3+K/3. A mindenek előtt a funkciót szolgáló, díszítetlen homlokzatok egyetlen ékessége a homlokzati sík eltolásánál, pilléres belépőből nyíló, tagolt bejárat cifra kilincsével, az üvegezett mezők előtt dekoratív, kovácsoltvas rácsok.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
55.	2846	lakóház üzlettel és a melléképület	**Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus, két utcára néző, lesarkított tömegű, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház főhomlokzatát középrizalit tagolja. A tengelyképlet: nyílás nélkül/A/2+2+2. A két kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött a főhomlokzat szakaszait finoman nútozott felületű armirozás szegélyezi. Az egymástól a megszokottnál szélesebb nyílásközöket kétféle, tagolt kontúrú, dekoratív, kiemelt vakolattükörrel töltötték ki. Az ablakok húzott, záróköves vakolatkerete fölött két triglifszerű konzol tartja a középrizaliton a szegmentíves, kétfelől a vízszintes szemöldököt. A lesarkításon az ablakoknál jóval egyszerűbb kialakítású boltajtó nyílik fölülvilágítóval. A húzott főpárkány frízében padlásszellőzők sorakoznak; fölül deszkaszegély.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfölújításnál különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzati elemeket, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
56.	2894	lakóház	**Kun u. 55. - utca**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes épületeihez hasonló, art deco modorú, két utcára néző, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel födött lakóház. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton hármas padlásszellőző. A húzott profilos főpárkányt cakkos vakolatsáv teszi dekoratívvá. Sima vakolatszegély keretezi a középrizalit hármas ikerablakát, valamint kétfelől a két-két hagyományos formájú ablakot.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
57.	4751	lakóház	**Liszt Ferenc u. 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény, art deco modorú, tagolt tömegű, földszintes, szalagcseréppel födött, előkertes lakóház jellegzetes motívuma a csonkakontyos oromfallal előreugró, bőséges üvegezésű veranda, melyen vakolatszegéllyel kísért, félköríves és kosáríves nyílások sorakoznak mindössze karcsú pillérekkel elválasztottan. Rajtuk kívül vízszintes záródású és újabb, jellegtelen nyílászárók is láthatók; a korabeli ablakok tokosztóját hullámvonal díszíti. A húzott főpárkány egyszerű; két húzott vakolatsáv fogja közre az oromzat hármas iker padlásszellőzőjét.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
58.	4993	lakóház	**Lónyai u. 6.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

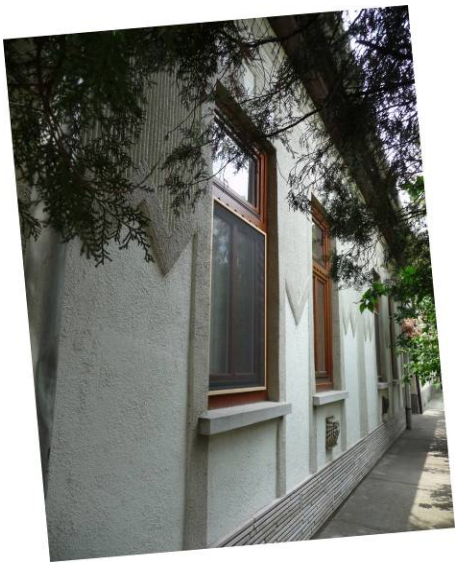
Az art deco modorában ténylegesen különlegesen dekoratív homlokzatú a földszintes, szalagcseréppel födött, 2+2 tengelyképletű lakóház. A stílusidegen kőcsíkokkal burkolt lábazat fölött lizénaszerű vakolatsávok tagolják a homlokzatot sűrűn nútozott vakolatmezőkkel. A belső spalettás hullámdíszes tokosztójú ablakok fölött három-három zömök téglalapból képezett szemöldöksáv. A hagyományost visszaidéző, széles főpárkányon jelképes profilok és hullámdíszes deszka. Bejárata a megszokottnál alacsonyabb, új deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés visszafogottabbra változása kedvező, a keskeny kőcsíkokkal burkolt lábazat stílusidegen.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
59.	4992	lakóház	**Lónyai u. 8.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház homlokzatát lizénaszerű vakolatsávok tagolják az 1+1+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölt vakolat borítja a falat. A négy, hullámvonalas tokosztójú ablak közül egy-egy széles, háromszárnyú nyílás fog közre két keskenyebb kétszárnyút. A széles, nagyvonalú elemekkel tagolt főpárkányt profilos deszka szegélyezi. Az új deszkakapu fölött apácarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
60.	4981	lakóház	**Lónyai u. 16.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház egyszerű eszközkészletű homlokzatát jelképes lizénák tagolják a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A belső spalettás, igényes kivitelű ablakok között magas, szegélyes, mélyített vakolattükrök; a nyílások a papapetmezőkkel és a sűrűn nútozott szemöldökmezőkkel összefűzött egységet képeznek. A ház mellett díszített a kötött deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
61.	55	lakóház	**Marosvásárhelyi u. 11.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, földszintes, lépcsőzetes oromzattal hangsúlyozott, középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2iker+3iker+2iker. A szalagcseréppel födött, kontyolt tető előtt az oromzaton vak iker-padlásablak. A lábazaton téglaburkolat. A míves osztású ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak. Az igen széles főpárkányban geometrikus díszítősor. A ház mellett a helyben jellegzetes,vaskeretbe foglalt bádogkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
62.	479	lakóház	**Mártírok u. 6.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház homlokzatát téglapilaszterek tagolják a 3iker+3x2iker+3iker tengelyképlet szerint. Az egyetlen pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött, a könyöklők magasságában téglából kirakott övpárkányig téglaburkolat borítja a falat. A vakolatkeretbe foglalt ikerablakok fölött kétféle hármasíves szemöldökmező sűrű nútozással. A széles, egyszerű kiképzésű, díszített deszkával szegett főpárkány frízét mélyített négyzetek sora tagolja. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007. lent: 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
63.	143, 144		**Mezősi Károly u. 1-3.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház visszafogottan tagolt homlokzatán a nyílások a 2+4+2 tengelyképlet szerint sorakoznak. A díszített tokosztójú ablakok körül dekoratív vakolatdísz: a parapeten mélyített vakolattükör; fölül hárombojtos szemöldökmező. A széles főpárkány egyszerű, húzott.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfölújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységes homlokzatszínezés szükséges.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
64.	148	közintézmény	**Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. v. munkásotthon, ma óvoda**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1912-ben a Kossuth Lajos utcai *Fridt-vendéglő*ben *Munkás-Otthon*t alapítottak a szervezett munkásmozgalom és munkáskultúra számára; székházukat – az akkori nevén Kolozsvár utcában – a város által adományozott telken és pénzügyi támogatásával, 1929-ben avatták a *Szociáldemokrata Párt* országos vezetőinek jelenlétében. „*Ebben a házban működött a munkásotthon 1929-től 1936-ig. Épült a dolgozók összefogásával. MSZMP Városi Bizottsága 1983. márc. 21.*” (emléktábla) Az épületet 1936-ban a *Levente Egyesület* vásárolta meg, melynek nagy, vésett betűs fölirata ma is látható az épületen (*Leventeotthon*). 1945 után átalakították és bővítették; 1948 óta napközi otthonos óvodaként szolgál.

Az art deco modorú, földszintes, két utcára néző, lesarkított tömegű háznak mindössze a hosszoldalán nyílnak nagyméretű, hármas ikerablakok. Sajátos módon ezen homlokzat legszélére helyezték a kannelurázott törzsű pilaszterekkel közrefogott sarokrizalitot; főpárkánya helyén az említett fölirat; fölötte a csonkakontyos, cakksorral szegélyezett oromfalon dekoratív keretezésű, lesarkított, finom osztású padlásablak. A szintén finoman osztott ikerablakokat egységesen szegélyes, sima vakolatsáv keretezi, fölül tagolt, hármasívű, sűrű nútozású szemöldökmezővel, alul széles könyöklősávval. A tengelyképlet 3iker+4x3iker. Az épület keskeny lesarkítására mindössze egy rövid, háromrészes párkányszakaszt helyeztek húzott profilokkal, a frízben három triglif között két füzér. A hangsúlyos, húzott főpárkányt deszkával szegélyezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Dózsa György utcai munkásotthon avatása fővárosi szociáldemokrata pártvezetők jelenlétében (1929); 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
65.	1855	lakóház üzletekkel	**Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben épült *Fábián László* tervei alapján, sajátos dekoratív szecessziós stílusban.
Sajátos módon tűzfalszerű bütüvel néz a városképileg különösen fontos térre. Telkének tér felőli oldala mentén – már korábban – egy alacsony, kvalitását tekintve jelentéktelen épület csatlakozott hozzá; a közelmúltban a reklámfelületként használt bütü elé építettek egy brutális megjelenésű, teljesen reklámokba csomagolt pincelejárót. Az eredetileg csak lakóházként szolgáló polgárház maga is – üzletek kialakítása során – sajnálatosan stílusidegen, hátrányára váló nyílás-átalakításokat kellett elszenvedjen.
Az alápincézett, földszintes, kettős hódfarkú cserépfödésű polgárház tetőterét részben beépítették, amit fekvő tetőablakok jelenléte mutat. A vakolt lábazatot áttörik a pinceablakok. A homlokzat egészét hálószerű teljességgel beborítja a kis plasztikájú, de igen dekoratív mustra. A falfelületen a dekoratív felületi plasztikát kevés, pontszerű, mázas kerámiadísz egészíti ki; összességében érződik némi esetleges, magyaros jelleg. A nyílások körüli díszítő motívum magas zárókőt idéz; alul rövid, íves vonalú vakolatkötény.
A falfelületet lizénák tagolják az (A+1)+(A+1)+2+2 tengelyképlet szerint, ahol a két boltajtót egészen frissen nyitották ablakok helyén. A pince miatt emelt padlószintet csak igen magas előlépcsővel lehet elérni, melyet stílusidegen csempével burkoltak; az új ajtók ugyanezért mélyen ülők. A kényelmes méretű, hagyományos ablakok ütközőlécét kevés díszítéssel látták el; a két újonnan gyártott, hőszigetelő üvegezésű ablaknak a többitől való elütése nyilvánvaló. A hangsúlytalan, húzott főpárkányban a konzolokra utal a kerámiadíszek ritka sora.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
66.	1762	lakóház	**Molnár Béla u. 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Egy négyemeletes lakóház szomszédságában meghúzódó, valószínűleg eklektikusból átalakítottan art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház. Homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek maradványai tagolják a 2iker+ 3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazaton rusztikus felületű, téglalap alakú kőelemekből álló burkolat textúrája látható. Az ikerablakokat keretező, sima vakolatsávok egyúttal összefogják a sűrű nútozású, magas szemöldökmezőt, valamint a mélyített vakolattükrös parapetet is. A húzott, tagolt főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett szép, törtvonalú íves oromzatú falkeretben jellegtelen, rozsdás bádogkapu.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölújítás során kiemelt figyelemmel kell megőrizni, illetve visszaállítani a homlokzati elemeket, egyúttal megoldani a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
67.				

Hatályon kívül helyezte a 24/2024. (IX.26.) önkormányzati rendelet 2024. szeptember 27-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
68.	521, 522		**Móra Ferenc tér 2.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, részben átalakított és lesimított, földszintes, új cseréphéjalású épület homlokzatát aszimmetrikusan elhelyezett középrizalit, valamint toszkán jellegű pilaszterek tagolják az (A+1)+(1+A)+(1+A)+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a gazdag ornamentikájú homlokzatot. A középmagasságban osztott ablakokon pilaszterként díszített ütközőlécek; kétfelől zömök, kompozit fejezetű pilaszterek magas, gazdagon tagolt, erőteljes, vízszintes szemöldököt hordanak. Az összefüggő, profilos könyöklők övpárkányt képeznek. A széles, húzott főpárkány frízében kevés padlásszellőző.

A homlokzaton utólagosan három ajtót nyitottak, melyből ráadásul egy előzmény nélküli (nem ablakból alakították ki). A középrizalit két nyílástengelyében, lesimított falfelfelületben finom részletképzésű portálokat építettek be műanyag redőnyökkel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
69.	526	lakóházak	**Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A magyar szocreál (szocialista realizmus) építészete leginkább az új, nagyméretű építkezéseknél bontakozott ki, kialakulását az adott politikai-ideológiai elvárások (marxizmus-leninizmus) mellett a megnövekedett társadalmi igények (lakáshelyzet, iparosítás, migráció) és a magyar építőipar szakmai, technológiai tradíciói, illetve kapacitása közti ellentétek is táplálták. Erősen archaizáló és eklektizáló irányzat volt ("sztálinbarokk"). A dolgozó osztályok életét bemutató művészetet ötvözték a diktatúrák által kedvelt monumentális-heroikus giccsel. A szocreál alig pár éves mellékvágány volt a magyar kultúrában: szovjet mintára, parancsra vezették be Rákosiék 1949-ben; négy év múlva azonban Sztálin meghalt, addig hű alattvalói pedig gyorsan megtagadták hatalmának dogmáit, így a szocialista realizmust is.

A jelen egy tömegbe fogott, három négyszintes lakóház is - ezen alkotó irányzat megnyilvánulásaként - 1951-ben épült; ma már kordokumentum. Fő jellegzetessége a reneszánsz mustrák közé foglalt bejáratok és a néhány, csúcsíveket soroló, kovácsoltvas rácsú erkély. Az újdonságnak számító, négyzet alakú ablakok körül sima vakolatszegély. Városképileg még ma is erősen túlméretezett.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

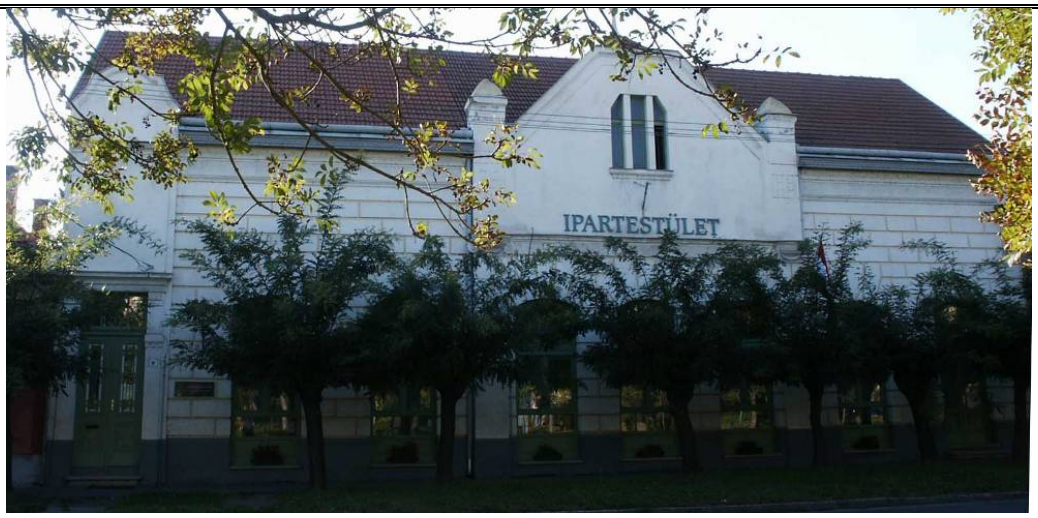
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
70.	528	irodaház	**Móra Ferenc tér 9. Ipartestület**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, préselt cseréppel födött székház homlokzatát csúcsdíszes és csonkakontyos oromfallal hangsúlyozott középrizalit tagolja a K+2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a falfelületen erőteljes, festéssel is kiemelt nútozás kőburkolatot imitál. A rizalitot volutás és füzéres fejezetű pilaszterek szegélyezik; az általuk tartott párkány magasságáig a rizalitot is beborítja a nútozás. A pilaszterek fölött, az oromfalat közrefogóan egy-egy süveges posztamens; az oromfalon keskeny, hármasiker padlásablak nyílik. A nyílástengelyekben szegmentíves záródású, új gyártású, osztott portálok alsó, tömör sávval, hőszigetelő üvegezéssel, a régi díszítés szerény jelképezésével; fölül a nútozásból képezett, magas boltövvel. A bejárat szintén új gyártású, finom részletképzésű, filungos fakapu; üvegezését dekoratív vasrács védi. A bejáratot portikusz fogja körül: stilizált fejezetű lizénák tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak; fölötte sajátságos módon szokatlanul magas, sima falfelület a főpárkány fölé emelkedő, törtvonalú íves oromzattal. A széles, tagolt, profilozott főpárkányt díszített deszka szegélyezi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
71.	2076	lakóház	**Móra Ferenc u. 1.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 3. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpalával födött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül szegélyes vakolatkeret, fölül törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmezővel. A húzott könyöklők alatt törtvonalú íves, rövid vakolatkötény. A deszka szárazkapu fölött egyszerű, felületkitöltő vakolatdísz. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frízében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nútozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
72.	2077	lakóház	**Móra Ferenc u. 3.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 1. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, új, préselt cseréppel födött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül a szegélyes vakolatkeret csak a tokosztók vonala fölött van meg. A nyílások fölött törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmező. A deszka szárazkapu fölső részén a jellegzetes díszítés visszaidézése. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frízében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nútozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megelőzve a korábbi, jelentős fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
73.	3205	lakóház	**Oskola u. 13.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
A stílustalan, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét rombuszpala födi. A homlokzat tengelyképlete: 2+2. A téglalábazat fölött az ablakok összefüggő, sima könyöklője övpárkányt képez. Afölött erőteljes, páros ritmusú, vízszintes nútozás borítja a falat. A nyílásokat sima vakolatkeret fogja körül fölül íves szemöldökmezővel. A széles főpárkány egyszerű. (Az épület a főépítész úr kérésére maradt a védettek között.)
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
74.	3210	lakóház	**Oskola u. 19.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház alapjában tömegével figyelemreméltó. Vakolt lábazata fölött a homlokzatot a középrész letört csúcsdíszű, csonkakontyos oromzata, valamint lizénák tagolják a 2+3iker+2 tengelyképlet szerint. A széles, illetve ikerablakokat szerény, ívelt vakolatsáv fogja össze. A szerényen tagolt főpárkányban egy-egy négyzet jelöli a nyílástengelyeket. Az épület mellett törtvonalú oromzatos falkeretben, díszített fagerenda kiváltó alatt deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
75.	3092	lakóház	**Petőfi Sándor u. 5.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A 2007. évi leírás szerint: az art deco modorú, alápincézett, földszintes lakóház kontyolt tetőzetét szalacserép födi. A középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: 2iker+2iker+2iker. A középrizalitot hangsúlyozó, csonkakontyos oromzaton hármas padlásablak és markáns csúcsdísz. A mosott látszókavics lábazatot pinceablakok törik át. Az alapfalfelületet fölül lépcsőzetes vakolatkeret szegélyezi. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze közös, magasan fölnyúló, ferdevonalú szemöldökmezővel. A középrizalit ikerablaka fölött málló kavics-textúra látszik. A parapeteken kiemelt vakolatmező széles, függőleges nútozással. Az udvarra deszkakapu nyílik.

2017-re az épület homlokzatának 2/3 részén eltávolították az eredeti ornamentikát, az összes, finom osztású ablakot lecserélték műanyag keretű, osztás nélkülire, sőt az egyik nyílástengelyben ajtót nyitottak.

JAVASLAT

Az eljellegtelenített homlokzaton az eredeti, míves megjelenést biztosító elemek visszaállítandók, a színezés egységesítendő, valamint kezelendők a fölvizesedés okozta problémák. Jelen formájában kérdéses, hogy méltó-e a helyi védelem minősítésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
76.	3101	lakóház	**Petőfi Sándor u. 13. – köz**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, új, préselt cseréppel födött lakóház. Homlokzatát stilizált fejezetű lizénákkal szegélyezett középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A mélyen ülő ablakok körül éppen csak díszített vakolatkeret; fölötte tőle független, a rizaliton tympanonos, kétfelől vízszintes szemöldök. Az egyszerű főpárkányt széles, lécborítású eresz egészíti ki. A ház mellett, a köz felé esően félköríves oromzatú falkeretben deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a homlokzatszínezésben a tagozatok kevésbé erőteljes és élénk színű hangsúlyozása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
77.	3113	lakóház	**Petőfi Sándor u. 25.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített eklektikus stílusú, földszintes, kontyolt tetején korábban patinás hódfarkú, ma már préselt cseréppel födött lakóház homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Az alacsony, vakolt lábazat fölött téglaburkolatban a tagozatok vakoltak. A belső spalettás ablakok sima vakolatkerete fölött hasonló kiképzésű tympanon; az összefüggő könyöklők alatt rövid, sima vakolatkötény. A könyöklőkön kívül a tagozatok hálózatot képző voltához járul hozzá az ablakokat a tokosztójuk, valamint a szemöldökök magasságában, vízszintesen összekötő vakolatsáv. A pilaszterek széles főpárkányt hordanak. A ház mellett, tömör téglakerítésben, pillérek között stílusidegen, alumínium trapézlemez kapu. Az udvarban nyitott, mindössze egy kisebb részén beüvegezett a pilléres tornác.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, egyre jelentősebbé váló problémák, amit a lábazat cementes javítása csak tovább fokozott. Sajnálatos a kapupillérek elbontása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
78.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
79.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
80.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
81.	539	v. lakóház, üzlet	**Szegedi út 7.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Földszintes, szalagcseréppel födött, részletgazdag homlokzatképzésű, eklektikus lakóház. A homlokzat ablakszemöldökök alatti sávjának motívumait elnagyoltan állították helyre. A középrizalittal tagolt épület tengelyképlete: 2+2+2. A működő lábazat fölött a sima felületű kváderekkel armirozott rizaliton kőburkolatot imitáló, finom nútozás. Az ablakok egységesen új gyártásúak a régiek méretében és arányában, azonban a részletképzés teljes elhagyásával. Az őket körülvevő, tagolt vakolatkeret is újonnan formált. Az alapfalfelületen fölöttük díszes konzolokon erőteljes, vízszintes szemöldök, a frízben kicsi rozetta; a rizaliton törtvonalú szegmentíves a szemöldök nagy rozettával. A parapeteken jelenleg mindössze egy-egy kicsi fül az összefüggő könyöklő alatt, a vakolatkeret szárai alá esően. A széles, húzott, tagolt főpárkány frízében padlásablakok és profilos vakolattükrök váltakoznak. Az épület mellett falkeretben új, stílusidegen kapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
82.	541	lakóház	**Szegedi út 9.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az art deco modorú, földszintes lakóház tetejét rombuszpala födi két míves, íves, bádog padlásablakkal. A dekoratív lizénákkal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+2+2+2. Lábazata vakolt. Az egységesen finom részletképzésű, díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokat széles kannelurákkal kitöltött szemöldökmező koronázza. A tokosztók vonalában övpárkány. Az egyszerű, széles, profilos főpárkányt hullámdíszű deszka szegélyezi. A szárazkapu váztáblázatos szárnyai dekoratív tagolásúak díszített tokosztóval és fölülvilágítóval.
JAVASLAT
Megoldandók a fölvizesedés okozta, igen jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
83.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
84.	1155	lakóház	**Szegedi u. 26.**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A eklektikus jellegű, L alakú, földszintes, új hódfarkú cseréppel födött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+1+K tengelyképlet szerint. A rizalitot sima lizénák fogják közre, az alapfalfelületen szokatlan helyű és formájú, ion fejezetű pilaszterek. Az egyforma ablakok körül toszkán jellegű pilaszterek tartotta, maga, vízszintes szemöldök. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. Stílusidegen a szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
85.	790	lakóház	**Szegedi u. 37.**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú épületeihez hasonló, földszintes, préselt cseréppel födött lakóház. A homlokzatot sajátos, dekoratív pilaszterek tagolják három részre egy keskenyebb és két szélesebb ablakkal. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatra az épület szélein, fél magasságig hasonló anyagú armirozás támaszkodik. Az ablakok körül sima vakolatkeret; a parapeteken a lábazat kőburkolata folytatódik. A pilasztereket kapcsolja össze a széles, ugyancsak dekoratív főpárkány, az ablakok fölötti hangsúlyokkal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező homlokzatfölújítás során különös figyelemmel kell megőrizni az értékes homlokzati elemeket, egyúttal megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
86.	1029/1 malom 1029/4 torony	ipari épület	**Szegedi út 54.** (Alsótemető után) **Viktória malom** épületei	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1892: „*a szélmalmokra* [pedig] *akkor jött a pusztulás időszaka. Akkor készült el a szegedi út mellett [a transzverzális út és az Alsótemető között] a Krausz nevezetű zsidó gőzmalom, aki kevesebbért őrölt, még hozzá csúváros* (őrletni valót gyűjtő) *kocsikat alkalmazott, a darálási vámot pedig 30 krajcárban állapította meg.*” (Pajkos Szabó István, 1962)

Az eredendően 12 szélmalom és egy szárazmalom szomszédságában emelt, *Krausz-féle kisgőzmalmot a Szeged felé vezető országút mentén* 1934-ben már mint az *Egyesült Magyar Malomipar Rt. hatalmas gőzmalma és gabonatárháza* említették.

Az eredeti épület helyén jelenleg a toronyszerű, vasbeton szerkezetű gabonasiló áll, tetején a fölvonó fölépítményével, valamint a tűzivíz-tárolóval. A funkció nélküli épület felületét városképileg igen előnytelenül számos óriásplakát borítja. A malomépület a Integrál ÁFÉSZ Kereskedelmi Centrumaként szolgál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú malomépület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A siló hasznosítására valami megoldás szükséges romló állapota megszüntetésével és az óriás plakátok eltávolításával.

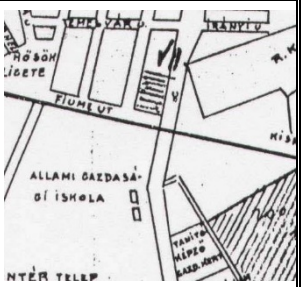

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
87.	890/2	irodaház	**Szegedi út 73. - Birs u.** **v. Állami gazdasági iskola**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az egykori szélmalmok helyén emelt, ma klasszicista hangulatú, portikuszos kúria formát mutató, U alaprajú, földszintes épület; a toszkán oszlopos portikusz tympanonján MMIV évszám. Mellette zömök, kontyolt nyeregtetős, szintén földszintes épület. Jelenleg bérbe vannak adva irodai munka céljára. (Az 5-ös út mellett nyugatra, a vasúton kívül. Térkép: Szarvas István, 1929 k., fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

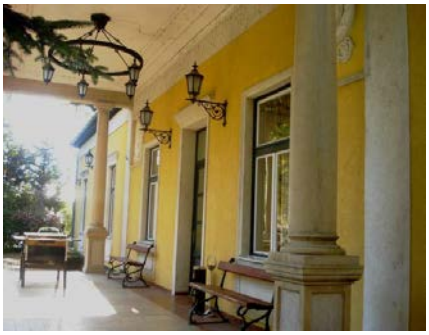

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
88.	2933	lakóház	**Szent Imre herceg u. 15.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Eklektikus stílusú, sajnálatosan leegyszerűsített és fröcskölt homlokzatú polgárház. A tekintélyesen magas, földszintes, hódfarkú cseréppel födött ház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterekkel szegélyezett sarokrizalitok tagolják az 1+3+1 tengelyképlet szerint. A korábbi, finom részletképzésű ablakok körül jelenleg mindössze sima vakolatkeret. A közelmúltban ablakcsere történt az eredeti osztás követésével. A háromrészes, húzott főpárkány frízében rozetta alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű, kötött deszkakapu.
JAVASLAT
Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
89.	477	vendéglátóhely	**Szent János tér 4. étterem**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az erőteljesen átépített, földszintes épület történetiségét meglehetősen kevéssé juttatja kifejezésre. Az idomcserép héjalású, alapjában félkontyos tetőn félköríves tetőablakok és hatalmas reklámfölirat, akárcsak az ablakok fölött. Az öt új gyártású, apró osztású ablakot, valamint a jobb szélső tengelyben nyíló bejáratot spaletták védik. Az udvarra félköríves záródású, sima gyalogkapu, valamint nagykapu vezet, mindkettő reklámföliratokkal elborítva. Védelmét mindössze a szomszédjaival képezett épületegyüttes volta indokolja.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
90.	5155	lakóház és üzletek	**Wesselényi u. 3.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A túlsó, **a telek hátsó oldalán lévő épület is**, amely ténylegesen a Damjanich utca vonalában, de térképileg félig a Daru, félig a Zrínyi utcához sorolt.

1. főépület: a klasszikusan elegáns eklektika stílusában emelt, földszintes, rombuszpalával födött polgárház homlokzatát lizénákkal szegélyezett sarokrizalitok, valamint a középső szakaszt toszkán jellegű pilaszterek tagolják. Tengelyképlete: 2iker+1+1+1+2iker, melybe a középső szakasz bal felére esően – a nyílásritmust teljességgel megbontóan új, alacsony, stílusidegen ajtót vágtak a két tulajdon miatt. Az ablakokat közrefogó, toszkán jellegű pilaszterek magas, tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldali homlokzatrészen az eredeti formához hasonló, új, pácolt ablakok, fölül bukó szárnnyal. A főpárkány húzott, profilos.

2. hátsó épület: a szomszédos, Wesselényi u. 1. szám alatti, három utcára néző *Feuer-palota* homlokzatképzésével megegyezően kialakított, földszintes, K+3 tengelyképletű épület.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységesen színezendő a főépület. A tőle jobbra eső melléképület színezése visszafogottabbra és a főépületéhez hasonlóra változtatandó. Nyilván kedvező lenne az eredetihez közelítő homlokzatképzés rekonstruálása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
91.	5154	v. lakóház	**Wesselényi u. 5.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, szalagcseréppel födött polgárház homlokzatát igen kis kiülésű középrizalit, valamint szerényen díszített lizénák tagolják fogsoros fejezettel a főpárkányban. A tengelyképlet: 2+1+2. A vakolt lábazat fölött a durva fröcskölés alól alig látszanak ki a tagozatok. A belső spalettás ablakszerkezetek különösen gazdag részletképzésűek: a ion fejezetű ütközőléc alsó részén dúsan tagolt, esztergált minta; a profilozott, golyvázatos tokosztó fölött volutás, íves oromzat. A tokosztók magasságában összekötött ablakok fölött szegmentíves, magas vakolatkeret. A széles, húzott főpárkányt a középrizaliton fogsor díszíti; a frízben kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű deszkaajtó volt 2007-ben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
92.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
93.	5200	lakóház	**Zrínyi Miklós u. 2.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, alápincézett, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel födött polgárház tengelyképlete K+5, ahol a bejáratot időközben befalazták. Az erőteljes, összefüggő könyöklő fölött a falfelületet vízszintesen nútozták. A belső spalettás ablakokat kétféle, dekoratív keretezésbe foglalták vízszintes szemöldökökkel. A középső tengelyben lévőket váltakozó ritmusú armírozás fogja közre, fölül romantikus jellegű állókonzolok tartják a szélsőknél kissé magasabbra helyezett szemöldököt; a frízben plasztikus ornamentika. A szélső ablakokat húzott vakolatkeretbe foglalták; fölötte, a magasan lévő szemöldökig rusztikus textúrájú vakolattükör kétfelől egy-egy lapos, jelképes, volutás konzollal. A főpárkány finoman profilozott.

JAVASLAT

Egy elkövetkező fölújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
94.	5202	lakóház	**Zrínyi Miklós u. 4.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus stílusú, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel födött polgárház homlokzatát kváderezett lizénák fogják közre a főpárkány enyhe golyvázataként kialakított fejezettel. A négy, zárókővel koronázott, húzott vakolatkeretbe foglalt ablaknyílás mellett a jobb szélen ugyanolyan architektonikus foglalatban vakablak. A zárókő és két triglifszerű konzol által tartottan gazdag profilozású, vízszintes szemöldök. A főpárkány háromrészes, húzott, profilos.

JAVASLAT

Egy elkövetkező fölújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
95.	5476	lakóház	**Zrínyi Miklós u. 19.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel födött lakóház tengelyképlete: 2+2. A homlokzatot a tokosztók magasságában vízszintes, valamint arra ülő függőleges, díszített vakolatsávok tagolják. A falfelület alsó részén kőburkolatot imitáló, vízszintes nútozás; fölötte textúraképzően igen sűrű, függőleges nútozás. Az ablakok vízszintes tokosztója fölött sima vakolatkeret dekoratív szemöldöksávval. A főpárkány sima vakolatsávját díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett, vakolt téglapillérek között mezőkre tagolt, virágmotívumokkal díszített bádogkapu nyílik, fölül kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező fölújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
96.	6352/4	közintézmény	**Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az 1950-es évek végén épült. A nyílászárók is eredetiek, és érdekes, minimalista, betonvasból való húzott övű rácsszerkezet a tetőszerkezet. Védendő az épület melletti pumpás kút is. (Fényképek: Marton Tibor, 2009.)
JAVASLAT
A leromlott állapotú, funkció nélküli épület mielőbb fölújítandó és hasznosítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
97.	0154/5	v. közintézmény	**Alpári úti külső iskola v. Bíbok-iskola Külterület 80.**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A külterületi iskolák jellegzetes, eredeti megjelenésében megőrződött típusa.

JAVASLAT

Az épület méltó funkcióval való ellátása mielőbb szükséges állapotának helyreállításával együtt, melynek során megőrzendő eredeti megjelenése, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
98.	0419/21	közintézmény	**v. Bugaci úti iskola óvoda**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A X. körzet tanya 95.szám alatti óvoda ellátási területe: Alsógalambos, Bugaci út, Felsőgalambos, Ringhegy, X, XI, XII. XIII. körzetek.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
99.	036/13	v. közintézmény	**Csanyi úti iskola**	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Volt néhány, nem túl szerencsés átalakítás, de alapvetően megmaradt az alapépület. Most lakatlan, használaton kívül. (Marton Tibor főépítész úr közlése és javaslata)
JAVASLAT
A megmaradás érdekében mielőbb funkciót kell számára találni, őt magát és környezetét rendbe hozva.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
100.	0445/16	közintézmény	**Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör, XI. körzet, Külterület 352.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Bugaci Gazdakör vagy Galambosi Népház. Fölavatták 1930. május 11-én, amely eseményt vörös mészkő emléktáblán örökítettek meg az épület előterében: „*Épült 1930. évben a Földművelésügyi Minisztérium és a gazdatársadalom adományából Mayer János földművelésügyi miniszter, dr. Kiss István országgy. képviselő, Bense József gazdaköri elnökségének idejében építették Majláth József és Hoffer József vállalkozók*”.

1937. június 6-án *Selb Antal* r. kat. tanító kezdeményezésére - a főbejárat két oldalán - az első világháborúban elesett, galambosi hősök tiszteletére emléktáblát avattak, melyet *Szabó József* és *Tóth Lajos* készítettek el. (Urbán Miklósné; fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
101.	7601	közintézmény	**v. Haleszi iskola**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Jelenleg közösségi ház és orvosi rendelő működik benne. (Balogh Tünde fényképei és közlése)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
102.	0406/14	v. közintézmény	**v. Izsáki úti iskola Külterület 68.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Izsáki út és az igazgatási határ keresztezésénél.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

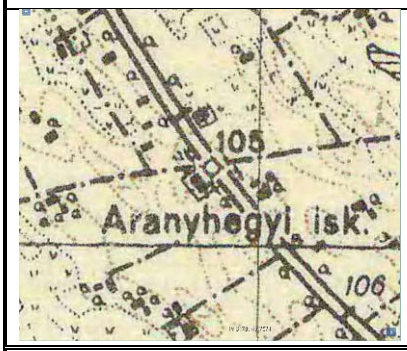

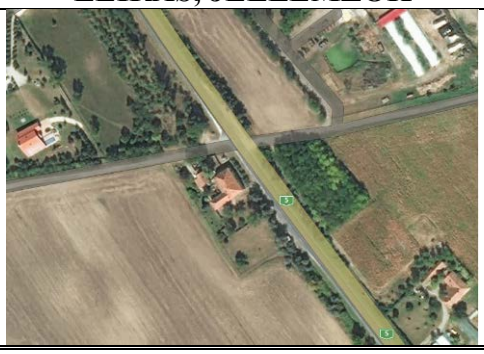

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
103.	0352/2	v. közintézmény	**v. Kecskeméti úti külső iskola**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza határában a külső kör egyik iskolája.
(Térkép: 1941;
fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
104.	0635/17	v. közintézmény	**Selymesi iskola Külterület 100.**	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK
Az 5-ös főút mellett található. (Fényképek: Balogh Tünde)
JAVASLAT
A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

